अक्षरधारा 43

दिल-ए-घाटीका

E-MAGAZINE

43 Years of Memories

"The Bond
We Share...
The Memories
We Cherish...
The Journey
Continues..."

1983 TO FOREVER

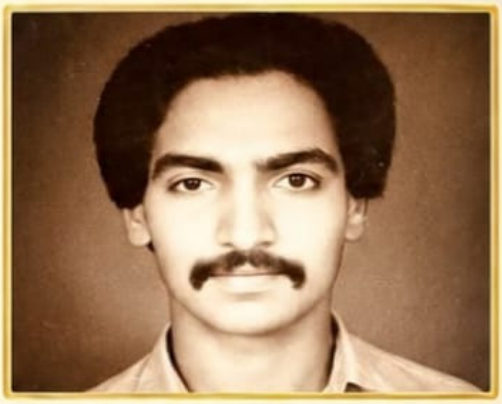
Those were the days...!

ANATOMY
PHYSIOLOGY
MEDICINE
SURGERY

REUNITING HEARTS
REVIVING MEMORIES

FRIENDSHIP | RESPECT | MEMORIES | LIFELONG BOND

STARS THAT LEFT OUR SKY TOO SOON

बुध्दीमान तारे
अर्ध्यावर निखळले
कर्तव्य, सेवा करून गेले
चटका मनाला लावून गेले
हुरहूर जीवाला, सांगू कुणाला
देवाचा न्याय, कळला कोणाला ?
जो आवडे सर्वाना, तो आवडे देवाला
आत्मशांतीची प्रार्थना मनोमन
याचसाठी देवा हे नंमन !!!

🙏

वर्षा पाटील-देशपांडे

प्रिय मित्र – मैत्रिणींनो,

सप्रेम अभिवादन,

अक्षरधारा चा अंक तुमच्यासमोर सादर करताना आम्हास खूप आनंद होत आहे.

सन १९८३ ते १९८८ या मंतरलेल्या दिवसांच्या आठवणीं मध्ये तुम्हा सर्वांना पुन्हा घेऊन जाताना मन भरून आलेले आहे.

या आठवणी लिहून पाठवताना तुमचेही मन किती भावनांनी ओतप्रोत भरलेले आहे हे लक्षात आले. इतक्या वर्षांनी ही या आठवणी आणि घटना काल परवाच घडले आहेत इतक्या ताज्या वाटतात.

बऱ्याच जणांनी त्यांच्या आठवणी लिहिल्या आहेत. या आठवणी मैत्रीच्या, काही खेळण्यांमधील प्रसंगाच्या, संगीत रजनीच्या, नाटकाच्या आहेत. काहींनी आपल्या व्यवसायाच्या व्यतिरिक्त इतरही क्षेत्रांमधील काम करीत असलेल्या अनुभवाचाही उल्लेख केलेला आहे. काहींनी प्रवास वर्णन ही लिहिलेले आहेत. या सर्व आठवणी व प्रसंग आपले जीवन व मैत्री समृद्ध करते.

आपल्या जीवनामध्ये अनेक जणांशी आपले संबंध येतात. काही संबंध हे आयुष्यभर आपली साथ देत असतात. या संबंधातली आठवण आपल्याला कायम आनंदी ठेवत असते. हा आनंद आपला आयुष्यातील अनमोल ठेवा आहे. आपल्या सर्व वर्ग मित्र मैत्रिणींच्या आठवणी याच आपल्या आनंदाचा भाग आहे. या आठवणी आपल्याला वयाचे बंधन न ठेवता चीरतरुण ठेवतात. २३ २४ व २५ ऑक्टोबर या स्नेहमिलनात हा आनंद आपण द्विगुणित करणार आहोत. एका संशोधनात हे सिद्ध झाले आहे की अशा प्रकारच्या नातेसंबंधात राहणे हे आयुष्य दीर्घकालीन होण्याचे लक्षण आहे.

याप्रसंगी आपल्याला शिकवायला असलेला शिक्षकवृंद हा उच्च दर्जेचा होता. त्यामुळे आपले वैद्यकीय शिक्षण उत्तम झाले व व्यवसायामध्ये आपण समृद्ध झालो. त्या सर्व शिक्षकांचे स्मरण करून अभिवादन करूया.

आपल्या या प्रवासात सयाजी साळुंके, अंजली इंगळे, किरण पाटील व भास्कर टेंगसे दुर्दैवाने सोडून गेले. त्यांच्या स्मृतींना विनम्र अभिवादन.

आपल्या सर्वामधील मैत्रीभाव व स्नेह असाच वृद्धिंगत व्हावा व वाढत राहावा या शुभेच्छासह...

ता.क.श्री संजय व्यापारी यांनी आमचा सतत चा त्रास सहन करून ऐनवेळीची एडिशन्स घेऊन सुबक अंक दिल्याबद्दल त्यांचे आभार .

क्रांती रायमाने आणि टीम इ मॅग्झिन

– संपादक

संपादकीय मंडळ

- अंजली परांजपे-मणेरीकर
- क्रांती रायमाने
- कल्पना सुकळकर -देवणे
- वर्षा कुलकर्णी-देशपांडे
- अनिल शिंदे
- स्वप्ना देशपांडे

प्रकाशक – **ज्योतिर्मय प्रकाशन, पुणे**
मो.७७४३८१८५५९

अनुक्रमाणिका

रम्य आठवणी

* मनोगत (३)
* रात्रीस खेळ चाले.... (४)
* यादगार सफर.. कॉलेज दिनोका... (५)
* In respect of Teachers (7)
* लेडी सिंघम (७)
* मै हुं... डॉन (८)
* Gori hai kalaaiya … And the thrill follows (10)
* हुडुत !!! (११)
* Echoes of the Wards and Bappa's Grace (13)
* वो दिन भी क्या दिन थे... (14)
* Golden Memories of Hostel Life (16)
* Golden Era (18)
* ठकूताईचा चहा (१९)
* South India Trip From Internship Savings (20)
* Ghati Gardi! The moments I remember! (21)
* मैत्र जिवांचे... हम सात (२३)
* संकीर्ण आठवणी (२४)
* Role model : Me? Or you? (25)

जीवन प्रवास

* CROSSROADS AND ROADS NOT TAKEN (26)
* A reluctant doctor and a very reluctant OBGYN (28)
* माझ्या आयुष्याची खरी कमाई शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, औरंगाबाद – १९८३ बॅच (३०)
* From Latur to Medicine, America, and AlzhaTV (32)
* INTERNSHIP TO INTERNET TO INTELLIGENCE (A.I.) (34)
* माझा हिस्टेरोस्कोपी प्रवास (३६)
* My journey - Eyesight to Insight (38)
* Week One, Almost Gone (40)

कविता

* फिर उसी राह पर मिलें हम..... (४१)
* बॅच ८३ (मेडिकल) (४१)
* दिल है घाटीका (४२)
* आम्ही डॉक्टर (४२)
* सारी उमर हमे साथ रहना है (४३)
* आठवणींच्या हिंदोळ्यावर..... (४३)

देखणे वळण

* नादब्रह्माच्या वाटेवरील मी प्रवासी (४४)
* असेही एक वळण.... (४६)

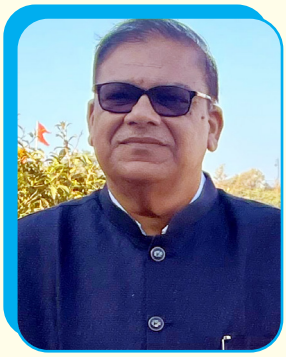
प्रेरणा

* अजून चालतेची वाट (४९)
* The Golden Batch of '83 (51)

जडणघडण

* Debt A Journey of Faith, Friendship, Surgery and Service (53)
* डॉक्टर म्हणून घडण्याचा काळ १९८३–१९९० (५६)
* Going back to our MBBS days (58)
* 1983, The Dream: Growing Up To Be A Doctor! (59)
* NSS रुममधील मंतरलेले दिवस! (हॅलो) (६०)
* बॅचमधील काही प्रेरक व्यक्तिमत्वे... (६२)
* Then N Now (64)

डॉ. विजय सिकची

मनोगत

आज तब्बल ९ वर्षांनी आपल्या वैद्यकीय शिक्षणातील सहकाऱ्यांचे स्नेह - मिलन होत आहे व जवळपास ४३ वर्षांचा सहवास असलेले सर्व सहकारी भेटत आहेत ही आपल्या सर्वांसाठी आनंदाची, अभिमानाची आणि भावनीक बाब आहे ..

इतक्या वर्षांचा प्रदीर्घ काळ लोटला, तरी वैद्यकीय महाविद्यालयातील ते दिवस, आपल्या मैत्रीच्या आठवणी आणि एकत्र केलेला संघर्ष आजही मनात ताजेच आहे, त्या काळात आपण सर्वजण वैद्यकीय शिक्षणाच्या एका समान ध्येयाने एकत्र आलो होतो. अभ्यासाचा ताण, परिक्षांची धावपळ, रुग्णालयातील रात्रपाळ्या, क्लीनिकल पोस्टिंग, रुग्णांच्या विविध आजारांचा अभ्यास आणि प्राध्यापकांचे मार्गदर्शन या सगळ्या अनुभवातून आपली वैद्यकीय जडण-घडण झाली. त्याचबरोबर एकमेकांना केलेली मदत, अडचणीच्या वेळी दिलेला धीर आणि मित्र म्हणून केलेली साथ यांमुळे आपल्या मैत्रीची पायाभरणी झाली. महाविद्यालयातून बाहेर पडल्यानंतर प्रत्येकाने वैद्यकीय क्षेत्रांत आपापल्या परीने वाटचाल केली. कुणी क्लिनीकल प्रैक्टिस मधे उत्कृष्ट काम केले, कुणी शासकीय सेवेत योगदान दिले, कुणी अध्यापन व वैद्यकीय शिक्षणाची धुरा सांभाळली, तर कुणी विविध वैद्यकीय शाखामधे विशेष प्राविण्य मिळवले. अनेकांनी हजारो रुग्णांची सेवा केली, असंख्य कुटुबांना आधार दिला आणि आपल्या ज्ञानाचा उपयोग समाजाच्या आरोग्यासाठी केला. हा आपला प्रवास केवळ व्यवसायिक यशाचा नाही, तर रुग्ण सेवेचा आणि माणुसकीचा प्रवास आहे.

आज इतक्या वर्षानंतर आपण पुन्हा एकत्र आलो आहोत. काळाने आपल्या केसामधे पांढरेपणा आणला असेल, अनुभव वाढवला असेल, पण एकमेकांना भेटल्यावर मन पुन्हा त्या विद्यार्थी जिवनात जाऊन पोहोचते. जुन्या आठवणी सांगतांना चेहऱ्यावर उमटणारे हास्य आणि मित्रांना भेटल्याचा आनंद हीच आपल्या मैत्रीची खरी ताकद आहे.

या स्नेहमीलना मुळे आपल्या जुन्या नात्यांना नव्याने उजाळा मिळाला आहे. या क्षेत्रांत काम करतांना आलेले अनुभव, यश-अपयश, आव्हाने आणि समाधानाचे क्षण एकमेकांशी शेअर करण्याची ही सुंदर संधी आहे. आपल्या क्षेत्रातील बदल त्या काळाबद्दल चर्चा करतांना पुढील पिढीला मार्गदर्शन करण्याची जबाबदारीही आपली आहे, याची जाणीव होते.

या सुंदर स्नेहमिलनाचे आयोजन करणाऱ्या सर्व सहकाऱ्यांचे मनपूर्वक अभिनंदन. आपल्या सर्वांची मैत्री, आपुलकी आणि परस्पर स्नेह असेच कायम राहो.

भविष्यातही आपण वेळोवेळी एकत्र येवू, जुन्या आठवणींना उजाळा देऊ आणि आपल्या अनुभवांचा उपयोग समाजासाठी करत राहु हीच मनापासून इच्छा.

हा ४३ वर्षांचा काळ मागे पडला असला, तरी आपल्या मैत्रीचे नाते आजही तितकेच जिवंत आहे हीच या स्नेहमिलनाची सर्वांत मोठी आणि अमुल्य कमाई आहे.

डॉ.शाम कुलकर्णी

रात्रीस खेळ चाले....

आपल्या बॅच मध्ये लायब्ररी मध्ये अभ्यास करण्यासाठी खूप ओढ होती. सकाळी ९ वाजता हॉल उघडताच आवडीची जागा मिळवण्याची आणि जास्तीचे कुशन मिळवण्यासाठी (पळविण्यासाठी) स्पर्धा सुरू होत असे. मोजके अभ्यासू सोडून दिवसभर लायब्ररीचे पुस्तक फक्त अभ्यास करताना दिसत. तळघरात शेट्टीकडे चहाच्या चकरा, टेन्शन आले म्हणून, मित्राला सिनेमा, जेवण कंपनी म्हणून बाहेर पडले की लायब्ररी बंद झाली तरी पुस्तक टेबलवर तसेच. रात्री १०.३० ते ११ दरम्यान कॅन्टीन बंद होण्याआधी शेवटचा चहा घेण्याची अंधारात पळापळ (कॅरिडॉर लाईट बंद)

कथा: अशी एक रात्र मी, सुनील जावळे, बिरादार आणि.. कॅन्टीन कडे जाताना सुनीलने सिनेमाची पैज लावली मधल्या जिन्यामध्ये वर जाऊन तिसऱ्या मजल्या वर डिसेक्शन हॉल पासून एचओडी रूमपर्यंत जाणे आणि खाली पोर्च मध्ये सगळ्यांना हाक देऊन परत येणे.

मी निर्जीव वस्तूंना घाबरत नाही असे सांगून मी तयार झालो. लिफ्टसमोरील जिन्यामध्ये मोजकाच लाईट चालू बाकी सर्व अंधार. मी धावत वरती जिना चढत निघालो आणि पहिला मजला पूर्ण करून पुढे जात असताना खाली लाईट बंद झाला (केला?) आता मात्र पूर्ण अंधार झाला. मी तसंच पुढे पळत जिना चढून जात होतो, मनामध्ये आता दडपण निर्माण झाले आणि परतीचा प्रवास सुखाचा असणार नाही याची जाणीव झाली तसे शरीराचा प्रत्येक भाग त्याचे अस्तित्व दाखवू लागला छातीची धडधड वाढली, श्वास गति स्पष्ट जाणवू लागली आणि पायाला गोळे आले. तिसरा मजला गाठला डिसेक्शन टेबलवरील निर्जीव बॉडी ची मला काळजी न्हवती पुढे जाऊन एचओडी रूमपर्यंत पोहचलो आणि खाली पोर्च मध्ये सगळ्यांना हाक मारली, अपेक्षा केल्याप्रमाणे खाली कोणीच न्हवते. आता दडपण वाढले ते सजिव कोठे काय करतील? क्षणभर मनात विचार आला इथेच बसून रहावे आणि सगळे हुडकत वर येतील पण हिंमत झाली नाही.हळूहळू एक एक पाऊल पुढे जात सर्व बाजूला हालचालीकडे लक्ष ठेवून जिन्यावरून खाली उतरण्यास सुरू केले, प्रत्येक मजल्यावर कॅरिडॉर मधून कोण आहे का याचा अंदाज घेत प्रचंड दडपण आले होते. पहिल्या मजल्यावर जिन्यातील लहान खिडकी मधून अंधुक लाईट प्रकाश येत होता आणि त्या प्रकाशात एक सावली डोलत होती. मी पायऱ्यावर स्तब्ध झालो आणि सुन्या म्हणून हाक मारली पण काहीच उत्तर नाही दोन तीन वेळेस हाक मारली तेंव्हा कुठे सावली हलली आणि सुनील जावळे समोर हसत हसत म्हणाला कशी मजा झाली. मी आलेल्या प्रचंड दडपण मधून कसेबसे हसलो. खरे सांगतो जेंव्हा आपला मेंदूचा सेंट्रल कंट्रोल सुटतो तेंव्हा पॅनिक स्टेट मध्ये प्रत्येक सिस्टम वेगळं कार्य करते, भिती निर्जीव वस्तू मुळे नसते पण अचानक होणाऱ्या हालचाली नक्कीच ठोका चुकवतात.

शेवट: पैजेचा सिनेमा बघण्याची अजून वाट बघत आहे.

डॉ.अरूण थोरात

यादगार सफर.. कॉलेज दिनोका...

यादगार सफर..कॉलेज दिनोका...

उस मोड से शुरु करें, फिर ये जिंदगी..

हरशय जहाँ, हसीन थी, हम तुम थे अजनबी सुदर्शन फ़ाकीर

कॉलेजचे दिवस म्हणजे, आयुष्याच्या पुस्तकातील सर्वात सुंदर आणी रंगीन पान. शाळेच्या शिस्तीच्या चौकटीतून बाहेर पडल्यावर, कॉलेजमध्ये मिळणारे स्वातंत्र म्हणजे जणू पिंजऱ्यातून सुटलेल्या पक्षाला आकाश मिळाल्यासारखेच. कठोर परिश्रम करून करिअरसाठी कॉलेजमध्ये प्रवेश घेतला असला तरी, कॉलेजमध्ये घडणाऱ्या गमती जमती अभ्यासापेक्षा कितीतरी जास्त आठवणीत राहतात, हे मात्र नक्की..

१९८३ उजाडलं.. .12 वी चे टेन्शन, परीक्षा आणी कालांतराने निकाल,..हुश्श ss..आणी एकदाचा निकाल लागला, अगदी मनाप्रमाणे ..मेडिकलला जाणार हे निश्चित झालं..घरात आनंदी आनंद ..उत्साह ओसंडून वाह् लागला, सगळकाही नवंनवीन..त्यात पावसाळ्याचे दिवस..वेगळच वातावरण..स्वारी हवेतच, अगदी वेगळ्या विश्वात गेल्यासारखं.ठरलेल्या दिवशी Interview ला आवश्यक कागदपत्रे घेऊन, मेडिकल कॉलेज ऍडोटोरियमच्या बाहेर दरवाजा उघडण्या अगोदरच हजर,..सोबतीला वडील आणी मोठा भाऊ..सगळीकडे अनोळखी चेहरे, गडबड, कुतूहल ..हॉलमध्ये गर्दीच गर्दी..नंबरप्रमाणे प्रत्येकाची कागदपत्रांची तपासणी.. खूपच भारी वाटत होते.नंतर, एकदाची list लागली .खूपच आनंद झाला, कारण औरंगाबादच्या लिस्टमध्ये नावं झळकले होते..दुधात साखर..

सुरवातीलाच, Anatomy हॉल मधील dissection table allocate केले गेले..T नावाप्रमाणे last but one टेबलं वाटयाला आला.. सुरवातीला, लाईन मध्ये एका मागे एक.. Anatomy हॉलमध्ये entry..साधारणतः २० - २५ tables लावलेले, प्रत्येक टेबलंवर एक डेडबॉडी ठेवलेली आणी हॉलमध्ये फॉर्मॅलिनचा उग्र वास,.. आयुष्यात पहील्यांदाच उघड्या dead-bodies एवढं जवळून बघत होतो,..विश्वास बसत नव्हता, एकदम भयभीत वातावरण, वाटलं कुठे आलोय आपण, जीव घुसमटला, डोळ्यात चूर चूर, मळमळ..कधी एकदा बाहेर पडतोय असे झाले, त्यात फारसे ओळखीचे कुणी नाही .....सर्वांना नावाप्रमाणे tables allocate करण्यात आल्यामुळे, एकमेव थोडयाफार ओळखीचा सुधीर कांबळे (पोहरेगांवकर), तोही नावानुसार दुसऱ्याच टेबलवर फेकला गेल्यामुळे, आणखीनच पंचायत झाली .. माझ्या टेबलंवर सगळेच अनोळखी चेहरे दिसू लागले, पण नंतर लक्षात आले की, आमच्या टेबलंवर "T" नांवकरी असलेले वेगवेगळ्या जिल्ह्यातील सहाजण एकत्र आलेले आहेत उन्मेष टाकळकर, अजय तंम्मेवार राजेंद्र तुंगेनवार, भास्कर तेंगसे, अनिल वरे, आणी, मी स्वतः.. अरुण थोरात..सकाळी कॉलेज सुरळीत चालू झाले, दुपारी LCD, practical आणी dissection..

मग, भेटूयात लवकरच हॉस्टेलला चा अर्थ कळू लागला..आणी सुरु झाले दररोज वेगवेगळे कार्यक्रम, कधी सिनियरच्या बुटाची पॉलिश करने, कधी बळजबरीने तासंतास कोंबडा करायला लावणे, कधी रस्त्याने जाणाऱ्या अनोळखी बाईला गुलाबाचे फुले देऊन i love you म्हणणे, कधी पँटीच्या खिशात हात घालून बोटे मोजायला लावणे, शर्टवर बनियन घालणे, तर कधी हॉस्टेलवर सगळ्यांना एकत्र करून एकमेकांचे मागून शर्ट पकडून आगीणगाडी करायला लावून..कुक..ss.. कुक.. ss आवाज

करत ग्रॉऊंड वर गोल गोल चक्कर मारायला लावणे, अशा गमतीदार गोष्टी घडत असे..

एके दिवशी हिम्मत करून भावाच्या मित्राला भेटण्यासाठी हॉस्टेलला भीत भितच गेलो..तो पहिल्या मजल्यावर जिन्या जवळच्या रूममध्ये रहात असे..बाजूलाच तिन विंग असल्यामुळे, मला झाले confusion, रूम काही सापडेना, एखाद्याला विचारावं म्हणून, बाजूच्या एका रूमला टकटक केल,..आतून त्रासलेला आवाज आला..कोण, काय पाहिजे..? मी म्हणालो मेडिकल स्टुडन्ट आहे, रसाळ कुठे राहतात ? थोड्या वेळाने, आरामात दरवाजा उघडला गेला,..पट्ठ्या टॉवेलवरच, एकदम उघडा बंब, ..मला खालीवर बघितले, अंगात एप्रण व हातात एक वही..डोकं खाजवत, म्हणाला हम्म्म्म..,बरा आलाय बकरा आपणहून चालत..,अरे आत ये ना, रसाळ माझा खूप चांगला मित्र आहे, बाजूलाच राहतो.. बोलावतो त्याला.. तू आधी आत तर ये..वाटले काय भला माणूस आहे यार, कॉटवर बैस म्हणेल, पाणी पिण्यासाठी देईल..पण कसचे काय,.. रूममध्ये गेल्या गेल्याच त्याने आतून दरवाजा लावला.. आणी आपला रुद्रावतार दाखवायला सुरुवात केली .. म्हणाला, चल.. ss.. ठेव ते दप्तर बाजूला तिकडं आणी पहले माझ्या बुटाची पॉलिश कर, चांगले चमकले पाहिजेत, चेहरा दिसायला पाहिजे त्यामध्ये, आणी नंतर त्या कोपऱ्यात जाऊन कोंबडा कर.. मी सांगेपर्यंत उठायचं नाही..आत्ता, म्हटलं कुठंss.. येऊन फसलो, अगोदरचाही दांडगा अनुभव होताच ..

आता, दुसऱ्यांचे बघून आपणही एखाद पुस्तक लायब्ररीमधून घ्यावं..असे वाटू लागले, सुरवातीला Anatomy चे Cunningham,s घेतल्याचे आठवते, वाटलं बस झाल एखाद छोटंसंच पुस्तकं..लाजेकाजे का होईना, जवळ असलेलं बरं..वाचायचे तेंव्हा वाचू .. नियमितपणे कॉलेजला जाणे येणे सुरु झाले..,पण शिकवलेलं सगळं डोक्यावरून जाऊ लागलं.. मेडिकल terminology चा घोळ, dictionary ..त्यात पुस्तकांची allergy..गोंधळ होऊ लागला.. ताळमेळ लागेना, काय करावं कळेना..सगळाच झांघडगुत्ता..

अशातच काही मुलांनी सांगितले, कशाला आलास रे बाबा उगी आताच हॉस्टेलमध्ये रहायला, अरे, इथे रात्री एक हडळ निघतेय गच्चीवर., एक दोघांना मध्यरात्री दिसलीय म्हणे, साक्षीदारही तयारच वर्णन करायला .. आँ ss.. हिरवी साडी नेसलेली असते, कपाळावर मोठ कुंकू, हातात चुडा, एका हातात बकेट आणी दुसऱ्या हातात झाडू..कधी कधी मध्यरात्री रूमवर येऊन खट खट पण करते.. अबो..घ्या ss..आता, काय करावं..आली का पंचायत..रात्रीची ..चांगलीच हवा टाईट झाली की.. हे काय, दिवसभर डेडबॉडी सोबत राहायचे आणी रात्रीची ही हडळ.. बापरे..ss..

थोडे स्थिरस्थावर झाल्यावर gathering चे पडघम वाजू लागले.. कॉलेजच्या cultural night मध्ये मला एक डुएट गाणे गाण्याचा योग आला, सोबतीला female voice साठी एक जुनिअर स्टुडन्ट..गाणं..नवीनच..राम तेरी गंगा मैली, मधील ..यारा ss.. हो.. यारा ss..गाणे छान झाले म्हणून उत्साहात, त्या मुलीने मला स्टेजवरच shake hand करण्यासाठी हात पुढे केला, मी पण भीत भितच तिच्या हातात हात घेतला..

असेच एकदा निवांत असतांना दुपारी साहेब कापुरे माझ्याकडे आला.. गप्पा मारता मारता असे ठरले की, आपण एक शर्त लावूयात.. शर्त कोणती लावावी यावर बरीच चर्चा झाली आणी मी प्रस्ताव ठेवला की, सकाळी सकाळी फक्त लुंगीवर कॉलेजमधील शेट्टीच्या कॅन्टीनला जाऊन पाणी पिऊन यायचे. जो कुणी हरेल त्याने रु १००/- रोख व अंजली टॉकीजमध्ये एक पिक्चर दाखवायचे ठरले. हा.. नाही.. म्हणत एकदाची शर्त ठरली, अटी शर्ती ठरल्या..साहेब कापुरे यानी, सकाळी १ - १.३० वाजता लेक्चर सुटायच्या वेळेस, हॉस्टेल वरून गळ्याभोवती साधूमहाराजांसारखी लुंगी घालून (फिगर ४) कॉलेजमध्ये जायचे व कॅन्टीमध्ये जाऊन पाणी पिऊन यायचे. तरी बघूया.. पोर्चमधून पुढे गेल्यावर समोरून, बरेच सिनियर्स नास्ताकरून opd च्या दिशेने येतांना दिसताच महाराज मोठ्या खांबा मागे लपत, येणाऱ्याला समोर अचानक असा वेगळाच अवतार पाहून सगळेच अचंबित होऊ लागले, महाराज मात्र प्रत्येक मोठ्या खांबाच्या मागे लपण्याचा निष्फळ प्रयत्न करू लागले . आम्ही डोक्याला हात लावून ह्याच्या डोक्यावर परिणाम झाला आहे, व तो कालपासून वेड्यासारखा वागत आहे, असे सांगत..

महाराजांनी क्षणाचाही विचार न करता मुलींच्या घोळक्यात जाऊन त्या खुर्चीचा ताबा घेतला, सर्व मुली गांगारून गेल्या, तशातच महाराजांनी मागचा पुढचा विचार न करता समोरच्या ताटातील उरलेल्या समोश्यावर फुकटचा डल्ला मारायला सुरुवात केली..

चलो,ss अब, बस हो गया,..अभी, जाने भी दो यारों..लिखते लिखते बहुत दूर तक आ गये..अगर पुरा पेटारा खोल दिया तो फजीयत हो जायेगी.. इसलिये कुछ बातें मुठ्ठीमे बंद रहसेही , भलाई होगी ..

खरंच, कसेना..कॉलेज जीवन म्हणजे "अभ्यासासोबतच, भरपूर मज्जा मस्ती, चढउतार आणी आयुष्यभर आठवणीचा ठेवा" म्हणूनच आयुष्यात कुणी कितीही मोठे झाले असले, तरी कॉलेजच्या दिवसांची आठवण आली की, आपसूकच प्रत्येकाची कळी फुलते आणी चेहऱ्यावर नकळत हस उमलते ..

***

In respect of Teachers

DR.SHEELA VERMA

To be born as a human being is god gift !
Taking birth as a boy/girl is parent's gift !
But to make civilized human being is teacher's gift.
Without your guidance and blessing
I would not have learned the art of practicing medicine.
You taught us Morpho- Anotomy physio.
All that I should say sir,that we have our existence
Due to you & only you

डॉ मंजूषा कुलकर्णी

लेडी सिंघम

आम्ही PG करत असताना pathology सीटला रेसिडेन्सी घोषित झाली, मी अन संध्या दोघी मुलीच पात्र होतो, मुलींनी घेतली तर autopsy ला आपल्याला मदत करावी लागेल, म्हणुन बोर्डवरील सूचना गायब, तुला करायची असेल तर आजच अर्ज कर, पैसे पण जास्त, emergency केल्यामुळे शिकायला पण जास्त मिळेल असं डॉ विजय मुळे यांनी मला येऊन सांगितलं, मी घेतली residency अन ठरवलं, कोणाचीही मदत घ्यायची नाही, पहिल्या night duty ला autopsy ला ND ला घेऊन गेले, नंतर सवय झाली एकटीने mortuary त जायची.

आपण करू शकतो, हिम्मत ठेवायची असं शिकले, आत्मविश्वास वाढला.

मै हुं... डॉन

विजेंद्र इंगळे

नमस्कार मंडळी, आज तुमच्याशी गप्पा मारताना खूप मन भरून आलेल आहे आणि मेडिकल कॉलेजच्या गप्पा मारताना अतिशय आनंद होत आहे आणि जुन्या आठवणींचा उजाळा करताना अक्षरशः अंगावर काटा येत आहे.

आपली ८३ ची बॅच म्हणजे एक सुखद अनुभव एक मनाला नेहमीच हळुवारपणे कुळवारनारे क्षण, आपल्या स्वतःमधील एक तारुण्याची लहर व एक बालिशपणा एक लहानपण जोपासणाऱ्या आठवणी.

बरेच किस्से आहेत आपल्या मेडिकल कॉलेजचे आणि हॉस्टेलचे ते तुमच्याशी शेअर करताना खूपच मजा येत आहे,

१) किस्सा कॅन्टीनचा-

आपल्या कॉलेज बिल्डिंग मधील कॅन्टीन च्या परिसरामध्ये नेहमीच वर्दळ असायची, कुणाला जर भेटायचं असेल तर कॉरिडर मध्ये जर नाही भेटले तर कॅन्टीनमध्ये हमखास भेट व्हायची.

या शेट्टीच्या कॅन्टीन मध्ये बरेच पदार्थ नाश्ता जेवण वगैरे नेहमीच असायचे, व दिवसेंदिवस आलू वडे आणि समस्यांची साईज थोडी कमी व्हायला लागली आणि भाव वाढ झाली.

तर मग काय बॉईज हॉस्टेलमध्ये रात्रीच्या गप्पा मारताना आपल्या बॅच च्या मुलांची बैठक झाली व शेट्टीला जागे करण्याचे ठरले- दुसऱ्या दिवशी ठरल्या वेळेनुसार आम्ही पंधरा-वीस मुले शेट्टीच्या कॅन्टीन मध्ये गेलो आणि त्याला सांगितलं की

हम तुम्हारी कॅन्टीन आज लुटने वाले है क्यू कि तुम बहुत दाम बडा दिये है और वडे और समोसे की साइज बी छोटी कर दी है, हे ऐकून तो बाजूला झाला आणि आमच्यातील दोन-तीन जण एकदम पुढे होऊन सगळे समोसे वडे बिस्कीटचे पुढे असे बाहेर काढले आणि कट्ट्यावर ठेवले आणि त्यानंतर मग समोसे वडे व बिस्कीटचे पाकडे सगळे हवेत तरंगत असताना दिसले आणि सगळीकडे फेकण्यात आले आणि जिथे जिथे आपली मुलं होती त्यांच्या हातात जे जे भेटले त्यांनी सगळे खिशात टाकले कोणी शर्ट इन केले आणि शर्ट यांच्या आत मध्ये टाकले शर्ट मध्ये आणि असे करून पंधरा-वीस मिनिटांमध्ये जेवढे त्याच्यासमोर ठेवलेलं सामान होतं जेवणाचं ते सगळं जे घेऊन जाता येईल ते सर्व घेतले आणि आम्ही सगळे ओरडत विजयाच्या अविर्भावात बॉयस होस्टेलला परत गेलो .

त्या दिवशी आणि रात्री सर्वांच्या रूममध्ये शेट्टीचे कॅन्टीनचे पदार्थांची भर पडली आणि सगळ्यांनी मजा केली.

दुसऱ्या दिवशी मात्र शेट्टीने वरे सरांकडे कंप्लेंट केली व सर्वांना बोलवण्यात आले व सरांनी सांगितले की भाई क्या करते हो तुम, तर काही जणांनी त्यांना सांगितले की शेट्टी भाव बडा रहा है, साईझ भी कम कर दिया है इसलिये उसको सबक सिखाना था तोव किया.

वरे सर नी मग मोठ्या मनाने आणि त्यांचे नेहमीच्या पद्धतीने मुलांना समजावलं आणि शेट्टी ला सांगितलं ठीक आहे बच्चे है होते रहता है, तुम जा सकते हो असे म्हणून त्याला पाठवून दिले आणि आम्हाला सुद्धा जायला संगीतलेय आणि म्हणाले ऐसा कुछ मत करना आगे, असे म्हणून वाटेला लावले.

२) भीमसेन जोशी आणि महात्मा गांधी ऑडिटोरियम चा किस्सा :-

एकदा आपल्याकडील महात्मा गांधी ऑडिटोरियम मध्ये भीमसेन जोशी यांचा शास्त्रीय संगीताचा कार्यक्रम अरेंज करण्यात आला होता, पण त्यासाठी तिकीट लावण्यात आले होते.

आता एवढ्या मोठ्या कलाकारांचा कार्यक्रम आपल्या येथे होत आहे आपल्याच ऑडिटरमध्ये व आपल्यालाच तिकीट लावून तिथे जावं लागेल हे काय ८३ बॅचच्या मुलांना आवडलं नाही म्हणजे आमच्या दोन-तीन

जणांना आवडलं नाही. मग काय याला काही करून भेदण्याचा चंग आम्ही बांधला.

यामध्ये नेहमीचे यशस्वी कलाकार आम्ही होतो – त्यामध्ये विक्रम हळीकर,आणि मी स्वतः (इंगळे) – आणि तुम्हाला आश्चर्य वाटेल यामध्ये आमच्या सोबत आपल्या बॅचचा सर्वांना सुपरिचित असा प्रसन्ना मिश्री कोटकर सुद्धा होता (हे आश्चर्य नाही का?)

हा प्रसंग म्हणजे एक तारे वरची कसरत म्हणा किंवा रूफ टॉप ची कसरत म्हणता येईल असा हा प्रकार होता– आपल्या ऑडिटोरिअम ची यांचा रचना सगळ्यांना माहीतच आहे त्याप्रमाणे वर बाल्कनीच्या तिथून एक वर जाण्यासाठी एक रस्ता आहे , वर जाण्यासाठी फॉल्स रूफ कडे किंवा सिलिंगच्या आणि रूफ च्या मध्ये .

शो सुरु झाला व आम्ही तिघे चौघे हळूच क्रावलं करत त्या फालस सीलिंग आणि रूफ मध्ये जे बार्स असतात त्या बार वर रांगत रांगत गेलो, आम्ही अशा ठिकाणी पोचलो जिथून आम्हाला पूर्ण स्टेज समोर दिसत होते आणि परफॉर्मन्स भीमसेन जोशी यांचा जो चालू होता तो आम्हाला बघता येत होता .

सर्वात मोठी गंमत तर इथेच झाली – आपला लंबू प्रसन्ना याचा पाय थोडा सटकला आणि एक फालस सीलिंग ची सेटिंग किंवा एक स्लॅब सटकला , काहीतरी जोरात आवाज आला आणि खाली सुद्धा ऑडिटोरिअम मध्ये एकदम काय झालं म्हणून वर बघत होते आणि आम्ही सडनली हे झाल्यामुळे एकदम गांगरून गेलो आणि लपलो.

लकीली कोणालाही काय झालं कळलं नाही आणि आम्ही तो प्रोग्राम तिथेच बसून बघितला व एंड ला तिथून हळूच सटकलो आणि आल्या त्या मार्गाने खाली उतरलो व होस्टेलला जाऊन पोचलो .

अशा तऱ्हेने या थरारक प्रसंगातून आम्ही सगळेजण सुखरूप परत आलो वाचलो म्हणा आणि सुदैवाने ऑडिटोरियम मध्ये सुद्धा काही कुणाला इजा झाली नाही.

असा हा प्रसंग तुमच्याशी शेअर करताना सुद्धा अंगावर एक शहरा येत आहे,

आज हा प्रसंग तुमच्याशी शेअर करतो आणि तुम्ही सुद्धा हा प्रसंग डोळ्यासमोर आणण्याचा प्रयत्न करा व या आमच्या थरारचा अनुभव आता घ्या .

३) फर्स्ट एमबीबीएसच्या कॉलेज गॅदरींगचा किस्सा, क्रिकेट, नाटक व त्यानंतर धमाल मीटिंग्स:-

आपली ८३ बॅच म्हणजे लाईव्ह वायर बॅच , सर्वजण जॉईन झाले एकमेकांच्या ओळखी झाल्या गाठीभेटी झाल्या मित्रपरिवार छोटे अकॅडमी स्पोर्ट्स कल्चरल नाटक असे वेगवेगळे स्मॉल ग्रुप्स पण झाले.

मग आला तो कॉलेज गॅदरींगचा टाईम– जशी सगळ्यांना माहित आहे आपल्या इथे मेडिकल कॉलेजला गणपतीच्या दहा दिवसांमध्ये कॉलेज गॅदरींग करण्याचा पायंडा होता.

मेडिकल कॉलेजची अन्युअल गॅदरिंग ची तयारी सुरू झाली आणि जशी आपली बॅच एक सुपर डुपर टॅलेंटेड बॅच असल्यामुळे सगळ्याच फील्डमध्ये आपल्या बॅचचा म्हणजे ८३ बॅचचा दब दबा सुरू झाला –

* क्रिकेटचा प्रसंग– ८३ बॅच क्रिकेट टीम म्हणजे सुपर टॅलेंटेड आणि पूर्ण कॉलेजमध्ये हवा असणारी टीम होती–

या क्रिकेट टूर्नामेंट मधला एक मजेदार किस्सा तुमच्याशी शेअर करतो – आपल्या बॅचची थर्ड एमबीबीएसच्या बॅच सोबत क्रिकेटची मॅच लागली– आपली पहिली बॅटिंग झाली खूप सारी आपण रन बनवले व त्यानंतर जेव्हा त्यांची बॅटिंग आली तेव्हा आपण सगळ्या मुलांनी सांगितलं की ठीके तुम्ही जिंकले तुम्ही जा आता ,तर ते भांडायला लागले तेव्हा रे तुमची बॅटिंग झाली आम्हाला बॅटिंग पाहिजे –

तुम्हाला सांगितलं ना तुम्ही जिंकला जा आता –तर ते मानायलाच तयार नव्हते त्यांना वाटलं की आता आपल्याला बॅटिंग पाहिजे फक्त कारण त्यांना आपल्या साध्या भाषेत त्यांनी आपल्याला २५ ओवर्स फील्डिंग करायला लावली आता म्हणतात तुम्ही जिंकलं हे चालणार नाही अशा तऱ्हेने थोडासा वाद झाला मग नंतर आम्ही खेळलो आणि ऑबविअसली ही मॅच जिंकलो.

या टूर्नामेंट मध्ये ८३ बॅचचा धमाल परफॉर्मन्स झाला होता व अजिंक्यपद सुद्धा मिळवले.

आपल्या बॅचचे वैशिष्ट्य म्हणजे आपल्या मेडिकल कॉलेजच्या टीम मध्ये आपल्या बॅचचे सहा खेळाडू होते– अनिल वरे, संजय राख, नीरज दुबे, मनोज कसलीवाल , सयाजी सोळंके व मी विजेंद्र इंगळे

आज हे सांगताना आनंद होत आहे की, डॉन हे नाव मला याच मेळाव्याच्या वेळी देण्यात आले होते, जे माझ्यासोबत कायमचे राहिले.

या क्रिकेट टूर्नामेंट मध्ये एक आवर्जून आठवण सांगावीशी वाटते ती ही म्हणजे आपल्या सोबत आपला सयाजी साळुंके हा विकेटकीपर बॅट्समन होता आणि त्याने खूप चपळाईने विकेट कीपिंग केली होती व बॅटिंग सुद्धा खूप छान करायचा व केली होती त्यावेळेस. दुर्दैवाने तो आज आपल्या सोबत नाही त्यासाठी आपल्या सर्व टीम मेंबर्स तर्फे व आपल्या ८३ बॅच तर्फे मी सयाजी याला भावपूर्ण श्रद्धांजली अर्पण करतो – लव्ह यु अँड मिस यु सयाजी.

नाटक व त्यानंतर धमाल मीटिंग :-

मेडिकल कॉलेजच्या इतिहासामध्ये असे केव्हाच घडले नाही ज्यावेळेस पहिल्याच वर्षीच्या बॅचने एकाच गॅदरिंग मध्ये तीन एकांकिका नाटक प्रस्तुत केल्या .

मला अत्यंत आनंद होत आहे हे सांगताना की ''सौजन्याची ऐशी तैशी'' या नाटकांमध्ये मी नानाच्या एका भूमिकेत होतो , त्याचा एक फोटो आपल्याकडे आहे तो इथे शेअर करत आहोत.

कॉलेज गॅदरींग संपल्यानंतर सुद्धा ८३ बॅच ची खासियत होती सर्व भेटत राहिलो आणि जे औरंगाबादला स्थायिक बॅचमेंट होते त्यांच्या घरी जाऊन पार्टी म्हणजेच जेवणाचा कार्यक्रम ठेवला आणि त्यामध्ये सर्वांच्या आई वडिलांशी भावंडांशी पण भेटीगाठी झाल्या आणि हा एक सुखद अनुभव आजपर्यंत मनाशी दाटून ठेवलेला आहे.

लव्ह यु ऑल ८३ बॅचमेटस .

विथ लॉट्स ऑफ लव्ह अँड गुड विशेस,

**

Gori hai kalaaiya …
And the thrill follows

डॉ.जयश्री भाले

One incident from my postgraduate days remains etched in my memory. It was a day when I encountered college politics for the very first time.

Those were the days of college gathering.

It was fun , music and masti everywhere. As usual our classmates were in full swing to perform. Everybody was enjoying. But suddenly ye sabko kisi ki nazar lag gayi.

It began innocently enough. Anu was singing Gori hai kalaaiya in the auditorium, and she had completely hypnotised the audience. Everyone was listening intently, followed by enthusiastic applause. Suddenly, there was shouting and commotion in the auditorium. We had no idea what was happening or what had triggered it.

We decided to go back to the hostel to change our clothes. There were only two of us in the hostel at that time. We had barely settled in when a sudden mob entered the hostel. They were looking for Someone from our class.

We immediately locked ourselves inside a room. The atmosphere was frightening. We could sense the danger even before we fully understood what was happening. After some time, when things seemed slightly quieter, we cautiously came out. I moved to another room and locked myself in again.

I was completely alone in the hostel, with my heart in my throat. There was a huge hangama downstairs. The shouting continued, and the entire campus seemed to be in turmoil.

Then the police entered the campus.

I saw them through the hostel window and desperately waved at them. Fortunately, they noticed me and came towards the hostel. At that moment, I took a chance and ran back towards the auditorium. Somehow, it felt like the safest place to be.

That day was the first time I was truly exposed to politics. Until then, politics had been something distant—something we heard about but did not really experience. That day changed my perspective.

I realised that life outside the protected world of academics could be very different. There would be situations we could neither predict nor control, and there would be unpleasant realities that we would have to face with courage.

It was a frightening experience, but also an important lesson. Looking back, I realise that it was one of those moments in life that quietly teaches you that growing up is not just about acquiring knowledge—it is also about learning to navigate the realities of the world.

****

डॉ.संजय पतंगे

हुडुत !!!

हे काय उत्तर झालं.

एक बिचारा लग्नाळू मुलगा तुमचे सौंदर्य आणि संस्कार यावर भाळून लग्नाविषयी विचारतोय आणि तुम्ही फटकन हुडुत म्हणता !

अर्थात ही गोष्ट वेगळी की रात्रीचे २ चा मुहूर्त काही असे प्रणयरम्य प्रस्ताव ठेवण्यासाठी चांगला नसतो. आणि दोन्ही बाजूला वॉर्ड असलेला कॉरिडॉर तर तसे रोमँटिक स्थान पण नसते.

पण तरीही काय झाले. हुडुत !! म्हणणे म्हणजे अती झाले.

अर्थात तुमच्या लक्षात आलेच असेल की असला भोचकपणा फक्त तुमचा मित्र, अस्मादिकच करू शकतो.

ते काय ते म्हणतात ना, दिलके तुकडे हजार हुए, एक इधर गिरा, एक उधर गिरा. असल काहीतरी मनातल्या मनात गुणगुणत खिशात हात घालून चालत चालत जमिनीवर काही तुकडे दिसतात याचा धुंडाळा घेत स्वारी निघाली पुढे हॉस्टेल कडे.

थोड्या वेळानंतर शुभांगी म्हणाली.

माझ्या लग्नाविषयी निर्णय घेण्याचा अधिकार माझ्या वडिलांना आहे. तुम्ही माझ्या घरी संपर्क करू शकता.

हम्म

मी आपला मनातल्या मनात, मला थोडेच हिच्या वडिलांशी लग्न करायचे आहे ! सरळ हो किंवा नाही सांगायचे ना. हो किंवा नाही म्हणून !

तीन महिने गेले असेच.

आणि एकेदिवशी सकाळी सकाळी सात वाजता..

रूमचे दार खाड खाड वाजले.

रूम पार्टनर विजय काळबांडेनें दार उघडले. मी डोळे किलकिले करून पलंगावरूनच पहात होतो.

विजय टॉवेल वर. टॉवेल म्हणजे हॉटेलच्या मुलांचा स्टँडर्ड नाईट ड्रेस. मी पण टॉवेल वरच झोपलो होतो.

दरवाज्या पासून विजय घाईघाईने वापस फिरला.

बॉस, उठो. डोके मॅडम आई है. आपको मिलने के लिये.

पटकन पँट शर्ट चढविला आणि डोळे चोळत दारापाशी गेलो.

सकाळी सकाळी काय काम असेल?

दुसऱ्या वेळेस हुडुत म्हणायला आली की काय ही बया? होत नाही समाधान काही लोकांचं. किंवा ते तलाक, तलाक, तलाक तीन वेळेस म्हणावे लागते तसं हुडूत हुडूत हुडूत अस तीन वेळेस म्हणायची पद्धत आहे की काय अंबेजोगाईला? पहिलं हुडूत रात्री दोन वाजता, एकट्यात. आता दुसर हुडूत सकाळी ७ वाजता रूम पार्टनर च्या साक्षीने ! आणि तिसर हुडूत नक्कीच दुपारी व जाहीर सभेत होणार! असले काही बाही भीतीदायक विचार मनात ठेवत, पोटात उठलेला गोळा महत्प्रयासाने दाबत आम्ही दरवाजापाशी गेलो.

तुम्हाला माझ्या सोबत लग्न करायचेय ना? मग तो माझ्या रूमवर मला बघण्यासाठी एक मुलगा आलेला आहे. त्याला हाकला अगोदर !

काय?

ये मैं क्या सुन रहा हूं?

अच्छा है मेरे कान और आँखें साबुत है!

नाही. मी अस काही चिरकलो नाही.

छाती धडधड करीत होती. तो पर्यंत विजय कपडे घालून तयार झाला होता.

दोन मिनिटे आत या आणि थोडक्यात सांगा.

शुभांगी मधे आली.

सार अस होत की तिला पहायला नागपूरचा एक ऑफ्थलमॉलॉजी डिपार्टमेंटचा सी आर येणार होता. पुण्याला तिच्या घरी.

दोन्ही घरच्यांनी मिळून तारीख ठरविली होती. शुभांगीला पत्र घरून आले होते. तिने त्याच दिवशी तिचे सेमिनार प्रेझेंटेशन आहे त्यामुळे येऊ शकत नाही असे पत्र पाठवून दिले होते. तो निरोप पाहुण्यांना देण्यात पण आला होता.

आणि तरीही पठ्ठ्या सरळ हॉस्टेल वर आला होता. नागपूर वरून ! कुठलीही पूर्व सूचना न देता.

सारे चित्र स्पष्ट झाले.

खात्री झाली होती तरीही पुन्हा खुंटा हलवून बळकट करावी म्हणून बोललो,

मी त्याची व्यवस्था करतो. पण मग आपण लग्न करणार का?

हो.

वडिलांच्या परवानगीचे काय?

देतील ते. मी हट्ट धरेल.

आणि नाही म्हणाले तर?

मग आपण तरीही लग्न करू या.

अगा विश्विविजय जाहला की !

चला, मी येतोच फ्रेश होऊन. सारे जन चहा कॅन्टीनमध्ये घेऊ या.

वर तिच्या रूम मध्ये गेलो.

ओळखी करून देण्यात आल्या.

मी कॅन्टीनमध्ये नाष्टा करण्याचे निमंत्रण दिले. निघाली वरात कॅन्टीनला. मी, शुभांगी, तो लग्नाळू आणि सोबत त्याचा एक मित्र. नाष्टा, चहा झाला सर्वांचा.

आणि मी सुरु झालो.

कस काय आलात? अचानक ? सूचना न देता?

सांगून आलो असतो तर खऱ्या गोष्टी कळल्या नसत्या. आम्ही सकाळी सहालाच उतरलो. अगोदर हिच्या डिपार्टमेंटला जाऊन टाइमटेबल पाहिला. त्या दिवशी हिचा कुठलाही सेमिनार नव्हता. शेवटी जिच्या सोबत लग्न करायचे म्हणजे तिची वागणूक, शील, संस्कार पहावे लागतील ना!

दोन्ही हाथ टेबल वर ठेवून मी खाडकन उठलो.

पुढे झुकून हळुवार आवाजात बोललो.

मारीच्या, तू माझ्या बायकोचे शील पाहणार का?

दोघांच्याही तोंडाचा आ काही मिटेना !

अहो, पण तुम्ही दोघांनी तुमच्या घरच्यांना सांगायला पाहिजे होते ना!

घरच्यांना काय सांगायचे ते आमचे आम्ही पाहून घेऊत. पण मुलगी येत नाही हे कळल्यावर सुद्धा जो इथपर्यंत येतो त्याची अक्कल कळली आम्हाला. त्यामुळे मी काय सांगतो ते नीट ऐक. एक सेकंड सुद्धा न दवडता सरळ रिक्षात बसायचे आणि बस स्टँड पर्यंत शाबूत पोहोचायचे. किंवा पंधरा मिनिटाच्या वर इथे थांबा तुमच्या दोघांचेही हात पाय तोडून पाठीवर बांधून पार्सल करण्याची व्यवस्था मी करेल!

अहो पण..

चल उठ त्याच्या मित्राने त्याला हाताला धरून खेचत नेले.

हुडूत पासून सज्जड होकार कसा झाला याचा मला पडलेला प्रश्न शुभांगीने मधल्या तीन महिन्यात काय काय घडले ते सांगून नंतर सोडविला.

आणि तुम्हाला सुद्धा हे माहिती असणे आवश्यक आहे.

मित्र म्हणजे सुखी माणसाचे सदरे.

राजाची आणि सुखी माणसाच्या सदऱ्याची गोष्ट माहिती असेलच.

त्या राजापेक्षा मी खूप जास्त सुखी आहे. नशिबवान आहे. कारण माझ्याकडे खूप मित्र आहेत.

आमच्या पहिल्या रात्री २ वाजताच्या रोमँटिक भेटीनंतर मी शुभांगी डोके हा विषय डोक्यातून काढून टाकला होता.

पण शुभांगीच्या डोक्यातून काही हा विषय गेला नाही. तिच्या मैत्रिणींनी जावू दिला नाही.

हुडूत किस्सा झाल्यावर दुसऱ्याच दिवशी तिने आपल्या जवळच्या मैत्रिणींना हा किस्सा सांगितला. रूममेट होती स्नेहा मसलेकर आणि फास्ट फ्रेंड होती मंजू चौधरी.

अगोदरच अंबेजोगाई मधे मी डॉक्टरांच्या (मार्डच्या) आजपर्यंतच्या सर्वात प्रदीर्घ काळ चाललेल्या संपामुळे प्रसिद्ध होतो. त्यात मसलगेकर संभाजीनगर मधे आपली सिनिअर. मला चांगली ओळखणारी. तर मंजू चौधरी परभणीची. एक वर्ष हिंगोलीला राहिलेली.

तुम्हाला माहिती असेलच की मी स्वतः च्या दिसण्याच्या बाबतीत, टापटिपीच्या कधीच गंभीर नव्हतो. दाढी चार दिवसातून एकदा, बुटाला पॉलिश मनात आले तेंव्हा, कपड्याला इस्त्री मुहूर्ताला इ. इ.

पहिल्यांदा जेंव्हा शुभांगीने हा किस्सा सांगितला तेंव्हा, बाई ग किती नशीबवान तू. नाही म्हणालीस त्याला अगबाई. वेडी आहेस की काय.

नंतर दिवसातून दहादा सुरू झाले.

बघ, चेहरा किती सुकलेला दिसतोय त्याचा !

बघ प्रेमभंग झालेला मुलगा कसा दिसतो ते. दाढी सुद्धा वाढवून ठेवली. एक ना दोन.

अरेरे! बिच्चारा !

ज्या दिवशी मी दाढी केली की, आज दाढी केलेली दिसतेय. तू काय हसून बघितले होते की काय काल त्याच्याकडे !

तीन महिने माझा विषय एवढा खोल रुजवला त्यांनी की शुभांगीला जळी, स्थळी, काष्ठी, पाषाणी मीच दिसू लागलो. ती वाट पाहू लागली की मी आता तिच्या घरी संपर्क करेल, नंतर करेल. माझ्या कडून काहीच हालचाल नाही!

आणि मग हा शहाणा पोहोचला सकाळी सकाळी. कडेलोट झाला. म्हणून मग तिने पटकन निर्णय घेतला आणि धडकली सकाळी.

क्रांती रायमानेला त्रिवार सलाम.

मला एम एस भेटल त्याला कारणीभूत असणाऱ्या काही महत्वाच्या लोकांपैकी ७० टक्के वाटा क्रांती आणि मिलिंद पोहरे यांचा ! मी बापडा दूर, संभाजीनगर मधे बसलो होतो पण असामान्य बुद्धी चातुर्याची, ज्वलंत मित्र प्रेमाची ही कथा नंतर कधीतरी.

शुभांगीने घरी कळविले. स्वतः जाऊन पण आली. त्या सकाळी तिला रिसिव्ह करायला मी बस स्टँड वर गेलो आम्ही दोघांनी हॉटेल रीगल वर चहा घेतला आणि एकाच रिक्षात बसून आलो. अकरा वाजता आमच आख्ख डिपार्टमेंट चहा पीत असताना सुरुवातीला शोभा काकानी आणि नंतर एक एक जण येऊन आमचे लग्न ठरल्याबद्दल माझे अभिनंदन करू लागले.

शुभांगीच्या घरच्यांनी माझ्याविषयी चौकशी सुरू केली. कुणाकडे? क्रांती कडे !

मी एवढा प्रचंड सद्गुणी आहे हे मला तेंव्हा कळाले. मला त्याअगोदर माझ्याकडे सद्गुणांची एवढी मोठी खाण आहे याची कल्पनाच नव्हती!

आणि क्रांतीच्या प्रशस्ती पत्रानंतर तिच्या घरच्यांकडून रुकार आला.

म्हणजे क्रांती मुळे मला पदवी पण भेटली आणि पत्नी पण.

माझ्यासारखा नशीबवान मीच अस मी नेहमीच म्हणत आलो. ते याच कारणामुळे.

माझे आयुष्य अकल्पनीय घटनांनी भरलेले आहे. आणि बहुतेक चमत्कारांमध्ये मित्रांचा हात आहे. मागे वळून पाहतांना आयुष्य म्हणजे एक मधुर स्वप्न वाटते आणि मित्र कल्पवृक्ष.

**

Echoes of the Wards and Bappa's Grace

Dr Jyoti Purwar

Medical college days we all remember with nostalgia—. We were young, wide-eyed, and trying our best to step into the demanding shoes of healers. Those formative years at Government Medical College, Aurangabad, quietly shaped our core: instilling honesty, devotion to our patients, sincerity in duty, and an enduring faith in the healing energies of the universe. Values that were deeply ingrained during those corridors remain with me to this day.

Looking back, one particular memory from our clinical postings stands out with vivid clarity.

Our clinical unit of 15 eager students was posted in the Department of Medicine. We arrived on day one with stethoscopes in hand and hearts full of anticipation, looking forward to bedside clinics and learning the art of diagnosis. But day after day, our expectations were met with quiet waiting. For some reason still unknown to me, no senior had begun our bedside teaching sessions.

We watched other batches examine patients, discuss and share about new experiences, while our unit waited patiently in the ward until the hours ran out. At the end of each day, our deflated group would gather under the shade of a tree, pondering what to do next.

Desperate to learn and out of practical ideas, we decided to take our collective grievance to almighty, so one day we marched to Varad Ganesh temple-(actually I had forgotten the name of temple & had to ask my brother about it)

''आम्ही देवाच्या दारी गेलो आणि देवासमोर नारळ फोडला. म्हणालोबाप्पा, तूच आमचा रखवाला, कर काही तरी!''

It was the innocent prayer of frustrated young students whose only wish was to be taught medicine.

Perhaps Bappa truly heard that pure plea and smiled upon us. Not only did our clinical postings eventually fall into place, but in a wonderful twist of fate, many students from that exact batch went on to pursue their MD in Medicine. To this day, I believe in my heart that it was nothing short of Bappa's kripa guiding our paths.

As we reunite this October to relive old stories, I wonder—how many of our batch mates still remember that day and the coconut we offered at Bappa's feet?

I will miss our GT but there is always next time. Three cheers to batch 83- in my heart we were the best & shall always remain the best.

डॉ हितेश रायठठा

वो दिन भी क्या दिन थे...

Vijay Sikchi phoned me last month, the phone rang at 12:20 AM. Not a WhatsApp message. Not a ''क्या हाल है हितेश?'' Text. An actual phone call. For a split second, my pulse quickened the way it still does even after thirty-five years of practice. In our sixties now, late-night calls from the 83 batch usually mean someone's patient has crashed, a family member is serious, or worse — one of our own is in the ICU.

But it was only for Preparation of Get-Together.He was driving back home and found I was active on Whatsup message , so without formality he phoned me. (By the way in the background , probably ? car FM Radio an old Kishore Kumar song मेरे सपनों की रानी कब आएगी तू

Unmesh used to sing in the GMC Aurangabad hostel). We spoke for nearly forty minutes about Get-Together Preparation & things that would sound ordinary to anyone else. From Modi/ Rahul to Trump , to Difficulty in Practice to Six litre Milk Bag (Laugh , Viju knows the secret)

And yet, when the call ended, I sat on the balcony of my Room for a long time thinking about life with some mixed emotion Not exactly sadness. Just the brief, tender return of the young entered in Medical College.There was a time when friendship needed no planning. We were the 1983 batch at Government Medical College, Aurangabad. We joined together in 1983, survived the brutal first-year dissections, Fear of Shroff Sir & Panse Madam, Open the doors of all the Window of Dr Chimane sir , Same Dress through out the one an half yr by Dr Sayyad sir of Biochemestry, Well calculated legal word Spoken by Dr V L Deshpande (In my presence , under my Guidance & supervision viscera handed over to … , Xray are Shadow , we have to treat the patient not the Shadows by our Orthopadic boss and so many on…..), and finally walked out with our MBBS degrees in 1987.Entire nights disappeared in the hostel canteen or Azmat Tea Stall with endless cups of cutting chai, sharing one plate of अंडा भुर्जी , and discussing rumors , gossip , affairs of College , Bollywood & Sports. We knew whose ward postings made him faint at the sight of blood, who was secretly in love with the girl from the 83 batch(Sanju & Anu is only successful love story of our Batch) , and how all of us failed the anatomy viva when we entered college (Except Unmesh , Swapana & Kabra) We lent each other notes, white coats, Shirt , (Except Underwear) stethoscopes, and even the last fifty rupees before the monthly parental money arrived. Friendship in those MBBS years was gloriously meaningful. We had impossible workloads but still found time — for late-night Maggi in the hostel, for hopeless crushes, for crying after an exam particularly after Viva, and for celebrating each passing professional like it was a war victory.

Somewhere between "yaar, agale mahine milte hai and, OPD

me itani bheed hai, baad me baten karte hai !," that friendship became one of the most painful and least discussed losses of our generation. But the slow fading of the people who once knew you when you were a scared first-year student dissecting your first cadaver? That grief has no name. No one prepares you for the day when your closest dissection partner (Kranti – The Common Man Of R K Laxman) — the one who stayed up with you before the final MBBS exams(Viju & Ganesh Rathod) , who knew which professor you feared most, who celebrated your first intubation case with you (Mradulla & Kauthale) — now only messages on your birthday or forwards health tips in the group (Kauthale is almost passive passenger in whatsup journey) . The person who could read your mood from the way you said " sub thik hai re " , now only post about his clinic or family vacations (Exception is Viju Sikchi , still comes home to meet me in my crisis). Most of 83 batch friendship bond remain intact not only on whatsup group even after settle down at Aurangbad, Jalna, Parbhani, Nanded, Latur,… or Retirement, Transfers, Children's Education & their Marriage, Grand Child's Masti, Parent's illness - life kept pulling us in different directions at different speeds.

One day you realise the person who once knew your every success, failure, insecurity now only like Diwali Family Photo or Doctor's day post.

Modern life teaches us to optimise everything — time, money, even emotions. But true friendship has always been inefficient and imperfect. It asks you to listen to the same story of a difficult patient for the tenth time. It demands you pick up the phone at midnight just because an old song reminded someone of hostel days.

Beneath the grey hair, the joint pains, and the heavy responsibilities of Family & Profession, We still consider our core (Destiny) Friendship important. Keep it this spirit of Friendship till your last Breath. Eagerly Waiting to meet all Destiny Friends of 83 Batch. Take care.

यादों के पुराने अल्बम में छुपा के रखे हैं हमने वो दिन

गुल्लक में पड़ी चवन्नी सी, बचा के रखे हैं हमने वो दिन

ना किसी मंज़िल की फ़िकर थी

ज़िंदगी जीने की उमर थी

दोस्ती और दोस्तों से उधार के दिन थे

वो दिन भी क्या दिन थे!

डॉ.संजय पतंगे

MBBS द्वितीय वर्ष. पहिली क्लिनिकल पोस्टिंग सर्जरीची. केस टेकिंग रोल नंबर नुसार रोटेशन ने असायचे. कुणातरी मुलीचा नंबर होता. पहिलीच क्लिनिकल पोस्टिंग असल्यामुळे उत्साह प्रचंड!

केस होती हायड्रोसिल ची. म्हाताऱ्याचे वय होते जवळपास ७४. ठार बहिरा!

' बाबा हे कधी पासून आहे?'

' आंSSS'

' हे कधी पासून आहे?'

' म्या व्हय, बोरिचा हाय. सिल्लोड तालुक्यात

आता बाकीच्या मैत्रिणी सुद्धा सरसावल्या. तार स्वरात विचारणे सुरू झाले. सोबत हातवाऱ्यांचा आधार!

दोन्ही हात पसरून, तार स्वरात, ' हे कधी पासून आहे? '

बहुधा हातांच्या इशाऱ्या मुळे समजले असावे. म्हाताऱ्याने उत्तर दिले बरोबर.

आता सुरू झाली प्रश्नांची सरबत्ती. हिस्ट्री टेकिंग.

आख्ख्या वॉर्ड आणि आम्ही मुले हसून हसून परेशान!

Important life lesson college taught:

Enjoy the life and it's journey. Cherish friends.

Golden Memories of Hostel Life

Dr.Bhushan Malewar

Hi...all my dear destiny friends of our '83 batch..!

Today I'm trying to pen down some good old memories of our medical college days hotel life.. wish u all will like & will do remember, relate it much.. It started after our 12th results came out & my hopes of getting admission to medical became bright.. At last got the interview call, interview was over successfully getting provisional admission at GMC Aurangabad..!! The dream comes true.. to be a doctor.. first to be in our family then..The day of joining came.. I got my joining telegram 15dys late, didn't know why.. Till then many of our Parbhani boys were joined already.. Of which Kiran Patil, Bhaskar Tengse were in close contact.. As in our 1/1 term we all used to stay out side of medical campus to avoid ragging by seniors & probably no room vacancy at our boys hostel then...

So many boys used to stay in near by Begumpura area.. So I partenered with Kiran & Bhaskar in a single big room which was on first floor of our landlord's house.. That time how much was house rent,I don't remember now.. In the same area.. our other boys Hitesh, Unmesh, Vijay Sikchi were also housed..

We all in group used to go to college lectures in morning many times.. Madhu Menon also used to stay nearby remember.. I think we visited his home once then..

Many times after entering our college building from library end towards Anatomy lecture hall on 1st floor through long corridors on ground floor at other end.. Many seniors used to catch us for ragging.. They used to ask us to wear approns, make a line like a train & whistle.. luckily I was not encountered much with harsh type of ragging then.. Thanks to some known seniors.. Sachin Deshmukh, Ravi Kadasane, etc as we all were sharing in the same wing of new Boys Hostel then.. By near end of 1st term we all get hostel allotments.. Most of our boys got allotment of rooms in New Boys Hostel.. We 3..Kiran, Bhaskar & me decided to stay in one room.. We got Room #14.

Slowly all our destiny friends started knowing each other.. In the same wing Anil Salunkhe, Vijay Patil, Sayaji used to live, on the same floor opposite wing Narayanrao, Don used to stay.. Niraj, Sanjay Rakh partenered together & lodged on the first floor... After some days Baskar shifted himself on first floor room with Sudhakar Bokare...and thus our golden days started.. Slowly our anxious days were gone.. We got adjusted at hostel & college campus life..many of us joined different mess, some chosen hostel mess which was run by Vishvasrao.... hardly anybody knew his sir name then.. His unique anda-bhurji pohe was famous dish & used to like by most of the boys...but for breakfast mostly preferred our college canteen

managed by our loving Shetty..

Many times during our strikes, protests Shetty's canteen was looted by students & poor Sunder Shetty used to watch it quietly counting his Shetty used to watch it quietly counting his losses.. Those days we never bothered such things a bit.. Sundays were evening off for all messes after grand feast for lunch..!! think it's too long description for our E magazine.. 'अक्षरधारा 83 !! It can be a book if we recall our memories... So I'll cut it down in short with some of our unforgettable events, pranks played by some of us at hostel then.. Do anyone remember one famous incident of 'हडळ'... happened at boys hostel..!?? It was in news paper also if anyone remember it..It was nothing but the great prank played by us.. it included myself, Sunil Jawale, Raja Sable, Don.. We used to scare other boys at late midnight.. I used to take Sunil on my shoulders covering all our body with white bedsheet with big stick in hands banging on window glass from outside of hostel areas.. many boys including some of seniors also got scared then.. Digu, Narendra Bidarkar, Sandip Babu, Teky were some of the victims ... This prank was run for almost a month successfully...!!

The other incident I remember was to go to Anatomy dissection hall on 3rd floor in the dark mid night & wave off hands to others standing on ground from there.. & the bet was a beer I guess... & we me & Sachin Zanvar won the bet.. Downstairs waiting team were Anil Vare, Sanjay Rakh, Neeraj, Mama Rathod..!! Another more memorable incident was our Goa tour.. It was very much fun filled & different experience for all of us... There are many such incidents to remember & cherish for lifetime.. Many of us may agree with this & can relate it with their loving hostel days memories... Here now I'll conclude my narration.. Hope u'll like it.. I thank you all our destiny friends 83 from bottom of my heart & beg u pardon if I hurt any of you knowingly or unknowingly...!! Bye.. Bye... hope to c u all in person on Oct 23rd at Pench.. With all respect & love...!!

The Dabbas from Home

One of my most memorable parts of hostel life was sharing our dabbas from home. Every so often, parents would send food from home—sometimes sweets, sometimes snacks, sometimes a special homemade dish. And whenever someone's dabba arrived, especially around a birthday, the news would spread through the hostel like wildfire.

There were about 12 of us hostel girls, and the moment someone heard that a dabba had arrived, everyone would come running. We would open it together, share everything, and before we knew it, the entire dabba would be finished! It was never really someone's food. Once it reached the hostel, it belonged to all of us.

Our hostel family included girls from many different towns: Sushma, Sucheta, Jyoti, Varsha, and me from Latur; Sandhya and another Varsha from Parbhani; Anju from Hingoli; Kalpana and Manju from Nanded; and Mangal from Parli, and Mrudula from Jalna along with all the other wonderful girls who made those years so special.

Looking back, I realize that those dabbas were much more than food. They were little packages of home, love, and comfort sent by our parents—and we turned them into something even bigger by sharing them with one another. Those simple moments of sitting together, eating with our hands, laughing, and making sure nobody missed out are among the memories I treasure most from hostel life.

- Smita gugale

Dr.Manoj Kasliwal

Golden Era

There were few sporting competion during our college days.

We use to play cricket matches on the ground which was in the campus.

There was one scheduled match between our class and third year batch.

We were taking some snacks in the famous Sheetty canteen,

then one senior players came to me and said Achhe se khane bahot bhagna hai kyuki ham tumhare class ki dhulai karne wale hai.

Maine socha hum ko challenge hamari class ko chalenge

maine us senior ko kaha tu bhi khane Ghoda maidan aage hai

match shuru hui

They batted first and scored 110 odd runs .

It was our turn to bat

Me and Don went as opening pair and

then We hit all 110 in just 8 to 10 overs

the same senior came to me and said aare itna mat mar yaar ladkiya match dekh rahi hai jara ijjat bacha

.We were winners that year.

The spirit of match was so high without actual' spirit'

Golden Memories....

ठकूताईचा चहा

डॉ. सुरेंद्र प.वडगांवकर

नाशिकला जाताना चांदवड घाटातून जाण्याचा अनुभवच काही वेगळा आहे. घाटातील हिरवळ, डोंगररांगा, गार वारा आणि चेहऱ्यावर अलगद स्पर्श करणारी थंडगार झुळूक मन प्रसन्न करून जाते. शहराच्या गोंगाटापासून काही काळ दूर, निसर्गाच्या कुशीतून जाणारा हा प्रवास नेहमीच मनात एक वेगळीच शांतता आणि आनंद निर्माण करतो.

याच चांदवड घाटाच्या रस्त्यावर एका छोट्याशा वळणावर एक साधीशी चहाची टपरी आहे. नावठकूताई. पहिल्यांदा त्यांची टपरी पाहिली तेव्हा मनात सहज प्रश्न आला, ''खरंच या चहात एवढं काय विशेष आहे? की आजूबाजूच्या या निसर्गसौंदर्यामुळे चहा आणखी छान लागतो?'' आजही या प्रश्नाचं उत्तर सापडलेलं नाही.

ठकूताईंच्या त्या छोट्याशा टपरीच्या चारही बाजूंनी डोंगररांगा उभ्या आहेत. समोरची डोंगररांग तर जणू काही निसर्गाने स्वतःच्या हाताने एखादं चित्र कोरावं अशी भासते. डोंगराच्या कुशीत उमटलेली भगवान शंकरांची प्रतिमा पाहताना क्षणभर असं वाटतं, जणू स्वतः महादेव आपल्याकडे पाहत आहेत, आपल्याला आशीर्वाद देत आहेत आणि या प्रवासासाठी बळ देत आहेत.

त्या डोंगररांगांमधून खाली वाहणारं पाणी पाहिलं की, जणू भगवान शंकराच्या जटांमधून गंगा पृथ्वीवर अवतरते आहे, अशी सुंदर कल्पना मनात येते. समोरची डोंगररांग जणू नंदीचे रूप धारण करून उभी असल्यासारखी भासतेशिवशंकरांसोबत नंदीही आपल्याला आशीर्वाद देत आहे, अशी एक विलक्षण भक्तिभावाची अनुभूती होते.

त्या शिवरूप डोंगरावर वर चढताना रेणुका मातेचे मंदिर दिसते. तिथे पोहोचल्यावर मिळणारी शांतता, श्रद्धा आणि सकारात्मक ऊर्जा मनाला वेगळंच बळ देऊन जाते. नंदीच्या डोंगराकडे जाणाऱ्या वाटेजवळचं गणपती मंदिर या संपूर्ण परिसराला आणखी एक सुंदर आध्यात्मिक स्पर्श देतं. त्यामुळे हा केवळ घाटातील एक चहाचा थांबा राहत नाही; तो नकळत मनाला शांत करणारा, सकारात्मकता देणारा आणि श्रद्धेने भरून टाकणारा एक छोटासा प्रवास बनतो.

डोंगरांभोवती फिरणारे ढग, अंगावरून जाणारी थंडगार झुळूक, हवेत मिसळलेला धुक्याचा गारवा आणि हिरवाईने नटलेला परिसरया सगळ्यामुळे त्या जागेवर पोहोचल्यावर मनात एक वेगळाच आनंद दाटून येतो. काही क्षणांसाठी का होईना, रोजच्या धावपळीपासून मन दूर जातं.

आता तर ठकूताई आम्हाला ओळखू लागल्या आहेत. गाडी थांबली की त्यांच्या चेहऱ्यावर उमटणारं ते आपुलकीचं हसू पाहिलं की, आपण योग्य ठिकाणी थांबलोय याची जाणीव होते. त्यांच्या त्या छोट्याशा टपरीत मोठ्या हॉटेलसारखी सजावट नाही, कुठलाही दिखावा नाही

आणि मग सुरू होते ठकूताईंच्या चहाची जादू.

दूधाचं पाकीट उघडतानाचा ''चर्रर्र'' आवाज

आल्यावर खलबत्त्यात घासताना होणारा ''खर्र खर्र'' आवाज

,उकळत्या चहाचा ''छुळछुळ छुळछुळ'' आवाज

आणि शेवटी गरमागरम चहा ग्लासात ओततांना होणारा ''छन्न'' आवाज

या सगळ्या आवाजांची एक वेगळीच संगीत मैफल सुरू असते. साध्या साहित्यापासून बनणारा तो चहा, पण त्यात हाताची ऊब आणि मनापासून केलेली सेवा मिसळलेली असते. हातात आलेला गरम चहाचा ग्लास आणि समोर दिसणारा निसर्गया दोन्हींची सर कशालाच नाही.

कधी कधी वाटतं, ठकूताईंच्या चहाची चव एवढी खास आहे की आजूबाजूचा निसर्ग त्याला आणखी सुंदर बनवतोय? की या निसर्गाच्या सान्निध्यात मिळणारा प्रत्येक चहाच इतका खास लागतोय?

कदाचित या प्रश्नाचं उत्तर कधीच मिळणार नाही. कारण ठकूताईंचा चहा फक्त चहा नाही तो चांदवड घाटाचा गारवा आहे, डोंगरांची शांतता आहे, महादेवांचा आशीर्वाद आहे, नंदीची साथ आहे, रेणुका मातेची शक्ती आहे, गणपतीचं मंगलमय अस्तित्व आहे आणि ठाकूताईंच्या एका आपुलकीच्या हास्यात सामावलेलं प्रेम आहे. म्हणूनच नाशिकच्या वाटेवर चांदवड घाट लागला की, गाडी आपोआप त्या छोट्याशा टपरीपाशी थांबते. कारण काही चवी जिभेवर नाही, तर मनात कायमच्या राहून जातात आणि त्यातलीच एकठकूताईंचा चहा!

South India Trip From Internship Savings

Dr Prasann Mishrikotkar

During our internship 5 of us decided to go for south india trip on our own expenses. So Raghu, Pramod ,Madhavan, Amol and myself decided to save money from stipend money of rs 450/ month at that time and plan accordingly.

We booked a round ticket in South Central railway for a period of 18 days for just rs 224/- each that included ticket from Aurangabad to Aurangabad covering Hyderabad Madras Mahabalipuram Tirupati Tanjavur Trichi Madurai Kodaicanal Ooty Kanyakumari Trivendrum Kochin Madhu's ancestral house in Kerala Guruwyur temple etc. It was month of May end to June .

Takalkar Tammewar Tungenwar my brother and an engineering friend came to see us off at Aurangabad railway station

We traveled in general coach, slept on railway platform at many occasions ,railway retiring rooms or at a very cheap hotel dormes, Ate at rly canteen roadside eateries . We loved eating idli wada rassam chawal filter coffee etc which Madhu was not happy to eat.

At many places we went by bus and at few places hired taxi.

Our dress many times was lungi with leather shoes on it & T shirt. . The total expenses were 1250/ head for the entire trip including food train taxi. It was an awesome experience. Still remember all the fun. Wish to go for same journey in future with friends. Just Good olden memories cherished till date.

It was once in life time experience Three cheers of for those memorable days.

This time can think to add more people.

Ghati Gardi! The moments I remember!

Dr.Vikram Halikar

How I came in!

There was no such plan. After the 12th exam, I had returned to my village and enjoying the summer as much as I can, by getting involved with everyday life in the village. Those days villages were still bustling with life with plenty of people roaming around. My favourite activity was plucking those ripe mangoes from the trees. One day someone brought a newspaper from Latur and showing my name in the merit list. I had no desire to leave what I was doing. I only choose Medicine because my elder brother has chosen Engineering, rather I was given no choice. The decision was made by the family.

The first year!

Is what I enjoyed most. The real excitement was intermingling with our batchmates who were total novices to each other. The anatomy dissection hall was real icing on the cake. It allowed close encounters with so many. I was not sure how much attention I had in the dissection but to watch the activities going around was the real deal. It was the first time to deal with girls and that made life much more exciting. Everyone looked beautiful and charming yet difficult to talk with! In early days I talked with them with respectful Marathi addressing with “aaho and aapan”.

Many of the boys, I remember asked me if I can swap my table for obvious reasons, but how can I agree with them?

The first year gathering was amazing with so many activities, that’s when I realised the power of the whistle, when one day someone came down from Deans’ office enquiring who is blowing those whistles? The drama activity was when we really came to know each other. The evening rehearsals, and then blowing up of a giant honeycomb with fire was real adventure!! The maverick activities of Jawale were awesome, the stealing of cushions from library was hilarious and out of textbook!

When exams came, I was in total mess, I had no books, the ones I hired from library were all torn off with crucial pages gone missing. So, I landed up visiting many at hostel and borrowing them on a short lease, until someone guided me to a gentlemen classmate who has decided to drop out of exam, and has no immediate need of the books!

Losing Sayajirao was what really hit me hard, his affectionate calling, “Vikram Rao” still reverberate in my ears. It taught me the frailty of life, the vulnerabilities and the ruthless chase to become a successful doctor was hard to bear.

Second year!

Somehow after the first year, the excitement has already started wearing off, studies became dreadfully boring and subjects like pharmacology drained whatever enthusiasm that was built over first year. Memories of Sayajirao were still fresh in mind. But there were some real friendships building up. The first TV was installed at the hostel. Watching the song sessions, the test cricket followed by the Maradona's world cup in the middle of night was absolutely joy to behold! Me and kiran patil will always be there in the middle of night watching football on the screen. The semifinal between England and Argentina was good, but I knew little about its significance in those days. Now I understand its historical significance. I still watch reply of that match, for the greatest goal and hand of God goal delivered by Maradona. For some reason Zico of Brassil was my hero!

In those days, for our hostel boys a good 'mess' was very essential but was a difficult task, and we initiated a new mess with entry for anyone without any restrictions (you know well what they were). The project was a hit and miss with our mess going bankrupt halfway through the month!!

The lecture halls were a great place to make a fun of everything! I was always looking for opportunities to make fun when the teacher was not looking up! It landed with someone sitting next to me getting scolded!! But there were so many teachers who were excellent orators and those lectures always became a hit and not to be missed!!

Friends like Rajesh kabra and Prasanna always reminded me to take studies seriously, but I just couldn't. Reading for hours and hours was never my nature, let alone the battle to memorise forcefully something that was not inspiring at all. Not attending the practical exam of pharmacology and failing it was the lowest point of second year!

Final Year!

Suddenly everyone has become focused upon studies. The stories of classmates who have memorised whole textbooks was truly frightening, I was just not there, life seems more to enjoy day to day moments than to spent time with heads submerged in books for hours!

It seemed everyone had a plan for postgraduation, I was more like, when will I finish this MBBS and get out to do something else but not sure that that could be!

As the studies became more dreadful, the steady inflow of English movies at Satyam theatre was a weekly attraction. The first movie that I watched was "Mackenna's Gold" and it struck me for its cinematography, sound effect and the calm natural acting. I was so impressed that I saw this movie at the very next show. Later, I realised they were some of the greatest Hollywood actors including Gregory Peck and Omar Shariff! Watching western movies became a passion and a useful way out of the studies.

As Amitabh Bachhan was a favourite among all the friends, Harrison Ford was my hero, never missed any of his movies. "Raiders of Arc" was one that I watched many a times at Satyam. I never ever thought I could meet him in my life but it happened in 2014! He has injured his leg in a shooting and was admitted at our hospital under a pseudonym Mr India. The curiosity of knowing Mr India and to actually see him on the ward under the pretext of pain management round was a great moment for me!

The finals exam was dreadful for its shear length of time, I thought I will pass easily but knew I will not be scoring a huge in any subject. To my surprise I failed the medicine and PSM viva. That was a bit unexpected, but it made my mind that I have to leave Aurangabad at any cost. I had no desire left to stay back and seek any postgraduation. Once the internship was over, I collected my last salary to undertake a long journey of my life. It was full of unknown unknowns, ups and downs, illnesses and setbacks but also a journey that I enjoyed most.

Looking back, I understand the MBBS days were what made me what I am today. I am thankful to you all for being the part of that journey. Meeting all of you at the 60's get-together is a great moment and I am as excited as the first day of my day at GMC Aurangabad to meet you all.

***

मैत्र जिवांचे... हम सात

डॉ.सुनिता भावे (कोरान्ने)

नुकताच आपण सर्वांनी ''Friendship Day'' साजरा केला. सोशल मिडियावर मैत्रीच्या संदर्भात अनेक संदेश एकमेकांना पाठविले जात होते. मैत्रीचा अर्थ, खरी मैत्री, खोटी मैत्री अशा अनेक गोष्टींचा उहापोह त्यात होता.

सर्व मेसेज वाचताना माझे मन मात्र नकळत ३५-३६ वर्ष मागे भूतकाळात डोकावले व मला तेव्हापासून रुजलेल्या माझ्या मैत्रीची जाणीव झाली. मी आग्रेलो सं. भु. संस्थेच्या इंग्रजी माध्यमाच्या शाळेत प्रवेश घेतला व तिथे मला अनुराधा, बुद्धीमती, रास, स्मिता कोल्हे / देसाई या मैत्रिणी मिळाल्या. ११ वी व १२ वी ला सं. भु. विज्ञान कॉलेज च्या वर्गापासून रश्मी बोरीकर (तांबे हीचा साथ मिळाली व मेडिकलच्या प्रवेशापासून त्यात स्वाती, मनप्रित, दीप्ती व अनिता म्हैसकर आणि दुमेरा यांची भेट झाली व आम्ही सात जणी ''हम सात साथ रंग है ये जहां रंगीन बना देंगे'' या उक्ती प्रमाणे मेडिकलची पाच वर्षे मजेत घालवली. पुढे पोस्ट ग्रॅज्युएशन करताना थोडे मार्ग वेगळे झाले. सर्वजणी आपल्या संसारात आणि व्यवसायात स्थिरावल्या तरीही आम्हा पंचकल्यांची मैत्री अजूनही तशीच अबाधित आहे. कामाच्या व्यापात अनिता व हुमेरा सध्या आमच्या पासून जरा दुरवरल्या आहेत. डॉक्टर व्यवसायामुळे रश्मीची व माझी भेट अनेकदा होते व इतर तिघा जणी conference व Get to Gether च्या निमित्ताने भेटत असतात.

Golden Memories....

डॉ.मंजू कुलकर्णी

संकीर्ण आठवणी

वैद्यकीय महाविद्यालयात प्रवेश मिळाला. अवर्णनीय आनंद, प्रवेशासाठी बाबा सोबतच होते.तसं म्हटलं तर माझी मोठी बहीण आधीच दुसऱ्या वर्षाला इथे होती.आपल्या वेळेस खूप कागदपत्रांची पूर्तता करण्याची गरज वाढली होती. त्यामुळे बाबांना म्हणलं होतं तुमचं स्टॅम्प बरोबर असू द्या, राजपत्रित अधिकाऱ्याच्या सह्या बऱ्याच सत्यप्रतिवर लागणार होत्या.फोटोकॉपी (झेरॉक्स)नव्हती.अशी सगळी कागदपत्रांची पूर्तता झाली आणि प्रवेश नक्की झाला. आपण डॉक्टर होणार याचं खूप अप्रूप वाटत होतं वसतीगृहावर बऱ्याच मुलींची ओळख झाली.काही सिनियर,काही माझ्या वर्गातल्या सगळ्याच नवख्या.दळवी मॅडमनी खूप छान स्वागत केलं. मॅडमनी कार्यक्रम घेतला आणि आपण मेडिकलला का आलो हे सगळ्यांना सांगायला सांगितले.मॅडम म्हणाल्या तुम्ही क्रीम ऑफ द सोसायटी आहात. म्हणजे नेमकं काय ते कळायला थोडा वेळ लागला.आम्ही हॉस्टेल च्या बऱ्याच जणी मराठी माध्यमातून शिकलेल्या होतो.त्यामुळे थोडं दडपण असायचं. बारावीपर्यंत वर्गात हुशार असणाऱ्या आता इथे सगळेच खूप हुशार होते. सगळ्यांची ओळख होत गेली,मैत्री वाढली. मैत्री एवढी वाढली की दिवाळीच्या सुट्टीत एकमेकींना पत्र सुद्धा लिहिली.वर्गात मिळून जात असू.

१९८३, मेडिकल कॉलेजला प्रवेश मिळाला याचा आनंद होताच, ती चार मजली इमारत, खुप मोकळी जागा, हॉस्टेल वरुन यायच्या रस्त्यावरचं ते बकुळीचं झाड सगळंच आल्हाददाई. त्यात वेगवेगळ्या ठिकाणाहून आलेल्या मैत्रिणी.

नव्यानवलाईचे दिवस, थोड्या दिवसात ओळखी झाल्या. स्वप्ना तशी औरंगाबाद ची अभ्यासातही हुशार, चला गं लायब्ररी पाहू म्हणाली, आम्ही पण निघालो खुळ्यासारख्या. कोणकोण होतं आठवत नाही, पण कल्पना नक्की होती. आले ना ५,६ सिनिअर्स, केली एक वही समोर, वाचा म्हणाले नाव, फार हुशार दिसताय, सगळ्या माना खाली. बहुतेक सगळ्या मराठी किंवा फारतर सेमिइंग्लिश, अन ते करसीव्ह लिपीत,मग काय वही सरकू लागली पुढे पुढे, वही कल्पनाच्या हातात अन धडधड सगळ्यांच्या छातीत. कल्पना ने वाचलं सुब्रमण्यम, कारण तो नांदेड चा तिच्या कॉलेज चा सिनियर. मग इंग्रजी त केसांच वर्णन करून झालं, अन झाली एकदाची सुटका, सगळ्या पळत बाहेर. याला म्हणायचं रॅगिंग. बऱ्याच वेळा काही समजत पण नसे. ॲनाटॉमीची खूप भीती वाटायची सगळ्या मिळून बोन्सच्या अटॅचमेंट पाठ करायचो,एखादा विषय राहिलाच तर फिजिओलॉजी राहावा असं म्हणायचं.बोन्सचा सेट पण घरी घेऊन गेलो होतो सुट्टीत.ते ग्रे ते गायटन, उगाचच ओझं घरी दाखवायला . हिस्टोलॉजीला त्रिकोणी आहे ना स्लाईड ते लिव्हर असं अटेंडंट सांगायचा, विनोदीच प्रकार, पण तोच तारणहार वाटायचा. बायोकेमिस्ट्रीला मॅडम खडाखड काय सांगायचं ते कधी समजायचं,कधी समजायचं नाही फिजिओलॉजी मात्र आवडायचं,असं करता करता प्रिलिम आली आणि आयुष्यात पहिल्यांदाच सर्व विषयात फेल चा ठप्पा बहुतेकांना बसला.दीड महिन्यांनी वार्षिक परीक्षा आणि पास झालो,चला आता दुसऱ्या वर्षात.

पहिलं वर्ष संपलं,आता थोड्या रूळलो होतो, नवीन विषयांची ओळख आणि प्रत्यक्ष हॉस्पिटल ला जाणे सुरू झाले होते,क्लासेस, क्लिनिक्स, अभ्यास,प्रॅक्टिकल्स याबरोबर नाटक, हॅलो काम,दर रविवारी खेड्यात जाणे,एखादं गाव दत्तक घेतलेला असेल त्या गावात रोग निदान शिबिर, शोष खड्डे,पाण्याची शुद्धता असं प्रिव्हेंटिव्ह मेडिसिन चे काम हॅलो या संघटनेच्या बॅनर खाली करू लागले.इमारतीच्या डाव्या बाजूला एक रूम होती तिथे बसून पोस्टर्स तयार करणे शिबिरांची तयारी करणे असं काम चालयचं.प्रचंड उत्साह काही जणांमध्ये होता. आम्हाला तशी दहा वाजेपर्यंतच बाहेर राहायची परवानगी होती. कधी कधी दळवी मॅडमची परवानगी घेऊन आम्ही नाटकाचा सराव करायचो.

Role model : Me? Or you?

Dr Swapna Deshpande

Growing up, parents point at me and tell their kids, “be like her, a good girl”. You know, the kind whose dog never eats her homework. And I do, I follow every rule in that “good girl handbook”. And I get used to the applause.

On this day, during medical school, I am on the badminton court, girls singles final. I'm playing against Sushma. It's a big deal, hostel vs local!

I stand on my side. One student gets up and walks over to Sushma’s side. Then another, then another, until I stand alone.

My locals had gone home.

Every time I score, silence.

Every time Sushma scores, applause, “Go Sushma! Go Sushma!”

I am mortified, not because I might lose, but because I don't know how to play without applause.

Then, I hear it. One pair of hands clapping. One voice cheering , “Go, Swapna! Go, Swapna!”

I look and see this boy crossing back to my side. It's him! Curly hair, sharp long nose! He cracks jokes all the time. Skips lectures. His dog, his dog eats his homework every single day. Oh and he mixes different chemicals in biochemistry so the whole class gets wrong results.

Exactly the kind of boy, my handbook says, “don't be like him!”

He stays on my side of the court until the end. And I lose.

Years go by. Med school ends. Everyone goes their separate ways. I move all the way to Pennsylvania.

This morning, it's snowing heavily. I sit down with a cup of Hershey’s hot chocolate. And the phone rings.

It's him…the boy, from the badminton court.

Why is he calling me?

“Hey Swapna, how are you?”

“I'm ok!”

“I'm driving to the bank.”

Why tell me about your banking?

“ To wire 10,000 dollars! To those jerks holding you at gunpoint.”

I'm sipping hot chocolate in my kitchen man!

My facebook account had been hacked, he gets a message that I am held at gunpoint. Unless he wires 10,000 dollars, ASAP, to those jerks, they would pull the trigger, boom boom, I would be dead. He clears the snow, jumps into the car and his wife looks at him and says, “could you just call her first?”

Someone…..someone I had barely spoken to, if ever or thanked, had no doubt in his mind that my life was worth saving.

I sit there. Feeling the warmth of my cup, close my eyes and hear the sound. One pair of hands clapping for me when no one else would.

See, my handbook said, “Don't be like him ”.

Funny how there isn't a single handbook to teach me to be exactly like him!

A few months down the road is Rakshabandhan. And I know what I want to do.

I seal an envelope with a rakhi.

And mail it to Neeraj.

Yeah, Neeraj.

CROSSROADS AND ROADS NOT TAKEN

डॉ.कल्पना सुकळकर–देवणे

ना जाने कौन सी मंजिले खडी थी वंहा
गंवारा नहीं हुआ हमे उम्रभर रुकना जंहा ।
आवारा नहीं थी दोस्तो मगर कोई भी राहे अपनी
कभी किस्मत, कभी समझौता तो कभी मनमानी ।
हर राह थी अनजानी, नहीं थी सरल और आसान
हर बार हुई खुद की खुद से एक नई पहचान

''रंग दे बसंती'' सिनेमात अमीरखानच्या तोंडी एक डायलॉग होता, ''कॉलेज के गेट के इस पार हम जिंदगी को नचाते है और गेट के उस पार जिंदगी हमे नचाती है, टिंगलक टिंगलक टिंग''. किती खरे होते ते?! एका वेगळ्याच जगात वावरत असतो आपण मेडिकल कॉलेज ला असताना, इतर कॉलेजपेक्षा इथल वातावरण खूप वेगळं असतं. लोकल चे विद्यार्थी घरी गेल्यावर सामान्य जगाच्या संपर्कात येतात पण होस्टेल वर राहणारे मात्र रात्रंदिवस वेगळ्याच विश्वात असतात. मेडिकल कॉलेज, होस्टेल आणि नव् तारुण्य हे एकूणच फार स्फोटक कॉम्बिनेशन असते. ''दुनिया मेरी मुठ्ठी मे, दुनिया को बदल देंगे, दुनिया की ऐसी की तैसी'' या कै फात आपण जगत असतो. पण एकदा डॉक्टर होऊन बाहेरच्या जगात फे कल्या गेल्यावर कळत ही नाही की दुनिया बदलणे निकले हम खुद कब बदल गये!! त्यात अजून लग्न झाल्यावर तर आतली आणि बाहेरची दोन्ही दुनिया आपल्या अपेक्षेपेक्षा खूपच वेगवेगळ्या असतात. प्रत्येकाची वाट वेगळी असते आणि जी वाट समोर येईल ती आपल्याला चालावी लागते. पण काही लोकांसाठी वाटा आधीच तयार केलेल्या असतात हॉस्पिटल किंवा नोकरीच्या रूपात. बहुतेक लोकांना स्वतः ची वाट तयार करावी लागते आणि त्या दृष्टीनेच ते पदवीत्युर कोर्स निवडतात.

मला खरतर नेहमी शिक्षक व्हायला मनापासून आवडत असे (कोणत्याही शाखेला गेले असते तरी) पीजी निवडताना योग्य मार्गदर्शन मिळणे फार गरजेचे असते. मला एम डी एनेस्थीसिया विथ रेसिडेन्सी मिळाले होते. त्यामुळे तुमची रेजीडेंसी ची वर्षे पण टीचिंग एक्सपीरियंस मध्ये धरली जात असत आणि लवकर बढती मिळत असे. पण आपण मागतो ते मिळत असताना ते स्वीकारण्यासाठी सुद्धा नशीब लागते किंवा पराकोटीचा संघर्ष. मला त्यावेळेस लग्न होऊन एक मुल पदरात होते आणि सासऱ्या माहेरी मेडिकलचा संघर्ष आणि स्पर्धा समजून घेणारं कोणीच नव्हत. एक तर पीजी करायलाच घोर विरोध, झाले तेव्हडे शिक्षण खूप झाले (झाली तेव्हडी थेर बस झाली) पीजी मिळणे किती दुरापस्त आणि आयुष्यभराठी किती महत्वाचे हे यांना समजाऊन सांगणे किती कठीण होते एका आईला?! खूप संघर्ष करून शेवटी एक तडजोड झाली की तीन वर्षाच्या एमडी एनेस्थीसिया ऐवजी दोन वर्षाचे डि जी ओ करावे. अनास्थेशिया देत फिरण्यापेक्षा डिलीवरी करणे बाईच्या जातीला योग्य (त्या काळचा समाज आणि समज) झाले एकदाचे डीजीओ.

क्रॉसरोड टू

नांदेड ला आले आणि मेडिकल कॉलेज ला अर्ज टाकला, डिप्लोमा असल्याने असिस्टेंट लेक्चरर (ट्यूटर)ची पोस्ट मिळाली पण गायनेक ला जागा नसल्याने फिजियोलॉजी ला टाकले गेले. सुरवातीला ''शिकवायला'' बरे वाटत असे कारण फिजियोलॉजी मध्ये एक लाइफ प्रोसेस असते जी समजून घेता येते आणि समजून सांगता येते. आयुष्य संथ झाले पण घर आणि मुलाला वेळ देता येत होता आणि वाचन लिखाण सुरू होते. पण दरवर्षी तेच तेच शिकवून कंटाळा आला तरी सात वर्षे तेच केले. पहिल्या वर्षच्या मुलांबरोबर आपले पहिले वर्ष डोळ्यासमोर येत असे.

क्रॉसरोड थ्री

राजीनामा दिला आणि स्वतःचे गायनेक हॉस्पिटल सुरू केले. जावे त्याच्या वंशा हॉस्पिटल साठी च्या परवानग्या, स्टाफ, भांडवल आणि पेशंट मिळवण्यासाठी आसपासच्या गावांना विझिट्स. मग हॉस्पिटलची जबाबदारी एकटीने सांभाळणे, व्यवस्थापन, पेशंट्स आणि त्यांचे

नातेवाईक आणि घर. जीव थकून जात असे पण व्यावसायिक पातळीवर चांगले चालले होते आणि एक वर्ष झाले. वाटले ''हीच वाट आपली'' पण नाही, आतापर्यंत मी ठरवत होते पण आता नियतीचा खेळ सुरू होणार होता.

क्रॉसरोड फोर

माझ्या पतीला, सतीश ला आयआयटी ला पी एच डी ला प्रवेश मिळाला आणि एम जी एम च्या नवी मुंबई च्या कॉलेज ला त्याला बदली मिळाली. मी ही त्या मेडिकल कॉलेज ला जॉइन व्हावे असा मतप्रवाह आला आणि मलाही नवी मुंबई ला वाहून घेवून गेला. तलावातून समुद्रात आल्यासारखे वाटले. तिथेच पहिल्यांदा एडमिनिस्ट्रेशन मध्ये काम करावे लागले, कॅझुअल्टी इंचार्ज म्हणून काम पाहावे लागले गायनेक बरोबरच. तेंव्हा कळत गेले की स्वतः काम करण्यापेक्षा दुसऱ्यांकडून काम करून घेणे जास्त अवघड आणि कौशल्याचे असते.

डीएनबी

गायनेक च्या एक प्रोफेसर होत्या तिथे, डॉ. चित्रकुमारी सिन्हा, पटण्याच्या, त्यांचे कुणाशी पटायचे नाही पण माझी त्यांच्याशी छान मैत्री झाली. कामाप्रती प्रामाणिक आणि स्पष्टवक्त्या. एमजीएम ला २००० मध्ये डीएनबी च्या सिट आल्या. सिन्हा मॅडमनी मला प्रोत्साहित केले आणि मी फॉर्म भरला. तेव्हा डीजीओ असल्याने थियरी लगेच देता आली. मी सहजच पास झाले. त्या नंतर डेझर्टेशन लिहिणे फार जिकिरीचे गेले, दिवसा ओपडी, ओटी, क्लिनिक घेणे आणि संध्याकाळी रात्री डेझर्टेशन वर काम करणे. सतीश चे ही पीएचडी चे काम. दोघेही परत विद्यार्थी. खरी परीक्षा प्रॅक्टिकल्स मध्ये होती. राज्याच्या बाहेर सेंटर देत असत. एक थ्योरी पास केल्यावर तीन चान्स मिळत प्रॅक्टिकल्स चे (त्यांना ही माहीत होते की ते चांगलेच कसून परीक्षा घेतात) पहिल्या वेळेस जयपूर ला सेंटर हिवाळ्यात (मुंबई कर असाच गार ठून जातो तिथल्या थंडीत) दोन दिवस विवा चालतो. चार केसेस, चार टेबल. त्यात भाषेचा अडथळा. मी दहा वर्षानंतर परत परीक्षार्थी होते पण दुसऱ्याना शिकवत असताना परीक्षार्थी होणे अवघड असते. रिसल्ट फक्त दहा टक्के. त्या क्षणी जे प्रेझेंट कराल तीच तुमची ओळख. यूनिवर्सिटी च्या परीक्षेत ''जगह भी तुम्हारी, भाषा भी तुम्हारी और लोग भी तुम्हारे'' तुमची तीन वर्षाच्या कामगिरी लक्षात घेतली जाते. तर या जयपूर मध्ये काही जय मिळाला नाही

सहा महिन्याने दुसरा प्रॅक्टिकल्स चा सामना दिल्ली मध्ये ठेवण्यात आला. आता भाषेचा अडथळा येणार नव्हता. तिथे लेडी हार्डिंग्स ला प्रॅक्टिकल्स होते. परत तसेच दोन दिवस पण या वेळेस मी परीक्षार्थी च्या रोल मध्ये फिट होते, (फॉर्म मध्ये होते). चांगली कामगिरी केली आणि त्या दहा टक्के मध्ये आले. डीएनबी झाले.

आता लेक्चरर बरोबर मेडिकल सुप्रिंटेंडेंट ची जबाबदारी देण्यात आली, गायनेक आणि पीडियाट्रिक चे वेगळे हॉस्पिटल होते त्याची. त्याचे खाच खळगे शिकत होते, मॅनेजमेंट ने माझी फी भरून मला सिंबायोसिस पुणेला पीजी डीएच एच एम करायला पाठवले (ही आयुष्यभर शिकतच राहिली पाहिजे) सगळे ठीक चालले होते. पण परत सतीश ने ट्रॅक बदलला की आमचा डबा पण बदलणार.

क्रॉसरोड फाईव्ह

सतीश ने पीएचडी झाल्यावर एमजीएम सोडून डी वाय पाटील कॉलेज ला प्रिंसिपल म्हणून जॉईन केले. मला एमजीएम ला सापत्न वागणूक मिळत होती सतीश वरचा राग माझ्यावर काढला जात होता. मग सोडले २००५ मध्ये आणि स्वतः चे हॉस्पिटल स्वतः च्या जागेत सुरू केले. आता हे शेवटचं वळण हं असे स्वतः ला बजावून ठेवले. झोकून देऊन काम करत होते. त्या दरम्यान दुपारी थोडी उसंत मिळत असे त्यामुळे फिल्म मेकिंग चा कोर्स पूर्ण केला, स्क्रिप्ट राइटिंग ही केले. शॉर्टफिल्म्स बनवल्या, फिल्म फेस्टिव्हल अटेंड केले.

मन की बात

याच दरम्यान एमएस साइकोलॉजिकल काउंसलिंग चा दोन वर्षाचा कोर्स केला आणि ''मन की बात '' नावाचे काउंसलिंग सेंटर सुरू केले. छान चालले होते. आयुष्य सर्व बाजूने फुलले होते. एका मेडिकल कॉलेज ला पार्ट टाइम जॉइन पण झाले होते. मुलगा अमेरिकेत लग्न होऊन स्थिरस्थावर झाला होता.

पण त्या काळात मला Blood आणि Amniotic Fluid यांची शीसारी यायला लागली. ही विरक्ती आहे की काय असे वाटत असतानाच कोविड सुरू झाला.

क्रॉसरोड सिक्स

कोविड चा लॉकडाऊन सुरू झाला आणि मी हॉस्पिटल बंद केले. ऑनलाइन काउंसलिंग करत होते. वाचन लिखाण सुरू होते. एका सिरीयल साठी आठ दहा एपिसोड लिहून दिले पण त्या निर्मात्या बाईने आपल्या मुलाचे नाव टाकून सिरीयल तयार करून टाकली. राग आणि हताषा आली. आय नीड ए ब्रेक.

क्रॉसरोड सेव्हन

त्याच काळात पहिली कोविड वेव्ह कमी होत असताना नाशिक च्या वसंतराव पवार मेडिकल कॉलेज ला मेडिकल सुप्रिंटेंडेंट ची आवश्यकता असल्याचे वाचले. मास्क लावून टॅक्सीने जाऊन दोन तास इंटरव्यू दिला. एक डिसेंबर २०२० ला जॉइन व्हायला सांगितले. मी जॉइन झाल्यावर त्यांनी सतीश ला ही त्यांच्या इंजिनियरिंग कॉलेज ला प्रिंसिपल म्हणून जॉईन व्हायचा आग्रह केला. तोही जानेवारीत जॉईन झाला. इतकी वर्ष मी त्याच्या मागे मागे माझे जात होते, या वेळेस पहिल्यांदा तो माझ्या बरोबर नाशिक ला आला.

कोविड सेकंड वेव्ह

फेब्रुवारी त ती अतिशय विनाशक सेकंड वेव्ह सुरू झाली. आमच्या कॉलेज ने ३०० बेड चे कोविड हॉस्पिटल सुरू केले होते. एडमिनिस्ट्रेटिव म्हणून माझी चांगलीच कसोटी लागली आणि प्रचंड दमछाक झाली. स्टाफ, मशीनरी, सर्वांचे कॉर्डिनेशन, देखरेख, संवाद वगैरे. खूपच आव्हानात्मक होते पण स्वतः ला वेगवेगळ्या पातळीवर सिद्ध करताना व्यक्तिमत्वाला धार चढल्यासारखे वाटत होते. ''कोविड डायरी ''नंतर कधीतरी. कोविड ओसरला पण इथली आव्हाने कधीच ओसरणार नाहीत. स्टाफ, रेसीडेंट, पेशंट आणि त्यांचे नातेवाईक. आपल्या प्रयत्नाने यांच्या आयुष्यात काही सकारात्मक बदल घडतो बघून समाधान वाटते. म्हणून आता साठी पार केल्यावर ही थांबायला नको वाटते.

मी ठरवून काही होत नाही हे अनुभवलंय.

Keep walking and wondering about the roads "not taken ".

***

A reluctant doctor and a very reluctant OBGYN

Sucheta Patil

Baba thik Aahe! A 16-yr girl agrees and it finally seals a deal between a stubborn teenager and her lawyer dad over almost a month of daily arguments. Then my uncle and Jyoti's dad together travel overnight to file our medical admission forms to avoid the deadline.

Since very young age I loved mathematics and physics to the extent that in 12'th grade I almost didn't get biology books until the prelims. But my father as usual completely influenced by advice from his beloved friends thought medicine is the way to go.

So, the journey began. The entire first year I was confused and many a times questioned myself "What am I doing here?" as I gazed at the University hills standing in the hostel balcony. However, it was the poor performance in the midterms that jolted and stirred up the curiosity of human physiology, neurology and applied anatomy. I read Guyton and Gray's with passion though late in the academic year!

I still remember when late Dr VI. Deshpande asked us to write in our second year of medical school "why we are here "and I distinctly recollect writing. "I don't know why I am here" and many years later he surprisingly recalls it and promptly signs my USMLE forms with his familiar chuckle ignoring the demands from Dean's clerk for a bribe, cleverly summoning him off to get a cup tea.

The days of medical school flew by so fast and not so stressful thanks to amazing group of friends Jyoti, Sushama, Varsha, Smita our Latur gang and equally wonderful friends Anju, Manju, Sandhya, Kalpana, Mrudula, Varsha Na (Anju Nade and Mangal joining later). Often late nights we chatted and poured our hearts out sometimes all five of us knocked out and sleeping on one small bed. It was sheer joy, innocence, camaraderie. Together we fought the home sickness, the challenges of learning enormous amount of knowledge, dealing with tough teachers and keeping up with good health in spite of calorie poor and quality poor hostel food. We all had our own unique personalities and quirky ways but we got along great. Deepak used to joke early in our marriage saying he could write a big book dedicating each chapter to each of my friends so imagine how are lives were so intertwined!

There were lots of ups and downs and many fun moments. I remember me and Smita looked alike (though Smita beats me in her looks) and getting treated for snacks and tea by a stranger on the bus thinking I was Smita and getting compliments for singing when I never sang. We all had our tough moments when I almost broke down during anatomy

oral and Dr Shroff said I know you very well just tell me why kidneys ascend and testis descend and off you go! We all grew up in an era where no one cared how we dressed. We girls loved flowers and wore them in our braids unapologetically without bothering to tidy up for the classes never sacrificing our beloved sleep!

We had great time in our clinic rotation with a fantastic group of classmates forever eager to grasp new clinical experiences. We, hostel mates sometimes pushed Senior residents hard to run evening clinics then often wondering whether we were guinea pigs for them to chisel their speaking abilities, preparing themselves for their own oral exams.

The idealism was not a forbidden word and actually was in action all along. We the HALO (Health and Auto learning Organization) gang spent so many Sundays going around in the neighborhood villages in whatever transportation we could manage including the rural tempos, small trucks, jeeps running clinics, performing minor surgeries, imparting health education with the scant resources available. I remember going around in Aurangabad with Anju collecting physician's samples for our rural clinics. Also vividly remember the clinics run by late

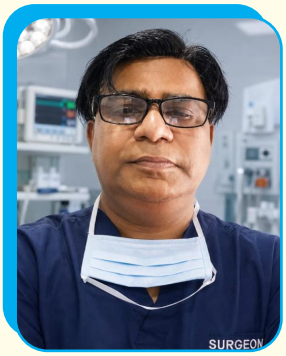
orthopedic surgeon Dada either in the van or bedside in makeshift clinics. I remember meeting Honorable Anna Hazare in Raleganj Shind surrounded by villagers and we listening to him in rapt attendance and admiration. That's itched in my memory forever. It had its own down moments when Jyoti was bit by a stray dog while walking around in a village and how she received Rabies vaccines and serum and how it kept all us on edge!

Not once my parents worried about my safety and wellbeing except the dreaded villain SLEEP! Also, I remember celebrating Holi at hostel first building soakage pit in the hostel campus to get rid of stagnant dirty water and the mosquitoes it invited, and then playing Holi, enjoying Bhabi's Puranpoli and getting in auto rickshaws and clicking photos in a studio first of its kind. We were so frank with each other and took the constructive criticism of friends and improved ourselves (??) or stayed our original self being accepted as we were.

I attended Spiritual discourses on Kundalini and Yoga with Anju and was totally immersed in a dreamy experience of Ghazal recital by Kaifi Azami under the full moon at Panchikki with Kalpana. We explored rappelling with the third years in the very first week of freshman year with a brave heart (not fearing ragging), trying basketball with a coach our physiology professor who would get excited irrespective of scoring goals on either side. We protested against the opening up of Private Medical Schools, had heated political and social debates identifying with revolutionary poets/writers like Namdev Dhasal. When in good mood we compiled a list of our favorite filmy songs to fit on side A and B of an old-style cassette tapes accommodating everyone's Furmaish. On the romantic side we were fast asleep, limited to writing love letters. from a dog to her boyfriend and jumped into a real one even before dreaming about it! As if this was not enough, we again reunited during our residencies! Me and Anju breezing through dreadful OBGYN residency thanks to great company, amazing food shared tiffin (I still have one engraved Sucheta -Deepak insisted by Anju) and our great mentor Late Dr Panat whom I happened to meet and had never ending chat just 2 weeks before she passed away. The bond came to full circle when more than 30 years later we girls danced together in my daughter's wedding with full enthusiasm with Vikram rushing on stage whistling and Sushma being the sweetest MC ever!!

The same continues here in the US many oceans away, we the four: Smita, Swapna and Neeraj!! To conclude, they say it takes a village to raise a baby and a college to be an adult. I would say we got the perfect college life one can dream of and shaped us to what we are by the eclectic, purpose driven, enriching and fun filled years. My friend here joke that the scene is not pretty on the other side of the top of mountain when we cross 60 but for us these cherished memories, I bet will make it look pretty!!

डॉ.राजू मुरूडकर

माझ्या आयुष्याची खरी कमाई
शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, औरंगाबाद – १९८३ बॅच

आज मी वयाची ६१ वर्षे पूर्ण केली आहेत. मागे वळून पाहताना आयुष्याचा संपूर्ण प्रवास डोळ्यांसमोर उभा राहतो. संघर्ष, उपासमार, गरिबी, शिक्षणाची धडपड, मित्रांची साथ, मेडिकल कॉलेजचे दिवस, डॉक्टर होण्याचे स्वप्न आणि त्यानंतर सर्जन म्हणून उभे केलेले आयुष्य... या सगळ्या प्रवासात जर मला विचारले की, ''तुझ्या आयुष्यातली सर्वात मोठी कमाई कोणती?'' तर माझे उत्तर एकच असेल–

शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, औरंगाबाद ची १९८३ ची बॅच आणि त्या काळाने मला दिलेली माणसं, मैत्री, संस्कार आणि आठवणी. केळीच्या गाड्यापासून मेडिकल कॉलेजपर्यंत माझा जन्म अत्यंत गरीब कुटुंबात झाला. माझे आई-वडील फळे विकून उदरनिर्वाह करायचे. आई सकाळी सात वाजता केळीचा गाडा लावायची. वडील केळीची भट्टी काढून पिकलेली केळी विक्रीसाठी गाड्यावर आणून द्यायचे.

आम्ही सहा भाऊ. मी सर्वांत धाकटा.

लहानपणापासूनच व्यवसाय कसा करायचा, ग्राहकांशी कसे बोलायचे, मेहनत म्हणजे काय आणि पैशाची किंमत काय–याचे प्रत्यक्ष शिक्षण मला घरातनच मिळाले.

मी आईबरोबर केळी विकायचो. कधी बसमध्येही केळी विकायचो. लोकांना सांगायचो,

''बाबा, मी विद्यार्थी आहे. अभ्यास करतोय. पुस्तकांसाठी मदत करा आणि केळी घ्या.''

आज एखाद्या चौकात एखादे लहान मूल कपडे, खारी किंवा गजरे विकताना दिसले की मला माझेच बालपण आठवते.

तुटलेल्या पाटीपासून बोर्डात प्रथम क्रमांकापर्यंत

पहिलीपासूनच अभ्यासात माझा वर्गात पहिला नंबर असायचा. चौथीच्या बोर्डाच्या परीक्षेत मी प्रथम क्रमांकाने उत्तीर्ण झालो.

पण त्या यशामागे ना चांगली शाळेची साधने होती, ना महागडी पुस्तके.

एका तुटलेल्या पाटीच्या तुकड्यावर मी उजळणी लिहायचो. त्याच काळात एबीसीडी, इंग्रजी आणि गणित शिकण्याची माझी सुरुवात झाली.

पाचवीपासून जनता शाळेत शिक्षण सुरू झाले. मात्र घरची परिस्थिती दिवसेंदिवस कठीण होत गेली. आम्हा भावंडांचे शिक्षण, खाणे-पिणे आणि कपडे यांचा खर्च आई-वडिलांना पेलणे अवघड झाले.

म्हणून मी सरकारी वसतिगृहात गेलो.

सरकारी वसतिगृहातील दिवस

आजच्या पिढीला कदाचित त्या दिवसांची कल्पनाही येणार नाही.

एका मोठ्या हॉलमध्ये २५-३० विद्यार्थी. प्रत्येकाकडे एक गादी, एक ताट, एक वाटी, एक पेला आणि गावाहून आणलेली पत्र्याची पेटी.

दोन चपात्या आणि भात- इतकेच जेवण.

पोट भरत नसे. कधी दुसऱ्याच्या ताटात उरलेली भाजी किंवा भात मिळतो का, याचीही अपेक्षा असायची.

कपड्यांची परिस्थिती तर आणखी गंमतीदार. दोन चड्ड्या आणि दोन शर्ट मिळायचे. माप घेऊन शिवलेले कपडे नव्हते. त्यामुळे कधी एका चड्डीचा एक पाय मोठा तर दुसरा छोटा, कधी शर्टाची एक बाही मोठी तर दुसरी छोटी !

पुन्हा टेलरकडे जाऊन ते कपडे दुरुस्त करून घ्यायचो.

पायात चप्पल नसल्यामुळे नांदेड नाका ते लातूर बसस्टँड असा प्रवास अनेकदा पायी करायचो. पायाला फोड यायचे.

एकदा माझ्या वडिलांनी त्यांच्या पायातील चप्पल मला दिली. ती महिलांची चप्पल होती.

मी तीच घालून शाळेत जायचो.

मित्र मला चिडवायचे–

''लेडीज चप्पल... लेडीज चप्पल !''

पण मला त्याची लाज वाटत नव्हती. कारण माझ्यासाठी ती चप्पल म्हणजे वडिलांनी आपल्या पायातून काढून दिलेली प्रेमाची भेट होती

दहावीच्या बोर्डाच्या परीक्षेत मी मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांमध्ये महाराष्ट्रात प्रथम आलो. वर्ष होते १९८१.

पुढे शिष्यवृत्तीच्या आधारावर मेडिकलला प्रवेश मिळाला.

आणि तिथून माझ्या आयुष्याचा खरा वळण सुरू झाले.

शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, औरंगाबाद

मेडिकल कॉलेजमध्ये प्रवेश मिळाला आणि जणू आयुष्याने नवीन रंग धारण केला.

गरीबी, उपासमार, संघर्ष आणि चिंता यांच्या जगातून अचानक एका वेगळ्याच विश्वात प्रवेश झाला.

नवीन मित्र मिळाले. नवीन स्वप्ने मिळाली.

आत्मविश्वास वाढला.

अरविंद गायकवाड, जावळे, गुप्ता, टाकळकर, दुबे, पाटील, कंधारकर, पोहेगावकर, थोरात, प्रल्हाद गायकवाड, खंदारे आणि असे कितीतरी मित्र...

आज इतकी वर्षे झाली, पण त्या चेहऱ्यांमधील आपलेपणा अजूनही ताजा आहे. आमच्या बॅचमध्ये जात-पात, श्रीमंती-गरीबी याचे भिंती नव्हत्या. आम्ही सगळे एकत्र होतो. एकमेकांच्या सुख-दुःखात सहभागी होत होतो.

औरंगाबादने आम्हाला फक्त डॉक्टर बनवले नाही; माणूस बनवले.

होळी, रंगपंचमी आणि आमच्या खोड्या

मेडिकल कॉलेजचे दिवस म्हणजे अभ्यासाबरोबरच भरपूर धमाल!

होळीच्या आधी कॉलेजच्या वरच्या मजल्यावरून फर्निचर खाली आणण्याची आमची एक ''परंपरा'' होती.

एकदा मध्यरात्री जावळे आणि आम्ही काही मित्र कॉलेजच्या तिसऱ्या मजल्यावर गेलो. खुर्च्या, टेबले खाली आणली आणि ती घेऊन मध्यरात्री हॉस्टेलवर आलो.

दुसऱ्या दिवशी त्याच फर्निचरची होळी !

आज आठवले की स्वतःलाच हसू येते.

रंगपंचमीच्या दिवशी तर वेगळीच मजा. हातात रंग घेऊन लेडीज हॉस्टेलच्या बाहेर चकरा मारणे, मित्रमैत्रिणींना रंग लावणे आणि कॉलेजच्या गार्डनमध्ये सगळ्यांनी मिळून रंगपंचमी साजरी करणे-या आठवणी अजूनही मनात जिवंत आहेत.

मेडिकल कॉलेजमधील रंगमंच

आम्ही फक्त पुस्तकी किडे नव्हतो.

नाटक, सांस्कृतिक कार्यक्रम, गॅदरिंग-या सगळ्यांत आमचा उत्स्फूर्त सहभाग असायचा.

मी अनेक नाटकांमध्ये काम केले.

''राजश्री ज्युनियर'', ''पळा पळा कोण पुढे पळतो'', ''माझ्या बायकोचा नवरा'', ''सखुबाई सखुबाई दार उघड'' आणि इतर नाटकांमध्ये भूमिका करण्याची संधी मिळाली.

या कार्यक्रमांमुळे आम्हाला स्वतःला व्यक्त करायला शिकता आले.

पहिल्यांदा आमच्या वर्गाचे वर्ग मेळावा आयोजित करण्याची प्रथाही आम्ही सुरू केली. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर जयंतीच्या निमित्ताने कार्यक्रम आयोजित केले.

सांस्कृतिक कार्यक्रम, भाषणे, नाटके, सामाजिक उपक्रम-मेडिकल कॉलेजचे

औरंगाबाद शिक्षणाची मायभूमी

आज मी अनेक ठिकाणी गेलो. अनेक लोकांना भेटलो. मुंबईमध्ये डॉक्टर म्हणून काम केले. सर्जन म्हणून स्वतःची ओळख निर्माण केली.

पण मनाला विचारले की-

''तुला सर्वांत जास्त आपलेपणा कुठे जाणवतो?''

तर उत्तर अजूनही तेच आहे -

औरंगाबाद.

शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, औरंगाबाद हे माझ्यासाठी केवळ एक शिक्षणाचे ठिकाण नव्हते.

ते माझे दुसरे घर होते.

तेथे आम्ही अभ्यास केला, नाटक केले, सिनेमा पाहिले, मित्रमैत्रिणी बनवल्या, भांडलो, पुन्हा एकत्र आलो, सामाजिक प्रश्न समजून घेतले आणि आपल्या अधिकारांची जाणीव करून घेतली.

आंबा, अप्सरा, अंजली, संगीता अशा थिएटरमध्ये सिनेमा पाहण्यासाठी दुपारपासून निघायचे आणि रात्री उशिरा परत यायचे.

भूक, तहान, वेळ-कशाचेही भान नसायचे.

मेडिकलचे जीवन अक्षरशः भारावून टाकणारे होते

शिक्षक चांगले होते. शिकण्याच्या संधी भरपूर होत्या. मित्र जीवाभावाचे होते. वातावरण आनंदी होते.

आम्ही स्वतःला खरोखरच नशीबवान समजतो की आमची जडणघडण अशा वातावरणात झाली.

संघर्षाने शिकवलेली माणुसकी

आज मी मागे वळून पाहतो तेव्हा माझ्या आयुष्यातील गरिबीबद्दल मला दुःख वाटत नाही.

कारण त्या गरिबीने मला दोन अमूल्य गोष्टी दिल्या -

मेहनत करण्याची सवय आणि माणसाची किंमत ओळखण्याची दृष्टी.

आज आयुष्याच्या या टप्प्यावर माझ्याकडे पैसा, व्यवसाय, हॉस्पिटल, पद, प्रतिष्ठा आणि अनेक गोष्टी आहेत.

पण यापैकी कोणती गोष्ट माझ्या आयुष्याची सर्वांत मोठी कमाई आहे, असे मला विचारले तर मी निःसंकोचपणे सांगेन -

माझे शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, औरंगाबाद आणि त्याहूनही महत्त्वाचे- माझी १९८३ ची बॅच.

त्या काळात आम्ही जे जगलो, जे शिकलो, ज्या मैत्री केल्या, ज्या खोड्या केल्या, जी स्वप्ने पाहिली आणि ज्या संघर्षातून स्वतःला घडवले - त्याची किंमत कोणत्याही पैशात मोजता येणार नाही.

आज आम्ही सगळे वेगवेगळ्या ठिकाणी आहोत. प्रत्येकाने आपापल्या क्षेत्रात जीवनाची वेगवेगळी वाट चालली.

पण मनाच्या एका कोपऱ्यात आम्ही अजूनही तेच विद्यार्थी आहोत -

हॉस्टेलच्या हॉलमध्ये एकत्र राहणारे, कॉलेजच्या कॅम्पसमध्ये फिरणारे, नाटक करणारे, होळी खेळणारे, सिनेमा पाहण्यासाठी धावणारे, आणि भविष्याची मोठमोठी स्वप्ने पाहणारे.

आज माझ्याकडे मागे वळून पाहण्यासारखे

आयुष्य आहे आणि पुढे पाहण्यासारख्या आठवणी आहेत. म्हणूनच मला अभिमानाने म्हणावेसे वाटते- ''मी गरीब घरातून आलो, संघर्षातून शिकलो, डॉक्टर झालो; पण मला माणूस बनवले ते औरंगाबादच्या शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालयने.'' आणि म्हणूनच - १९८३ ची ॅच ही माझ्या आयुष्याची खरी कमाई आहे. त्या दिवसांना, त्या मित्रांना, त्या शिक्षकांना आणि त्या कॉलेजला मनःपूर्वक सलाम !

जय हिंद !

From Latur to Medicine, America, and AlzhaTV

Memories of the 1983 Medical School Journey and the Years That Followed

डॉ.स्मिता गुगळे

It was a fresh morning in May or June when the results of our 12th-grade examinations were announced. In those days, the rank list was published in all the newspapers, and the whole city seemed to hold its breath. But for students like us, everyone really wanted to know just two things: What was your medical grouping? What was your engineering grouping?

When I looked at my result, I could hardly believe it. My medical grouping was 285, and with 15 additional points for sports and other extracurricular activities, my total came to 300. I could not have been happier. It felt like the beginning of a dream I had been working toward for years.

Soon the process of medical-school applications and interviews began. There were five girls from Latur who were going through this journey together: Jyoti Kama, Sushma Kama, Varsha Kama, Sucheta, and me. We coordinated our travel to Aurangabad, trying to arrange our days and schedules so that we could go together.

The other four girls left ahead of me because something came up and I could not travel with them. Two or three days later, I made my way to Aurangabad and joined them at the hostel.

Technically, I stayed with my sister, but the place that became truly special to me was the hostel and the wonderful group of hostel girls. Over the years, we became a close-knit family in a way that is almost impossible to describe. We were together in good times and bad, in celebrations and disappointments. We learned one another's little habits, quirks, strengths, and weaknesses. We played sports together, studied together, ate together, laughed together, and grew up together.

Those friendships became some of the most enduring relationships of my life.

One tradition that stands out in my memory is how seriously we celebrated everyone's birthday. We made each person feel special. I

remember Sushma and me getting up early in the morning, climbing over the gate of the medical school to pick flowers, and making bouquets for the birthday girl. In the evening, we would go to Gayathri Chat or somewhere similar to celebrate. Then came the inevitable group photographs. Looking back, those pictures are more than photographs. After medical school, another unexpected chapter opened. I was an avid reader of the Times of India, and one day I saw an advertisement announcing that IIT Powai was starting a biomedical engineering program. Something immediately clicked inside me.

I was fascinated by the idea of creating engineering solutions for medical problems—solutions that could potentially affect millions of people rather than only the hundreds or thousands of patients I might see individually in a clinic or hospital. I applied, took the BIOME entrance test, qualified, and began a PhD program in biomedical engineering.

I even gave up my DGO to pursue that dream.

I spent about a year and a half at IIT Powai. But when it came time to work on my dissertation, I was assigned a highly theoretical topic involving calculus, integration, and mathematical equations. I realized that this was not what I had envisioned. I had come there because I wanted to combine engineering with clinical medicine and create practical solutions for patients. I wanted a clinical PhD.

Unfortunately, the resources to pursue that kind of work were not available to me at that time. After much thought, I returned to Government Medical College and applied for the DGO again. I was accepted, and I completed it.

I eventually completed my psychiatry residency and geriatric psychiatry fellowship. Looking back, every one of those obstacles taught me persistence.

I eventually settled in Rome, Georgia. For seven or eight years, I worked in a multispecialty group practice. In 2008, I decided to move into hospital work. My daughters were young, and I wanted to be available for them in the afternoons. The hospital schedule—roughly 7:00 or 7:30 in the morning until 3:00—gave me that opportunity. It allowed me to work while still being present for my girls after school.

When I decided to move into nursing-home practice.

It was a big step, and I did not have much support or certainty about how it would turn out. But I took the leap. I made it through, and that decision ultimately changed the direction of my professional life.

Working in nursing homes, particularly with people living with Alzheimer's disease and dementia, exposed me to a problem that stayed with me. I kept asking myself: Can we do something beyond medications? Can we create an environment that calms, engages, comforts, and reconnects people with familiar memories?

That question eventually led to AlzhaTV.

What started as an idea became a twelve-year journey of my life. I have spent years trying to make it better, listening, testing, adapting, and continuing even when the road was difficult. Today, the work is being published in journals, presented at conferences, and receiving recognition at the national level.

In some ways, I have come full circle. The girl who was fascinated by biomedical engineering because she wanted to create solutions for medical problems is still doing exactly that—just in a different form.

***

INTERNSHIP TO INTERNET TO INTELLIGENCE (A.I.)

A Journey That Began with an Unexpected Setback and Led to Healthcare AI

डॉ.सुधीर सराफ

Sometimes, life changes direction not because we planned it, but because something unexpected happens. My journey from internship to the Internet—and eventually to Artificial Intelligence in healthcare is one such story.

During my internship, I suddenly developed severe abdominal pain. After examination, I was diagnosed with appendicitis. I was operated upon by Dr. Bhagwat Sir at his hospital. Some of my friends, including Mishri, were around and naturally concerned about me.

Initially, everything seemed to be going as expected after surgery. But soon I started feeling increasingly uncomfortable. The abdominal pain persisted, and more importantly, I began experiencing an unusual and extreme sense of tiredness.

Mishri noticed that I was not looking well. He went to the staff nurse and told her that Sudhir was not feeling well. Unfortunately, the response was reassuring rather than alarming—"Don't worry. There will be some pain after an operation."

But my condition was deteriorating rapidly.

After some time, I was probably losing consciousness. Mishri immediately checked my blood pressure. The systolic blood pressure was only around 70 mmHg. I was pale, drowsy and clearly in serious trouble.

Mishri rushed back to the staff sister and insisted, "His blood pressure is dropping. He looks pale and drowsy."

This time, the seriousness of the situation was immediately recognised. The sister called Dr. Bhagwat Sir, who came to examine me. He immediately understood that this was not an ordinary postoperative problem.

I was rushed back to the operation theatre.

Everything happened with extraordinary speed. Four bottles of blood were arranged immediately. Dr. Borgaonkar called for assistance for Dr. Bhagwat. During the emergency re-exploration, a bleeding vessel was found in the abdomen, and there had already been significant blood loss.

What followed was nothing short of a miraculous second surgery.

Fortunately, the bleeding was controlled, the surgery went well, and I survived an episode that could easily have had a very different outcome.

That experience changed me in many ways.

For almost the next six months, I was recovering. Being confined to rest was frustrating. For someone accustomed to being active, having nothing productive to do could become extremely boring.

But perhaps that period of forced inactivity turned out to be one of the most important periods of my life.

I decided to learn something new.

I started exploring computer software and programming. What initially began simply as a way to keep myself occupied soon became a fascination. I discovered that I genuinely enjoyed computers, software and coding.

One thing led to another. I began learning different programming languages and experimenting with software development. I found myself spending hours understanding how computers worked and how software could solve real-world problems.

At that stage, I joined Pathology, but I soon realised that pathology was not where my real interest lay. My mind was increasingly occupied by computers and technology.

Eventually, I took the difficult decision to leave pathology and pursue software full-time.

And then, as they say, the rest is history.

My journey took me far beyond the boundaries of my medical education. I travelled to Mumbai, Hong Kong, Singapore and the United States, working on various software projects.

Interestingly, my medical background never really left me.

Instead, medicine and technology gradually began coming together.

I started working on software projects related to the medical field, where my understanding of medicine helped me look at technology from a completely different perspective. I could understand not only what the software could do, but also what doctors, hospitals and patients actually needed.

Looking back, that unexpected complication during my internship was a turning point.

At the time, I thought I had lost six months of my life because of illness. Today, I look at those six months very differently. If I had not been forced to rest, perhaps I would never have started learning software. If I had not discovered my interest in computers, perhaps I would have continued on a completely different professional path.

One crisis unexpectedly opened a new door.

Medicine taught me to understand the human body.

Technology taught me to understand information.

And today, Artificial Intelligence is bringing these two worlds together.

I am now working in the field of AI for healthcare—an area that I believe has the potential to transform the way healthcare is delivered.

AI can help doctors analyse enormous amounts of medical information, identify patterns, assist in diagnosis, improve clinical decision-making, personalise treatment and make healthcare more accessible. But I also believe that technology should remain a tool in the hands of healthcare professionals—not a replacement for human judgement, compassion and responsibility.

My journey has therefore come almost full circle.

I began as a medical intern, learning how to care for patients.

An unexpected medical emergency changed the course of my life.

During recovery, curiosity introduced me to computers.

Computers took me into the world of software.

Software took me across countries and into healthcare technology.

And today, that journey has brought me to Artificial Intelligence in Healthcare.

Perhaps this is what makes life so fascinating.

We often think that our failures, setbacks and interruptions are taking us away from our destination. Sometimes, they are actually redirecting us towards a destination we could never have imagined.

My story is not simply a journey from Internship to Internet.

It is a journey from Medicine → Technology → Software → Healthcare → Artificial Intelligence.

And perhaps the most important lesson I learnt along the way is this:

Never underestimate an unexpected turn in your life. It may be the beginning of your most exciting journey.

From internship to Internet—and now from Internet to Intelligence.

The journey continues.

***

डॉ.सुषमा देशमुख

माझा हिस्टेरोस्कोपी प्रवास

To view Uterine cavity from inside
Is like visiting The Pious Place
Where every human being spent their early life
With Affection & Love!
We evaluate that place
And Thy Name is Hysteroscopy'

गर्भाशयाची पोकळी आतून पाहणे
म्हणजे त्या पवित्र स्थळाला भेट देण्यासारखे आहे
जिथे प्रत्येक मानवाने आपले सुरुवातीचे आयुष्य
स्नेह आणि प्रेमाने घालवले आहे!
आम्ही त्या जागेचे मूल्यांकन करतो
आणि तुझे नाव आहे हिस्टेरोस्कोपी

कधी कधी आपल्यालाच कळत नाही, आपलं आयुष्य आपल्याला कुठे नेत आहे. पण आपल्या अखंड मेहनतीला, चिकाटीला, सकारात्मक वृत्तीला दैव व देव साथ देतं. आपल्या आयुष्याला एक सुरेख वळणावर आणून सोडतं हे माझ्या बाबतीत अक्षरशः खरे ठरले आहे.

लहानपणापासून जर विषय नाविन्यपूर्ण व आवडला असेल तर मग कितीही अवघड वाटला तर त्याच्या मुळापर्यंत जाऊन त्याला सोपे करण्याची माझी जिद्द!

भारतातील पहिल्या टेस्ट ट्युब बेबीची बातमी १९८५ मध्ये जानेवारीमध्ये झळकली. (खरे तर भारताची पहिली टेस्ट ट्युब बेबी १९७८ ची जगातील दुसरी, पण हे जगाला उशिरा लक्षात आले, असो) आणि मनात इच्छा जागृत झाली कि इथे आपल्याला पोचायचंय. कसे, कधी, केव्हा, कांहीच माहिती नव्हतं.

पण त्याचा पाठपुरावा करून २००४ मध्ये नागपूरमध्ये सेन्टर चालू केलं. त्यासाठी या ट्रेनिंगशिवाय सोनोग्राफी व लॅपरोस्कोपीचे ट्रेनिंग घेतले. २००३मध्ये मुंबईच्या कॉन्फरन्समध्ये इटलीचे डॉ. बेटोकीचे (फादर ऑफ ऑफिस हायस्टेरोसकॉपी) एक हायस्टेरोसकॉपी वर्कशॉप मी पाहिलं ! आणि लव्ह ऍट फर्स्ट साईट असंच काहिसं झालं. मग मी हिस्टेरोस्कोप घेतला व काम सुरू केले. तेव्हा हायस्टेरोसकॉपी वास लाईक अगली स्टेप – सिस्टर ऑफ लपरोसकॉपी. या तंत्रज्ञानाला कुठल्याही कॉन्फरन्समध्ये कुठेही भाव नव्हता. पण मला हे मनापासून आवडलं होतं. २०१० मध्ये नागपूरच्या एका कॉन्फरन्समध्ये मी हिस्टेरोस्कोपी वर्कशॉपची संयोजक (कॉन्व्हेंर) होते. आणि इजिप्तच्या डॉ. ओसामा शावकींची पहिली भेट झाली. मैत्री पण झाली. आमच्यात कुठेच कांही साम्य नव्हतं. पण ही मैत्री होणं हे जणु कांही विधीलिखितच होतं.

मी नकळत या तंत्रज्ञानाच्या प्रेमात पडत होते. माहिती मिळवत होते. एकदा नागपूरच्या भेटीत डॉ. ओसामांनी माझ्यासमोर हिस्टेरोस्कोपी कार्निव्हलचा प्रस्ताव ठेवला. अशी वैयक्तिक कॉन्फरन्स घेणे म्हणजे माझ्यासाठी आव्हान होते. त्याचवेळी माझी तीन अकॅडेमीक बुक्स जयपी ब्रदर्स पब्लिकेशन्स कडून प्रकाशित झाली होती. मी ठरवलं नागपूरमध्ये हिस्टेरोस्कोपीवर कॉन्फरन्स आणि ऑपरेटीव वर्कशॉप घेऊ. तसेच हिस्टेरोस्कोपीवर पुस्तक प्रकाशित करू. आमच्या नागपूरच्या गायनॅकॉलॉजीस्ट मैत्रिणीनी तेव्हा मला वेडयात काढलं होतं. (सौ देढसौ लोग भी तो आयेंगे क्या रे?) अर्थात ही त्यांची काळजी होती. पण माझी जिद्द होती. सर्व गोष्टींचा कसून अभ्यास केला. डॉ. सुधीरची (माझ्या पतीची) भरभक्कम साथ होती. आणि नागपूर हिस्टेरोस्कोपी कार्निव्हल लर्न अँड लव्ह ही कॉन्फरन्स २९, ३० नोव्हेंबर

२०१४ ला घेतली. आणि कार्निव्हल थिम प्रमाणे सजावट केली. दोन दिवसांमध्ये २८ हिस्टेरोस्कोपी सर्जरी केल्या व शिकवल्या. त्यासाठी मी चार महिन्यांपासून वेगवेगळ्या ठिकाणी कॅम्प घेऊन ५५ केसेस जमवल्या होत्या. कार्निव्हलला पूर्ण भारतातून अभुतपूर्व प्रतिसाद मिळाला. १००० पेक्षा जास्त डॉक्टर्स आले आणि दोन दिवस तिन्ही हॉल खचाखच भरलेले होते. इकडे बुक स्टॉलवर आमच्या हिस्टेरोस्कोपी पुस्तकाच्या २५० कॉपी विकल्या गेल्या. पारस पब्लिकेशनचे पब्लिशर म्हणाले, मैने सिर्फ २५० कॉपीज लायी थी। . और २०० की बुकिंग हुई है। ऐसा पहली बार हुआ है। हमेशा कॉन्फरन्समें मुश्किलसे १० कॉपी बिकती है।

या कॉन्फरन्सने नागपूर हायस्टेरोसकॉपी कार्निव्हल ला जगाच्या पाठीवर आणले. कारण आजपर्यंत जगात हिस्टेरोस्कोपी या तंत्रज्ञानावर एवढी मोठी कॉन्फरन्स कधीच झाली नव्हती. आणि ते पण कॉर्निव्हल सारखी सजावट करून.

जानेवारी २०१५ ची गोष्ट आहे. जयपी ब्रदर्स पब्लिकेशन्स च्या मॅनेजिंग डायरेक्टरचा फोन आला. त्यांना हिस्टेरोस्कोपीवर इंटरनॅशनल फॅकलटीस ना घेऊन पुस्तक हवं होते. यावेळी मला टेन्शन आलं. मला तर दोन-तीन इंटरनॅशनल फॅकलटीस शिवाय कुणीच माहिती नव्हतं. पण ते म्हणाले मॅडम आपसे ही ये बुक हमे चाहिए मी त्यांना नाही म्हणू शकले नाही. मी श्री गणेशाचे नाव घेऊन २१ सेकशन चा इंटरनॅशनल हायस्टेरोसकॉपी बुक चा आराखडा बनवला.

मी अनुभवले आहे.

जेव्हा तुम्ही एखादी गोष्ट निष्ठेने मिळवता,

तेव्हा ती मिळवण्यासाठी संपूर्ण ब्रह्मांड तुम्हाला साहाय्य करते.

ही उक्ती मी खरोखर अनुभवली.

डॉ. ओसामांनी माझी स्पेनच्या डॉ. लुईस ची ओळख करून दिली, म्हणजे ईमेल द्वारा. आणि मग रोज रात्री ११ ते २ माझे लुईसशी चॅटींग सुरू झाले. नंतरचे अवघड काम माझे होते. मी मग सगळ्या इंटरनॅशनल, नॅशनल फॅकलटीस बरोबर ईमेलद्वारा संपर्क साधले. एक वेगळंच हायस्टेरो - लव्हर्स चं अनोखं विश्व माझ्यासाठी खुलं झालं. आणि पुस्तकाची रचना झाली. इकडे कार्निव्हल फ ` व्हर पूर्ण भारतभर पसरला होता. मग २०१६ मध्ये परत एकदा नागपूर हायस्टेरोसकॉपी कार्निव्हल- उत्तरस इन फोकस आयोजीत केले. यावेळी ही कॉन्फरन्स पहायला स्पेनहून डॉ. लुईस, ईस्राइलहून डॉ. सर्जिओ, अमेरिकेहून डॉ. टोनी कारूग्रो आले. डॉ. ओसामा तर होतेच. १०, ११, १२ डिसेंबर २०१६ खुप मोठी कॉन्फरेन्स झाली. यावेळी आम्ही क्रिसमस थिम प्रमाणे डेकोरेशन केले होते. याच कॉन्फरन्समध्ये हायस्टेरोसकॉपी चं इंटरनॅशनल दुसरं मोठं बुक पब्लिश केलं. सर्जिओ, लुईस, टोनी कार्निव्हलचा आवाका बघुन चाट पडले. ते म्हणाले, आम्हाला हे आधी का नाही सुचलं? त्यांनी माझ्याबरोबर नागपूरमध्ये मिटिंग घेतली व मला बार्सिलोना, स्पेन मध्ये आमंत्रण दिले. (रेजिस्ट्रेशन + स्टे + ट्रॅव्हल स्पॉन्सरड) आणि मी २०१७ च्या मे मध्ये पहिल्या ग्लोबल हायस्टेरोसकॉपी कॉन्फरेन्स ला गेले. यावेळी सुधीरना जमत नव्हते. म्हणून माझ्या २ मधल्या मुलाला सुयशला घेऊन गेले. मला थोडे बेचैन वाटत होते. तिथे मी कुणालाच ओळखत नव्हते. मी तिथे पोचले तर मला डॉ. लुईस आणि डॉ. सर्जिओ यांनी प्रिकॉन्फरेन्स फॅकलटी डिनर ला बोलावले. मी तिथे गेल्याबरोबर तीन नवीन युरोपियन डॉक्टर उठून उभे राहिले व म्हणाले, आरे तू डॉ सुषमा देशमुख फ्रॉम इंडिया ? मी अवाक् ! मी हळूच हो म्हटलं. मग ते सगळे माझ्याशीच बोलत होते. त्यानंतर मी लुईस व सर्जिओ एकत्र बसलो व ग्लोबल कोम्मुनिटी ऑफ हायस्टेरोसकॉपी हे नाव फायनल केलं. दुसऱ्या दिवशी कॉन्फरन्स मध्ये दिवसभर कोणी ना कोणी मला बघून माझ्याजवळ यायचे व बोलायचे. मग मी बुकस्टॉलकडे गेले. ही ग्लोबल कॉन्फरन्स असल्यामुळे जगभरातील नावाजलेले डॉक्टर्स इथे आले होते. त्या बुकस्टॉलवर दोन भागांमध्ये वेगवेगळ्या प्रसिद्ध हिस्टेरोस्कोपी तज्ञ डॉक्टरांची पुस्तके होती. मला माझे पुस्तक कुठेच दिसले नाही. तेवढयात तिथे एक स्पेनचे प्रसिद्ध डॉक्टर जेमी फेरो आले. त्यांनी मला विश केलं. व त्या बुकस्टॉल वरच्या मुलीला माझ्या पुस्तकाची विचारणा केली. त्या मुलीने माझ्याकडे बघितले व हसली. ती बोट दाखवून म्हणाली, लुक देअर , युअर बुक ईस देअर बेस्ट सेलर कॅटेगरी मी अक्षरशः उडाले ! दुसरा बॉम्ब डॉ. जेमी फ ` रोनी टाकला. त्यांनी ते पुस्तक २३५ युरोला विकत घेतले. व माझी सही त्या पुस्तकावर घेतली. व त्यांच्या युनिव्हरसिटीमध्ये आमंत्रित केले. त्यानंतर एक इराकची डॉक्टर आली. तिनेही ते पुस्तक मागितले. पण दीड दिवसातच सगळ्याच कॉपी संपल्या होत्या. मग तिने माझ्यासमोरच पुस्तक व शिपिंगचे पैसे २७० युरो देऊन पुस्तक विकत घेतले.

मग २०१८ ला दिल्लीला हिस्टेरोस्कोपी कॉन्फरन्स घेतली. त्यात माझ्याबरोबर दिल्ली व चीनची हिस्टेरोस्कोपीस्ट चेअरपर्सन होते. तसेच व १८ इंटरनॅशनल फॅकलटीस होते. त्यावेळी पब्लिकेशन कडून परत हिस्टेरोस्कोपीवर १ पुस्तक प्रकाशित केलं.

त्यानंतर २०१९ मध्ये परत बार्सिलोना आमंत्रण व २०२० मध्ये कोविडमुळे ऑनलाईन कॉन्फरन्स, २०२३, २०२६ (इटली) असं सर्व कांही वेगाने चालू झालं. २०१९ मध्ये इटलीमधील बोलग्रा येथे डॉ. गुब्बीनी (फादर ऑफ मिनी रेसेक्टस्कोप) यांच्याकडे मी गेले. डॉ. गुब्बीनी व त्यांची पत्नी लॉरी तसेच डॉ. सर्जिओ व त्यांची पत्नी याफा यांच्याशी माझी जीवाभावाची मैत्री आहे.

आज मी दिल्लीच्या एका ग्रुपबरोबर ऑनलाईन हिस्टेरोस्कोपीचे क्लास घेते, हॉस्पिटलमध्ये वर्कशॉप घेते. जगातल्या सगळ्या हिस्टेरोस्कोपी तज्ञांबरोबर गप्पा मारते.

हिस्टेरोस्कोपीने मला खुप कांही दिलं ! जगभर मान्यता मिळाली, जगभराचे हायस्टेरो लव्हर्स जन्माचे मित्र मैत्रिणी झाले.

My journey - Eyesight to Insight

eyesight to insight कबीराने सांगितले देव आणि गुरु समोर आले तर आधी गुरुला वंदन कारण देवाकडे जायची वाट गुरूने दाखवली. ज्या मातीने घडवले तिथेच ज्ञान दानाचे काम ३०वर्षे करताना चलने दो चलता हे न करता पीजी स्टुडंट च्या आयुष्यात सकारात्मकआणि त्यांच्या बॅटरमेंट साठी आपल्या वर्षा ने केलेले प्रयत्न तुम्हाला थक्क करतील आणि अभिमान वाटेल.

डॉ.वर्षा नांदेडकर

निवांत क्षणी समुद्रकिनारी बसलेली असताना ६० वर्षांचा आयुष्याचा कालावधी नजरे समोर आला व जाणवले की समुद्रासारखेच सर्वसमावेशक बनायचे.

ह्यात प्रामुख्याने आयुष्यातील युथ पिरियड जो मोस्टली मेडिकल कॉलेज मध्ये व त्यातला व त्यानंतरचा आता आतापर्यंतचा काळ ह्याच कॉलेजमध्ये व्यतीत झाला.

पहिल्या वर्षाच्या काही अविस्मरणीय आठवणी अनाटोमी डीसेकशन हॉल , टेबल्स, टेबल पार्टनर्स येथेच पहिला संस्कार घडला की आता नो मोर स्पून फीडिंग . घडवा स्वतःला.

लक्षात राहिलेल्या काही गोष्टी म्हणजे शेख सरांचे रोज त्याच रंगाचे कपडे, महाजन मॅडमचे लॉक अँड की मॉडेल, फिसियॉलॉजि तील मुजूमदार मॅडम, शिंगाडे मॅडम सारख्या सुंदर शिक्षिका. मला आठवते गोसावी मॅडमने संक्रांतीला अख्ख्या वर्गाला तिळाचे लाडू देऊन सदिच्छा दिल्या होत्या.

त्याकाळात मज कुलकर्णीची बहीण वंदना २ इयर होती. तिने सांगितले होते की नेक्स्ट इयर पासून क्लिनिकल सबजेक्ट्स सुरु होतील व आपल्यातला उत्साह वाढेल व आठवते की रसवंतीवर बसलेले असताना असे मनात यायचे की, ह्या शिक्षणात आमचा देखील असाच रस काढून घेणार व आम्ही चिपाडे बनणार.

तसेतर बऱ्याच शिक्षकांनी छान शिकवले पण काहींच्या आठवणी अविस्मरणीय.

त्यात ऑर्थोपेडीक्स चे कापडिया सरांचे ६.३० वाजेपर्यंत जीव ओतून शिकवणे. .. व मुळेसरांचे व पीडियात्रिक्स च्या गुजराती सरांचे अप्रतिम शिकवणे, मेडिसिन चे क्लिनिकल राऊंड्स विथ बोरकर मॅडम, चव्हाण सर, उकडगावकर सर अशा अनेक शिक्षकांनी विद्यार्थ्यांवर छाप टाकली.

त्यावेळेस वाटले पण नाही की, पाथोलॉजि चे अनिल जोशी सरांची आपल्या आयुष्यावर अशीच छाप पडणार आहे.

इंटर्नशिप नंतर पदव्युत्तर प्रशिक्षणासाठी जॉईन केले. माझा असा समज आहे की, च्या काही काळापर्यंत आपण मेंढरासारखे एकत्र असतो. पण खरी इंडिव्हिड्युअल आयडेंटिटी .. पासून सुरु होते.

''नशीबवान मी ज्या मातीने आपल्याला घडवले त्याच मातीत ज्ञानाचे रोपटे फ ुलविण्याचे भाग्य मला लाभले !''

पहिल्यापासूनच शिकवण्याची आवड असल्यामुळे शिक्षकी पेशा खूपच भावला, मनाला खुलवत गेला घडवत गेला. ३० वर्षे आनंदाने सोबत पदव्युत्तर तरुणाईचा सहवास घडत गेला त्यांच्यातील अनेक पैलूंचे दर्शन घडत गेले.

नवीन पिढी, त्यांचे संस्कार आमच्या पिढीपेक्षा भिन्न. सुरुवातीला मॅच करणे जड होते. जसा जसा आमचा अनुभव वाढतो, आमच्यातली मॅच्युरिटी वाढते, सॉफ्टनेस वाढतो तसे आपण त्यांच्यात विश्वास रमुन जातो, घट्ट जातो. तसेच विश्वासास पात्र झाल्यावर ते त्यांचे गुपिते देखील आमच्या बरोबर शेअर करतात.

त्यांचे प्रॉब्लेम्स , चालेंजस, स्ट्रेस पाहिल्यावर असे जाणवते की फोरच्युनटली आमच्या काळात स्ट्रेस हा शब्दच नव्हता. .. मिळणे देखील एवढे जड नव्हते.

ह्या विद्यार्थ्यांना प्रथम वर्षापासूनच .. एंट्रन्स ची तयारी, कोचिंग क्लासेस इ. ऑल इंडिया एंट्रन्स टेस्ट असल्यामुळे ह्यांचा स्ट्रेस आणि वाढला, त्यातूनच आजकाल पेपरफ

ुटी वै. त्यामुळे एका बॅचमध्ये ३०-४० % विद्यार्थी काउनसेलिंग किंवा थेरपी घेत असतात.

लहान वय असते, नवीन अडजस्टमेन्ट असते काही ना काही प्रमाणात सिनियर्स चे, रेसिडेन्ट्स चे कुठेकुठे टॉरचर असते. मग कधीतरी कोणी ब्रेक डाउन होते.

मला आठवते ४ वर्षे अंबाजोगाई येथे सेवा देऊन २०१५ ला जेव्हा मी वापस येथे आले त्यावेळेसची गोष्ट.

बातमी आली की १ जुनिअर रेसिडेंट बोलून बसली की मी सुसाईड करणार. कारण काय तर सिनियर रेसिडेंट ने झापले होते. हा पहिलाच असा प्रसंग ॲज एचओडी माझ्यासमोर. मग धावपळ करून तिला व तिच्या बॅचमेटसला घरी केलेली काउनसेलिंग, प्रॉब्लेम ची सांगता त्यांना आइसक्रीम खिलवून केली, त्याआधी मिटींग्स , इ.सिनियर बॅचेस ला परिस्थितीचे गांभीर्य समजावणे वगैरे. पुढे देखील असे प्रसंग येऊ नयेत म्हणून केलेली पूर्वतयारी वगैरे.

हा तर वगैरे असे काही मोठे प्रसंग वगळता त्यांचे छोटे-छोटे प्रॉब्लेम्स देखील असायचे जेवताना उठावे लागणे, ओटी त सिनियर रेसिडेंट ने चपला उचलायला लावणे, त्याचे वॉर्ड मधील कामे करायला लावणे वगैरे. १ विद्यार्थिनी नॉन - ट्रेसेबल. शोधाशोध शोधाशोध. मग झाली ट्रेस आऊट . आजकाल असे एक निदर्शनास आले आहे की एका बॅच चे विद्यार्थी एकत्र असतात ते तरी बरे.

एकदा लीड सुचर एमेरजेन्सीत करायला लावले .. ने त्यावरच प्रॉब्लेम झाला. हळूहळू ते देखील ह्यातून बाहेर पडतात.

नेत्रविभागात काही विद्यार्थ्यांना मायक्रोसर्जेरी चा स्ट्रेस येतो कॉम्प्लिकेशन्स होतात. त्याकरिता देखील नियम होता की ऑपेरेशन नंतर विद्यार्थ्यांनी मिळून डिसकस करायचे, त्यावेळेस नेमका कुठल्या स्टेज चा प्रॉब्लेम आला का आला त्यावर विना रागावता सखोल चर्चा करून नेक्स्ट टाइम्स साठी प्रिकोशन्स, मोटिवेटस मोटिवेशन , सुपरव्हिजन ऑफ नेक्स्ट सर्जेरी अशा उपायांनी विद्यार्थी रिलॅक्स्ड होतो.

नवीन पिढीला जीवापाड जपावे लागले. त्यांना .. ॲक्टिव्हिटी ला देखील मोटिवेट करत राहावे लागले.

एक लक्षात आले की ह्या पिढीला सोपे मार्ग आवडतात जसे की चॅट चा वापर पुस्तकांपेक्षा जास्त, थेसिस देखील कोणा एक्स्पर्ट कडून डेटा देऊन करणे वै.

हे विद्यार्थी वागणे, बोलणे, परिस्थिती टॅकल करण्याची क्षमता, अंतर्मुखता, बाह्यमुखता ह्यात भिन्न असतात, आपण जर मातृत्वाच्या भावनेने ह्यांच्याकडे पाहिले तर हंसबुद्धी बनून ह्या प्रत्येकातले चांगले गुण वेचण्याची संधी आपल्याला मिळते.

शेवटी प्रत्येक नाते हे एनर्जी एक्सचेंज वर बसलेले असते नात्यात जी एनर्जी इन्व्हेस्ट कराल तीच तुम्हाला मिळते.

ह्या विद्यार्थ्यांना, तरुणाईला, त्यांच्या पंखांना विश्वासाचे बळ देऊन, त्यांना यशाच्या आकाशात उंच भरारी घेण्यास सक्षम करण्याची संधी शिक्षकांना मिळते नक्कीच.

बायोकेम लैबची धमाल

१९४३ ,जानेवारी महिन्याच्या प्रथम आठवडयात मेडिकल ला प्रवेश मिळाला घरात खूप आनंदी आनंद झाला , मला late admission मिळाली होती... माझा Roll No १०७ होता..माझं देखील नियमित roster प्रमाणे ,practical batches सुरू झाल्या... आणि माझ्या Biochemistry च्या batch मध्ये Dr.निरज दुबे देखील नाव होतं...एके दिवशी त्याला गंमत सुचली, तसा तो विनोदी च होता...त्याने एक practical च्या batch मध्ये Concentrated HCL, Potassium permagnate ani Sodabicarb सगळं छान MiX करून ठेवून दिल आणि माझं लक्ष गेलं ,की हा मुलगा काय ,काय ,मिक्स करतोय.....त्याने ते बघितलं ,माझ्या जवळ आला आणि म्हणाला Shevgan plz dont tell anyone ...today i am playing game ...no one should get correct reading...गंमत म्हणजे शेख सरांची मजा घायची(बिचारे गरीब आणि चांगले सर होते)...त्या batch मध्ये फक्त माझी आणि त्याचीच reading बरोबर ...बाकी सगळेच बिचारे परेशान होते ...आणि Dr दुबे शांत पणे जणू काही घडलेच नाही बघत होते अशा प्रकारे त्यादिवशी

Practical मध्ये गंमत झाली.

दुसरा किस्सा रॅगिंग चा.

माझी आणि अंजु शिंदे ची raging घेतली ...आम्हला फक्त एकच task दिला होता ..दोघींना मराठीत हसायचं

- डॉ.शीला वर्मा

Week One, Almost Gone

week one almost gone '' आपल्या बैच च्या मोस्ट नटखट लॅड ची न वापरलेल्या ट्रेन तिकीटाची कहाणी हेलावून सोडेल. खास दुबेजी शैलीतील दिल ,दोस्ती ,दुनियादारी!

डॉ नीरज दुबे

Day one. I rolled into the hostel like a Bollywood hero entering his destiny — suitcase in one hand, dreams in the other. By 7 PM, a senior had me reciting the national anthem backwards, on one leg, in front of an audience that judged me harder than any professor ever would. Final verdict: I sang like a dying goat. Respect: revoked.

Day two. The dissection hall. I entered like a future surgeon. I exited like a man who'd personally negotiated a truce with Death, because the formaldehyde fumes hit like a chemical uppercut. My eyes wept without my permission. My lunch filed for divorce and left immediately. Somewhere, my ancestors facepalmed.

Day three. I snapped. Between the ragging, the fumes, and missing my mother's dal like an addict misses his next fix, I sprinted to the railway station and bought a one-way ticket home — no negotiations, no refunds, no shame. That night I lay in bed clutching that ticket like it was the winning lottery number, mentally rehearsing my resignation speech to a medical career that had lasted exactly 72 hours.

Then week two happened, and honestly, rude of it to be this good.

A total stranger showed up at 2 AM with Maggi noodles and zero explanation. The very senior who'd humiliated me now taught me the ancient art of vanishing before "voluntary" push-ups started. My tormentors became my partners in crime. My trauma became inside jokes. Somewhere between noodles, nonsense, and questionable hygiene, I forgot I ever wanted to leave.

By the end of that week, Aurangabad had kidnapped my heart and refused to give it back. The formaldehyde still smelled like regret, but I'd stopped noticing — too busy laughing to breathe properly anyway.

That train ticket? Still unused. Retired permanently, right next to every clinical rotation I skipped, because apparently leaving the boys' hostel — even for actual medicine — felt like treason.

Moral of the story: Give any hell exactly seven days before quitting. By day two you'll hate everything. By day seven, someone will hand you Maggi at 2 AM and you'll forget you ever owned a suitcase. Also — attendance is optional when the hostel WiFi is good and your friends are better.

***

फिर उसी राह पर मिलें हम.....

सन् तिरासी में जो सफ़र का कारवाँ निकला था,
एक सपना था, जो हर इक दिल में जगा निकला था।

नई किताबें, नए चेहरे, नई थीं मंज़िलें,
हर किसी का रंग अलग, पर सिलसिला निकला था।

कभी नाटक की तालियों में नाम गूँजा रात भर,
कभी मैदानों में पसीने का नशा निकला था।

किसी से रूठना भी था, किसी को मनाना भी था,
हर तकरार के पीछे प्यार ही छिपा निकला था।

छात्रालय की वो चाय, वो भोजनालय, वो लंबी महफ़िलें,
हर हँसी में ज़िंदगी का फ़लसफ़ा निकला था।

प्रशिक्षण-आवधी नें फिर हमें ज़िम्मेदारियाँ सौंप दीं,
बचपनसा हर ख़्वाब धीरे-धीरे विदा निकला था।

फिर सभी अपनी-अपनी राहों के मुसाफ़िर बन गए,
कोई पूरब, कोई पच्छिम, कोई उत्तर, कोई दक्षिण, जुदा निकला था।

साल गुज़रे, उम्र बदली, वक़्त ने करवटें लीं,
पर दोस्ती का दीप हर दिल में जला निकला था।

आज फिर दो हज़ार छब्बीस ने ये पैग़ाम दिया,
छोड़कर सब काम, मिलने का समाँ निकला था।

आओ फिर जी लें वही किस्से, वही शरारतें सभी,
क्या पता फिर साथ रहने का कहाँ निकला था।

दो घड़ी हँस लेंगे, कुछ आँखें भी शायद नम होंगी,
हर खुशी के साथ थोड़ा ग़म मिला निकला था।

फिर सुबह होगी, फिर सभी अपनी दिशा चल देंगे,
ज़िंदगी का यही तो सबसे बड़ा फ़लसफ़ा निकला था।

जाते जाते,
‘‘ दोस्तियों की ये अमानत उम्र भर महकेगी यूँ,
फिर मिलेंगे इस यक़ीं का आसरा निकला था। ‘‘

– संजय सुर्यवंशी

बॅच ८३ (मेडिकल)

बॅच आमुची ८३ ची
करी भाषा सव्यसाची
मारून मुटकून कोणी नसे
निखळ हास्य ओठी असे
नाहीत कोणी चाकरमानी
सर्वच जण स्वाभिमानी
बाष्कळपणाही भरलेला
बुध्दीमत्तेतही पुढारलेला
अध्यात्मातही मागे नसे
राजकारणानेही भारला असे
समाजसेवेतही पुढारलेला
विनोदातही निखाळलेला
भाषा आमुची खळाळती
सर्वांना मनोरंजविती
माणुसकी हाच धर्म
तत्वे हीच सत्कर्म
लढतो आम्ही लुटुपुटीचे
आतून मित्र सच्चाईचे
ॲडमीन आमचा महाथोर
म्हणतो आम्हा , करू नका शोर
धमकी त्याची जिवघेणी
पण मात्र , लोभस करणी
सुना , जावई , नातवंड आली
तरी आम्ही -मुलं आणि मुली
सर्वच जण कर्तृत्ववान
तरीही म्हणती, घरटे आपुले छान (घरटे म्हणजे बॅच)
असे आम्ही सर्वधर्मीय , सर्वपंथिय आत्मभान
सर्वांच्या हृदयावर विराजमान
सर्वांना नमस्कार छान छान

– वर्षा पाटील – देशपांडे

साठ ओलांडली, पण थकलो नाही,
जंगल बोलावतं, आम्ही चुकलो नाही,
हातात हात घालूनी शपथ घेऊ या,
शतायुषी होऊ, हसत जगू या !

पांढरा कोट घातला तेव्हा स्वप्न पाहिलं,
सेवेचं व्रत तेव्हाच मनात वाहिलं,
आज केस पांढरे झाले तरी काय झालं,
मैत्रीचं नातं आजही तसंच राहिलं !

पुढची वीस-तीस वर्ष असंच भेटू,
हसत खेळत जीवन जगू
देह थकला तरी चालेल,
मन तरुणच ठेवू !

– स्मिता कोल्हे

आम्ही डॉक्टर

कॉलेजचे दिवस आठवतां
मन भरून येते आता
प्रथम वर्ष डिसेक्शन हॉल
गमती जमती होत्या फार
फिजिऑलॉजी , बायो केमिस्ट्री
वाटत होती एक मिस्ट्री
द्वितीय वर्ष पॅथॉलॉजी , फारमॅकॉलॉजी
अभ्यास करता व्हायची डोकेदुखी
बेडसाईड क्लिनिक्स लय भारी
त्यानंतर असे रसवंती (ऊस) न्यारी
मजा करता सरले तीन वर्षे
कठीण राहिले शेवटी दीड वर्षे
दहा विषय , क्लिनिक्स व अभ्यास
धावपळ करता व्हायची दमछाक
हा हा म्हणता तेही सरले
नाही म्हणता मार्कही मिळाले
आनंद गगनात मावेना
डॉक्टर झालो , विश्वास बसेना
आईवडिल झाले खुश
इंटर्नशिप , स्टायपेंड , आम्ही गुल
पालकांना लागले वेध लग्नाचे
आम्हीही पाहिले स्वप्न भविष्याचे
हा हा म्हणता संपली इंटर्नशिप
हातात होती पुढची रेसिडेंटशिप
दिवस रात्र वार्डांमधे
कधीतरी सिनेमामधे
पाहता पाहता परिक्षा आली
कॉलेज लायब्ररी भरून गेली
मधूनच असे शेट्टीचा चहा वडा
अभ्यासाचा आव मात्र पहा
बेजार आम्ही डुलक्या घेऊन
पण पास झालो मार्क घेऊन
स्पेशिआलिस्टचा शिक्का बसला
अभिमानाचा क्षण ठरला
आयुष्य सर्व पेशंट पाहण्यात
आणि , मजेने टेंशन घेण्यात
करियर , घर - सरबराई
आम्ही स्वत: ला विसरून जाई
असे आमचे आयुष्य असते
पुन्हा पुन्हा जगावे वाटते .

– वर्षा पाटील – देशपांडे

दिल है घाटीका

दिल है घाटीका प्यार भरी दोस्तीका
मस्ती भरे मनका छोटासा सपना
साथ साथीयोंको खुष रखनेकी आशा
सबको लेके उडनेकी आशा

गाना गाऊ मै आज तो ऐसे
तितली बगीयां मे झुमे है जैसे
अपनी ऊंगली मे समेट लू खुषीया
दोसती की मै लिख लू कहानीया
बादलोंमें मै बना दू रंगोलीयॉ

धरती पे स्वर्ग ही बस गया जैसे
खुषीया ही खुषीया बरसी ही जैसे
चांद तारों से सिखू मै हसना
सूरज की तरह आना और जाना
षष्ठी है लायी अनमोल गहना

– डॉ. सुषमा देशमुख

सारी उमर हमे साथ रहना है

फुल और तारे भी सब गवाही है
एक लाखो मे मेरे साथी है
सारी उमर हमे साथ रहना है

कॉलेज की ए छोटी छोटी यादे है बडी
आज भी लगता है वो थम जाए घडी
यही बातोंकोही दिलमें रखना है
सारी उमर हमे साथ रहना है

याद आते है वो लम्हे हमेशा
छेडा छेडी मे वो प्यार बरसा
झगडा होने पर भी माफ करना है
सारी उमर हमे साथ रहना है

कैसे बताऊ आज भी वो पल देते है खुषी
सबकी अनमोल यादे, उसमे है बसी
सबने साथ रहने की कसम लेना है
सारी उमर हमे साथ रहना है

सुखदुख हर एक जीवन में आए है जरूर
हम सबको एक होकर खुषीयोंसे होना है चूर
मैत्र संगीत मे ही डुब जाना है
सारी उमर हमे साथ रहना है

– डॉ. सुषमा देशमुख

आठवणींच्या हिंदोळ्यावर.....

साठ वर्षांचा काळ संपला
आयुष्य चालले पुढे
डोक्यावरती केस रुपेरी
मैत्रीचा रंग मात्र अजूनही चढे ..
कॉलेजाचे ते सुंदर दिवस
आठवणींचा खजिना खुलला
वर्षे सरली काळ बदलला
मैत्रीचा धागा परी ना तुटला ..
सुख दुःखाचे ऊन पाऊस
धावपळ झाली संसारात
कॉलेजाची मैत्री मात्र
जपली मनाच्या कोपऱ्यात ...
आज पुन्हा भेटूनी
जाग्या केल्या आठवणी
वय भान विसरून चला
पुन्हा जाऊया तरुणपणी
चला मित्रांनो भेटत राहू
हसत खेळत, गप्पा मारत,
आठवणींच्या हिंदोळ्यावर
८३ च्या या बागेत,
पुन्हा पुन्हा फुलत राहू

– डॉ.प्रमोद निचत

नादब्रह्माच्या वाटेवरील मी प्रवासी

वयाच्या ४५ नंतर सुरू केलेला नादब्रम्हाचा प्रवास आणि रियाझ आणि निरंतर शिक्षणाने गाठलेले एकेक टप्पे! संध्या संगीत विशारद तर झालीच शिवाय एसएनडीटी पुणे च्या सुगम, नाट्य संगीताच्या पदविका मिळवल्या. संगीत नाट्य स्पर्धेत पण मोहोर उठवली. सगळीकडून मोहरून आलेल्या कलाकाराचा कला प्रवास सुरांच्या मोहिनेचे भारुड टाकतो आणि कलाकाराचे पाय किती जमिनीवर रोवले आहेत ते वाचताना तिच्या गुरुभक्तीतून कळते. प्राउड ऑफ यू डिअर संध्या!

डॉ.संध्या मानवतकर

काही गोष्टी आयुष्यात ठरवून होत नाहीत. त्या आपल्याला हळूहळू आपलंसं करून घेतात.

गाणं माझ्या आयुष्यात असंच आलं... आणि हळूहळू ते कधी माझ्या जीवनाचं अविभाज्य अंग बनलं, ते कळलंच नाही.

वयाच्या ४५ व्या वर्षापर्यंत कधीच वाटलं नव्हतं किंवा ते कधी माझं स्वप्नही नव्हतं, की तबला पेटीच्या सुरा तालात गाईन म्हणून..

लहानपणी घरी आरत्या वगैरे म्हणणं, आणि रेडीओवर गाणी ऐकणं या पलीकडे गाण्याचा विशेष संबंध नव्हता आला..

नाही म्हणायला शाळेत केवळ एक हुशार विद्यार्थिनी म्हणून, एका समूहगीतात कोरस दिला होता.

पण त्याचं असं झालं, आय एम ए कांदिवली तर्फे संपूर्ण महाराष्ट्रात होणाऱ्या आय एम ए च्या गाण्याच्या स्पर्धेमध्ये,परभणीच्या स्पर्धेत मला सूत्रसंचालनाचे किंवा निवेदनाचं काम सोपवण्यात आलं होतं.

मजकूर चांगला तयार करता यावा म्हणून मी दोन-तीन दिवस त्या लोकांची प्रॅक्टिस ऐकायला जात होते. त्यावेळी मला तीव्रतेने वाटायला लागलं की काय ही लोक गाणी गातात?!!

यांच्यापेक्षा तर मी चांगलं म्हणू शकेन.. हा.. हा.. हा..

मग आले आपले,पहिले वहिले गेट-टुगेदर!! म्हटलं चला आता इथे आपण संधी घेऊ!

म्हणून एक गाणं शिकण्यासाठी इथल्या सौ अर्चना खासनीस मॅडम कडे गेले. त्याआधी माझ्या इतर मैत्रिणी मला खूप आग्रह करायच्या, ''येना आमच्या क्लासला''..पण माझा सपशेल नकार असायचा. पण आता मात्र गेले शिकायला.

मॅडमने पेटीचा सूर धरला आणि मला गायला सांगितले...आणि फुस्स.... माझ्या गर्वाचा फुगा फुटला की हो!!!

आणि आजतागायत तो फुटलेलाच आहे!!

त्यावेळी मला कळले की सुरात गाणे किती अवघड असतं ..एकदा धरलेला सूर शेवटपर्यंत टिकवणं किती कठीण असतं..एकीकडे सूर पकडायचा तर दुसरीकडे ताल धरायचा हे म्हणजे इकडे तिकडे पळत सुटणाऱ्या कोंबडीला पकडण्या एवढं अवघड वाटलं..

सुरुवातीला तर मी माझं गाणं म्हणेन तुम्ही तुमचा सूर धरा आणि ठेका वाजवा अशा थाटात गाणं सुरू झालं.. घरात रात्रंदिवस बेसूर आणि मोठ्या आवाजात गाणी गायला लागले.

नवरा,मुलं परेशान!! घरातल्या कामवाल्या मावशा तोंडाला पदर धरून हसायला लागल्या..

पण वेताळाने आपला हट्ट सोडला नाही. गाणं आता सोडायचं नाही हे पक्क ठरवलं.

नंतर गुरुजी श्रीकृष्णराज लव्हेकर यांची भेट झाली. ते म्हणाले, मॅडम गाण्याला शास्त्रीय संगीताची बैठक असावी लागते. म्हटलं होऊन जाऊ द्या!!

नवरा पण शास्त्रीय संगीताचा शौकीन असल्याने लगेच मनावर घेतलं . एक एक करत चार परीक्षा झाल्यावर वाटलं आता पुरे...

सरांच्या माझ्यावरील मेहनतीमुळे गांधर्व महाविद्यालयाच्या परीक्षेत पास होणे तेवढे अवघड वाटले नाही.

मग विशारदच्या परीक्षेला बसा म्हणून आग्रह होऊ लागला..पण आपण विशारद परीक्षेला बसावं एवढं माझं गाणं नाही, हे मात्र मला कळत होतं.

पण गुरुजींचे म्हणणे की तुम्हाला गळ्याची

नैसर्गिक देण नसली तरी, मेहनत केली तर नक्की पास व्हाल. आणि अशा तऱ्हेने शेवटी २०१९ ला विशारद झाले.

पण आता मात्र नादब्रह्माचा फारच लळा लागला होता डॉक्टर असल्याने माझ्या इवल्याशा गाण्याचे भले मोठे कौतुक होऊ लागले.. पण मी खरोखर मनापासून सुरांची उपासना करायला लागले.

एव्हाना माझं संपूर्ण रुटीनच बदललं होतं रोज सकाळी अर्धा एक तास रियाज केल्याशिवाय चैन पडत नसे.रियाज नाही झाला तर दिवस वाया गेला किंवा काहीतरी चूक झाली अशी भावना येऊ लागली.परीक्षेच्या माध्यमातून गाण्यामागचं शास्त्र जाणून घ्यायला पण मजा येऊ लागली. गाणं जसं जसं शिकतं जातेय तसं तसं कळत जातंय की त्या अथांग महासागरातला एक तुषार देखील आपल्या ओंजळीत येत नाहीये.

ज्यांनी लहानपणापासून गाण्यासाठी संपूर्ण आयुष्य वेचलं त्यांच्याबद्दल आणि जे गाणं न शिकता ही नैसर्गिक प्रतिभेने अत्यंत सुरेल गातात त्या दोघांबद्दलही माझ्या मनात प्रचंड आदर आहे. त्यांच्या उत्तुंग प्रतिभापुढे माझं शिर नेहमीच आदराने झुकलेलं असतं. पुढे करोना काळात एसएनडीटी पुणे विद्यापीठाच्या सुगम संगीत व नाट्य संगीताच्या डिप्लोमा अभ्यासक्रम ऑनलाइन पद्धतीने पूर्ण करून डिप्लोमा इन लाईट वोकल म्युझिक ही पदविका मिळवली.

सुरांच्या साथीने जी मनाला अद्भुत शांतता लाभते,त्याची कशाशीच तुलना होऊ शकत नाही. सुरांची साधना ही ईश्वराचीच साधना आहे. त्यासाठी एक जन्म पुरेसा नाही.

या जन्मी शिदोरी गोळा करते आहे,पुढच्या जन्मी थोडे तरी सुर गळ्यात वसावेत यासाठी.

गाणं शिकत राहणे हेच या जन्मीचे विहित कर्म आहे असं मानून, ते कर्म मी करीत राहणार आहे.

गाणेच अंतरी अन गाणे दिगंतरी
गाण्यात शोधीतो मी माझाच श्रीहरी

हा नादब्रम्हाच्या वाटेवरचा प्रवास आनंद देणारा आहे.पण कितीतरी असे प्रसंग आलेत, की अतिशय नैराश्य, अपमान, खजीलपणाची भावना आणि खंत वाट्याला आली आहे. जी प्रत्येक संगीत साधकाला येतच असते, नव्हे तो या प्रवासाचं अविभाज्य अंगच आहे.

मेडिकलच्या परीक्षेचा कधी एवढा ताण आला नसेल एवढा या गाण्याच्या परीक्षेचाच नाही, तर प्रत्येक वेळी गाणं सादर करताना देखील येतो.

पण या गाण्याने मला एक वेगळी ओळख प्राप्त करून दिली!! लहान गावात तर फारच कौतुक असतं डॉक्टर असून गातात...

नवीन वर्तुळं तयार झाली, नवीन प्रकारची माणसं भेटली, विचारांना, चर्चेला,गप्पांना नवीन विषय मिळाला. खूप भरभरून दान दिले या गाण्याने मला !!!

ही कृतज्ञता कृतीतून व्यक्त करण्यासाठी गेल्या सोळा वर्षापासून आम्ही सासूबाईंच्या स्मरणार्थ,शांताबाई मानवतकर स्मृतीसंगीत समारोह दरवर्षी कुठल्याही प्रायोजका विना आयोजित करून,स्थानिक व राष्ट्रीय पातळीवरील कलाकारांचे गाणे रसिकांसमोर आणतो.

शेवटी शिकण्याला वय नसतं आणि सुरांच्या साधनेला पूर्णविराम नसतो,हेच सत्य आहे.

स्वरांचे हे देणे मला लाभले ईश्वराचे
गात गात जावे मी गाणेच प्रभूचे

धन्यवाद

Golden Memories....

असेही एक वळण....

सगळे उत्तम स्थिर चालू असताना सृजनशील मनाला येते एक अस्वस्थता! आणि ५ मैत्रिणीने काही नविनच करायचे ठरतले. चक्क एक उत्तम होटल काढायचे ठरले . आणि त्या प्रोजेक्ट ची आखणी केली आणि खरेदीसाठी चक्क चिन गाठले. या प्रवासातले उदबोधक अनुभव आणि सोबत काही चिंतन देखील. किती समरसून एखादे काम करावे याचा आदर्श वस्तुपाठ यात वाचायला मिळतो .

डॉ. ज्योत्स्ना डौले

मी डॉ. ज्योत्स्ना डौले गेली साडेतीन दशके मी स्त्रीरोग तज्ज्ञ म्हणून माझा व्यावसायिक प्रवास करत आहे. डॉक्टर म्हणून काम करताना महिलांचे आरोग्य आणि त्यांच्याशी जोडलेले अनेक पैलू हे माझ्या आयुष्याचा अविभाज्य भाग बनले. पण आयुष्य म्हणजे केवळ आपल्या परिचित वाटेवरून चालत राहणे नव्हे. कधी कधी एखादे नवीन वळण आपल्याला स्वतःचीच एक नवी ओळख करून देते. असेच एक वळण माझ्या आणि माझ्या चार डॉक्टर मैत्रिणींच्या आयुष्यात आले.

डॉक्टर मैत्रिणींचा उद्योगविश्वात प्रवेश

आमचा सगळा ग्रुप व्यवसायाने डॉक्टर. पण एके दिवशी आम्ही पाच जणींनी ठरवलेआपल्या डॉक्टरकीच्या पलीकडेही काहीतरी नवीन करून पाहूया! वृंदावन लॉन्सच्या परिसरात एक मोठे हॉटेल उभारण्याचा निर्णय आम्ही घेतला. बांधकामाचा आराखडा तयार झाला आणि प्रत्यक्ष कामाला सुरुवात झाली.

सुनिता, स्मिता आणि रुपाली या तिघींनी बांधकामाच्या कामात अक्षरशः खूप मेहनत घेतली. मी आणि सीमा या संपूर्ण प्रकल्पात वेगवेगळ्या जबाबदाऱ्या सांभाळत होतो. आर्किटेक्ट कोण? इंजिनिअर कोण? कोणत्या एजन्सीला कोणते काम द्यायचे? कोणते मटेरियल घ्यायचे? डिझाइन कसे असावे? आणि सगळ्यात महत्त्वाचे म्हणजे, या संपूर्ण प्रकल्पाला आपल्या मनासारखा आकार कसा द्यायचा आणि मग आली चीनची वेळ...बांधकाम पुढे गेले आणि आता वेळ आली ती फर्निचर आणि इंटिरिअर डेकोरेशनची. खूप चौकशी, चर्चा आणि माहिती घेतल्यानंतर आम्ही ठरवले की हॉटेलसाठी लागणारे फर्निचर आणि काही इंटिरिअरचे साहित्य चीनमधून आणायचे.

मग प्रश्न आलाचीनला कोण जाणार? कधी जाणार? कुठे जाणार?

शेवटी पुन्हा एकदा आम्ही पाच मैत्रिणींनीच चीनला जाऊन खरेदी करायची असे ठरवले.

आमचा प्रवास पुणेबँकॉकहाँगकाँगफोशान असा झाला. फर्निचरसाठी प्रसिद्ध असलेल्या फोशानमध्ये आम्ही पोहोचलो आणि आमच्या चीनच्या व्यवसायिक प्रवासाला खरी सुरुवात झाली.

''चायनीज माल'' म्हणजे निकृष्ट?

भारतामध्ये आपण अनेकदा ऐकतो''चायनीज माल म्हणजे स्वस्त, पण टिकाऊ नसतो.'' मनात ही शंका होती. पण चीनमध्ये प्रत्यक्ष गेल्यावर मला जाणवले की ही समजूत किती अपुरी आहे! फोशान आणि आसपासच्या परिसरात फर्निचरची जी प्रचंड दुनिया आम्ही पाहिली, ती अक्षरशः डोळे विस्फारून पाहावी अशी होती. उत्तम दर्जाचे, उच्च प्रतीचे फर्निचर; त्याचबरोबर वेगवेगळ्या बजेटमध्ये असंख्य पर्याय. आपल्याला जसे हवे तसे डिझाइन, आकार, मटेरियल आणि फिनिशिंग करून देण्याची त्यांची क्षमता विलक्षण होती.

फर्निचरच्या दुकानांच्या रांगा?

एक लेन जवळजवळ वीस किलोमीटर लांब आणि अशा अनेक लेन्स! आम्ही अक्षरशः थक्क झालो. आणखी एक आश्चर्यव्यवसायाच्या केंद्रस्थानी महिला! या प्रवासात मला सर्वाधिक भावलेली गोष्ट म्हणजे तिथे मोठ्या प्रमाणावर महिलांचा व्यवसायातील सक्रिय सहभाग. आम्ही भेट दिलेल्या अनेक दुकानांमध्ये महिला आत्मविश्वासाने व्यवसाय सांभाळताना दिसल्या. मोठमोठे व्यवहार, ग्राहकांशी चर्चा,

डिझाइनची निवड, किंमतींची बोलणीसगळे त्या अतिशय सफाईदारपणे करत होत्या. काही ठिकाणी लाखो-कोट्यवधींच्या व्यवहारांची जबाबदारी महिलाच सांभाळताना दिसल्या. हे दृश्य माझ्यासाठी विशेष आनंददायी होते.

फर्निचरची खरेदी झाली आणि आता वेळ आली डेकोरेटिव्ह आयटम्सची. त्यात सर्वप्रथम नंबर होतालाइट्सचा! आमच्या एजंटने सांगितले, ''लाइट्ससाठी एका वेगळ्या शहरात जावे लागेल.'' त्या शहराचे नाव होते गुझन (). त्यांच्या दृष्टीने ते एक गाव; पण आम्हाला ते एखाद्या मोठ्या महानगरापेक्षा कमी वाटले नाही! दहा-बारा मजली इमारती आणि प्रत्येक इमारत म्हणजे जणू लाइट्सचे स्वतंत्र विश्व. एका मजल्यावर मॅन्युफॅक्चरिंग, दुसऱ्या मजल्यावर शोरूम, पुढच्या मजल्यावर ऑफिस आणि त्याच ठिकाणी ग्राहकाच्या गरजेनुसार डिझाइनमध्ये बदल करून देण्याची व्यवस्था. आणि डेकोरेटिव्ह लाइट्सचे मॉल तर अक्षरशः डोळे दिपवून टाकणारे होते. माहिती घेतल्यानंतर आम्हाला कळले की गुझन हे जगातील एक मोठे लाईट उत्पादन आणि व्यापार केंद्र आहे. तिथून जगभर मोठ्या प्रमाणावर लाइटिंग उत्पादने निर्यात केली जातात.

आम्हाला एक गोष्ट पुन्हा प्रकर्षाने जाणवली

चीनमध्ये केवळ वस्तू तयार होत नाहीत; संपूर्ण उद्योगव्यवस्था उभी केली जाते. प्रत्येक वस्तूसाठी एक विशेष केंद्र!!!

लोखंडी वस्तू असोत, दरवाजे असोत, खिळे असोत, असोत, मेडिकल उपकरणे असोत, प्लास्टिकच्या वस्तू असोत किंवा विविध शोभेच्या वस्तू, इलेक्ट्रॉनिक वस्तू, खेळणी अशा प्रत्येक प्रकारच्या वस्तूंसाठी विशिष्ट औद्योगिक क्लस्टर्स विकसित झालेले आहेत. आपल्याला हव्या त्या वस्तूसाठी प्रसिद्ध असलेल्या औद्योगिक क्लस्टरमध्ये जायचे, लाखो पर्यायांमधून निवड करायची, ऑर्डर द्यायची आणि माल जगाच्या कोणत्याही भागात पाठवायचा! ही संपूर्ण व्यवस्था पाहताना चीनची उत्पादन क्षमता, नियोजन आणि पुरवठा-साखळी यांची व्याप्ती आमच्या लक्षात आली.

चीनची विकासाची गती

मी २००६ मध्ये पाहिलेला चीन आणि आता २०२६ मध्ये पाहिलेला चीनया दोन अनुभवांमध्ये मला प्रचंड फरक जाणवला. गगनचुंबी इमारती, स्वच्छ आणि रुंद रस्ते, अनेक स्तरांवरचे फ्लायओव्हर्स, मेट्रोचे विस्तृत जाळे, रेल्वेची उत्तम व्यवस्था आणि मालवाहतुकीसाठी विकसित केलेली पायाभूत सुविधाहे सर्व पाहताना मी अक्षरशः थक्क झाले. रस्ते, मेट्रो, रेल्वे आणि मालवाहतुकीची साधने यांचा एकत्रित विचार केल्याचे स्पष्ट जाणवत होते.

''प्रवास'' फक्त रस्त्यावरच्या गाड्यांनी होत नाही!

चीनमध्ये फिरताना आणखी एक गोष्ट माझ्या लक्षात आलीसार्वजनिक वाहतुकीचा मोठ्या प्रमाणावर वापर.रस्त्यावर आठ-लेनचे मोठे रस्ते, मेट्रो, बस, रेल्वे आणि शेअर केलेल्या किंवा भाड्याच्या ई-बाईक्स आणि सायकलींचा मोठ्या प्रमाणावर वापर.

अनेक ठिकाणी लोक घराबाहेर पडल्यावर स्वतःची गाडी काढण्याऐवजी जवळची ई-बाईक किंवा सायकल घेऊन मेट्रो स्टेशन, रेल्वे स्टेशन किंवा बस स्थानकापर्यंत जाताना दिसले. म्हणजेच शहराच्या वाहतुकीचा विचार केवळ कारच्या दृष्टीने केलेला नसून संपूर्ण सार्वजनिक वाहतूक व्यवस्था एकत्रितपणे उभी केलेली दिसली. व्यक्तिगत वाहन + सार्वजनिक वाहतूक + सायकल + ई-बाईक यांचा एकत्रित वापर करून वाहतुकीचे नियोजन केलेले दिसते.

तंत्रज्ञान, शिस्त आणि सार्वजनिक व्यवस्था

चीनमध्ये मला आणखी एक गोष्ट प्रकर्षाने जाणवलीत्यांची स्वतःची डिजिटल व्यवस्था. Google, WhatsApp यांसारख्या अनेक लोकप्रिय परदेशी सेवांऐवजी चीनमध्ये स्थानिक डिजिटल प्लॅटफॉर्म्सचा मोठ्या प्रमाणावर वापर केला जातो. त्यांच्या दैनंदिन व्यवहारांसाठी त्यांनी स्वतःची डिजिटल परिसंस्था उभी केली आहे. त्यामुळे तंत्रज्ञानाच्या बाबतीत त्यांचे परदेशी प्लॅटफॉर्म्सवरील अवलंबित्व तुलनेने कमी आहे. ही गोष्ट पाहताना मला जाणवले की एखादा देश आत्मनिर्भर होतो म्हणजे तंत्रज्ञान, डिजिटल सेवा आणि संपूर्ण व्यवस्था स्वतःच्या गरजेनुसार उभी करणेही तितकेच महत्त्वाचे आहे.

पार्किंगची समस्या आणि तंत्रज्ञान

पार्किंगच्या बाबतीतही आपल्या वाहनाच्या आसपासच्या परिसरात कुठे पार्किंगची जागा उपलब्ध आहे याची माहिती डिजिटल पद्धतीने मिळते. त्यामुळे गाडी घेऊन अंदाजाने फिरत राहण्याऐवजी उपलब्ध जागेच्या दिशेने थेट जाता येते. त्यामुळे इंधन आणि वेळेची बचत होते

प्रत्येक शंभर मीटरवर... Power Bank!

आणखी एक छोटीशी पण माझ्या मनावर ठसलेली गोष्ट म्हणजे Public Power Bank Stations रस्त्यावर जागोजागी Power Bank चे स्टँड दिसायचे. मोबाइलची बॅटरी संपत आली? स्टँडमधून Power Bank घ्या. आपल्या खात्याद्वारे ती वापरा. गरज संपली की पुन्हा ती स्टँडवर परत ठेवा. इतकी साधी सुविधा, पण तिच्यामागे आहे विश्वास, शिस्त आणि सार्वजनिक मालमत्तेचा योग्य वापर करण्याची मानसिकता. हे पाहिल्यावर मनात सहज प्रश्न आला ''आपण भारतात अशी सुविधा रस्त्यावर उभी केली तर ती किती दिवस टिकेल?''

आपल्याकडे सार्वजनिक मालमत्तेचे नुकसान होण्याच्या घटना आपण अनेकदा पाहतो. विकासासाठी केवळ अत्याधुनिक तंत्रज्ञान किंवा मोठमोठ्या योजना पुरेशा नाहीत. विकासासाठी नागरिकांची मानसिकताही बदलावी लागते. आपण अनेकदा अमेरिका किंवा युरोपमधील देशांच्या प्रगतीचे उदाहरण देतो. पण चीनकडे पाहताना मला एक वेगळी गोष्ट जाणवली. चीन हा आपल्यासारखाच आशियाई देश आहे. लोकसंख्या प्रचंड आहे. तरीही त्यांनी उत्पादनक्षमता, पायाभूत सुविधा, औद्योगिक तंत्रज्ञान आणि निर्यात यामध्ये मोठी झेप घेतली आहे

आपणही आपल्या गरजेनुसार स्वतःची तंत्रज्ञान आणि उत्पादन व्यवस्था किती सक्षमपणे उभी करू शकतो? भारतामध्ये Make in India सारख्या उपक्रमांमधून उत्पादनाला प्रोत्साहन देण्याचा प्रयत्न होत

आहे. मात्र चीनने उत्पादन, औद्योगिक क्लस्टर्स, पायाभूत सुविधा, वाहतूक आणि निर्यात यांचे जे मोठे जाळे उभे केले आहे, त्याची व्याप्ती प्रत्यक्ष पाहिल्यावर त्यामागची ताकद समजते. चीनमध्ये मला सर्वांत प्रकर्षाने जाणवलेली गोष्ट म्हणजे मोठ्या प्रमाणावर रोजगार निर्माण करणारी उत्पादनव्यवस्था. आपल्याकडे बेरोजगारी, तरुणांची क्षमता, कौशल्य आणि उद्योगनिर्मिती याबद्दल आपण नेहमी चर्चा करतो.

माझ्या मनात एक प्रश्न नक्कीच आला – विकासाच्या प्रक्रियेत आपल्या राजकीय आणि सामाजिक व्यवस्थेचा, आपल्या निर्णयप्रक्रियेचा आणि आपल्या धोरणांच्या अंमलबजावणीचा किती परिणाम होतो?

या प्रश्नाचे उत्तर कदाचित इतके सोपे नाही. प्रत्येक देशाची राजकीय, सामाजिक आणि आर्थिक परिस्थिती वेगळी असते. त्यामुळे चीनचे मॉडेल भारताने जसाच्या तसा स्वीकारावे असेही नाही. पण चीनकडून नियोजन, उत्पादनक्षमता, पायाभूत सुविधा, कौशल्यनिर्मिती आणि जागतिक बाजारपेठेसाठी उत्पादन करण्याची वृत्ती यांसारख्या अनेक गोष्टींचा अभ्यास नक्कीच करता येईल.

चीन पुढे आहे; पण भारताचीही स्वतःची ताकद आहे

IT आणि software, space technology, pharmaceuticals या क्षेत्रांमध्ये भारताने जगभरात आपली वेगळी ओळख निर्माण केली आहे. म्हणून चीनची प्रगती पाहून भारताने निराश होण्याचे कारण नाही. उलट, दुसऱ्या देशाची प्रगती पाहून आपण काय शिकू शकतो? आपल्या कमतरता कुठे आहेत? आणि आपल्या ताकदीचा अधिक चांगला उपयोग कसा करू शकतो? हा विचार करण्याची गरज आहे.

शेवटी...

चीनने गेल्या काही दशकांत स्वतःला एक मोठी आर्थिक आणि औद्योगिक शक्ती म्हणून उभे केले आहे. भारतही आपल्या मार्गाने पुढे जात आहे आणि अनेक क्षेत्रांमध्ये मोठी क्षमता दाखवत आहे.माझ्यासाठी ही चीनची सफर केवळ हॉटेलसाठी फर्निचर आणि लाइट्स खरेदी करण्याची Business Tour नव्हती. ती होती एका देशाच्या विकासप्रवासाकडे जवळून पाहण्याची संधी.

डॉक्टर म्हणून गेले, पण विद्यार्थिनी म्हणून परतले!

चीनला जाण्यापूर्वी आम्ही पाच डॉक्टर मैत्रिणी होतोहॉटेलसाठी फर्निचर आणि इंटिरिअरचे साहित्य खरेदी करण्यासाठी निघालेल्या.पण परतताना आमच्या हातात फक्त फर्निचरची यादी, लाइट्सचे नमुने किंवा खरेदीचे बिल नव्हते.आमच्या मनात आले होते अनेक नवे विचार. डॉक्टरकीने मला माणसांना समजून घेणे शिकवले. उद्योजकतेने मला निर्णय घेणे शिकवले. आणि चीनच्या या व्यवसायिक प्रवासाने मला शिकवले ''जग बदलताना पाहायचे असेल, तर कधी कधी आपल्या परिचित चौकटीबाहेर पडून स्वतः प्रवास करावा लागतो.'' सर्वांत महत्त्वाचे म्हणजे देशाच्या प्रगतीची जबाबदारी फक्त सरकारची नाही; ती आपलीही आहे. आपण प्रत्येकाने आपल्या कामात प्रामाणिकपणा, शिस्त, गुणवत्ता आणि जबाबदारी आणली, तर भारताची प्रगती निश्चितच अधिक वेगाने होऊ शकते. चला, आपण सगळे एकजुटीने प्रयत्न करूया आपल्या भारताला अधिक सक्षम, स्वावलंबी, आधुनिक आणि समृद्ध बनवण्यासाठी!

जय हिंद!

Golden Memories....

अजून चालतेची वाट

आयुष्याने माझ्यावर एव्हडा विश्वास टाकलाय की मी त्यापुढे नतमस्तक आहे. मी कुठलेही आव्हान सहज पेलू शकते याची जणू त्याला खात्रीच आहे. माझ्या CIDP हेल्थ सीरीज चे आधीचे एपिसोड तुम्हाला माहिती आहेतच. आता नुकतेच घडलेले काही नवीन. जीवना तू तसा मी अशी.

डॉ.मृदूला चांडक

प्रसंग १

कुणा कुणाला वाटून जाते की मी माझ्या अशा अवस्थेत conference वगैरे कशाला अटेंड करते? पण मी एक प्रॅक्टिसिंग फिजिशियन आहे हे विसरू शकत नाही ना! महेश, मुलगा आणि सून पण मदतीला असते. कधी एखादी विश्वासू मदतनीस. तर झाले असे की एकदा कुणालाही वेळ नव्हता. ड्राइवर पण नव्हता. तर मी रिक्षाने जायचे ठरवले. होय. रिक्षाने चक्क! मी जिद्दी आहेच. माझ्या फिजिओ कडून हट्टाने रिक्षात कसे चढायचे ते मागे शिकून घेतले होते. (cidp मधे पॉवर लॉस मुळे ते कठीण होते) . युक्तीने मी स्थांनापन्न तर झाले पण हाय रे दैवा! रिक्षा थांबली ती jw मॅरियट च्या पायरीच्या फुट भर अलीकडे. वाटले पुढे घ्या सांगावे पण पाहू म्हंटले. एक पाय खाली उतरवला आणि किंचित उडी सारखे वेंधून युक्तीने दुसरा पाय आणि मी पायउतार झालो . बापरे! मांडीतून कळा गेल्या की! जीव मुठीत धरून लेक्चर्स ऐकले. वेदना कमी होत नव्हत्या. एक्स rays, mri झाले. सगळे नार्मल सांगत होते. वेदना कमी होत नव्हत्या. शेवटी एका ऑर्थो चे म्हणणे पडले की मॅडम इथे "काहीतरी" आहे . endocrinologist ला दाखवा. आणि इथे माझ्या प्रश्नाची किल्ली सापडली. त्याने एक्स ray पाहूनच निदान केले. माझ्या हिस्ट्री वरून टेस्ट करवल्या आणि pth पॅरथ हार्मोन सुरू केले आणि जादूच्या कांडी प्रमाणे 15 दिवसात हीलिंग सुरू झाले. हेअरलाइन फ्रैक्चर तर बरे झालेच पण दुसऱ्या पायावरचा ताण पण कमी झाला. चला सुटला प्रश्न. पण खूप चिकाटीने शोध घेतल्यावरच.

प्रसंग २

काही काळ शांततेत गेला. सगळे diagnostic सेंटरस तर माझे जणू घर अंगण झालेत. बरेच जण सीटी एमआर च्या गुहेत घाबरतात. (क्लॉस्ट्रोफोबिया) पण माझे असख्य वेळा झाल्याने मला ती अलीबाबाची गुहा वाटते. तर सहज स्नान करताना उजव्या बाजूला गाठ लागली.जणू काही आता ह्याच तपासण्या बाकी होत्या!! त्याचाही अनुभव राहून जायला नको. mammosonography आणि mammography झाली. biopsy पण ठरली. पण मी ठाम होते. या वेळी मी जाहीर केले. हे आयुष्या, माझ्या वाटणीच्या सर्व तपासण्या आणि उपचारांचा शेयर आता संपला आहे. ca निघाला तर मी काहीही करणार नाहीये. नो मोर ट्रीटमेंट्स!! पण एका radilologist and breast सर्जन ने म्हटल्याप्रमाणे that was infllamatory ductal ectasia only and it gets resolved. biopsy पण नाही लागली. पण या घटनेत मॅमोग्राफी आणि सर्जिकल साइड चा अनुभव घेतला. देवाने माझ्या वाटेला काहीही कमी न सोडण्याचा जणू

चंगच बांधला होता.

प्रसंग ३

माझ्या खाण्या पिण्याच्या खूप खोडी होत्या.घरात तर लाड पुरवले जात. पण हॉस्टल वर खूप कठीण प्रसंग! मेस मधे एक विचित्र नियम होता. दही की पापड? काही लॉजिक नव्हते त्याला. मी पैसे भरून अजून एक वाटी दही घेत असे आणि दही साखर पोळी वर रहात असे. माझे शेट्टी च्या भाज्यांशी जमत नव्हते. आणि क्लिनिक उशीरा सुटले तर गार अन्न घशाखाली उतरत नसे.आणि फ्रूट्स गारच आवडत ती रूम temp ची खावीशी वाटत नसत.(अर्थात पीजी हॉस्टल ला केपी चा डबा लावल्यावर ug चा shetty भाभी भय्या बरे म्हणायची वेळ आली.) तर अशी मी जेंव्हा माझ्या स्टेरॉइडल आणि immunosuppresants मेड्स मुळे जेंव्हा वजन दुप्पट झाले तेंव्हा आहारतज्ञ सांगेल तसे निमूटपणे diet करायला शिकले. मला सुधरवण्याचा आयुष्याने पणच केलेला जणू!

माझ्या डैडी ची आठवण येते खूप. गेले १८ वर्षे फिझियोथेरपी नियमित करणे हा माझ्या आयुष्याचा भाग झालाय. लहानपणी डॅडी व्यायाम करायला सांगत ते न ऐकता मी चित्रे काढत बसे किंवा अभ्यास करत बसे. तेंव्हा त्यांचे ऐकले नाही आणि आता घरात सुसज्य फिजिओ यूनिट तयार केले. माझी एक मैत्रीण म्हणते की हे तुझे जणू एक मंदिरच आहे. येथे शरीर साधनेचा पूजा प्रसाद चढवूनच दिवस पार पडतो. डॅडी ची इच्छा अशी वेगळ्या तऱ्हेने उशिरा पूर्ण झाली म्हणायची!!

जेंव्हा मला काही इंजेक्शन्स साठी day care icu ला admit व्हावे लागते त्यानंतर 4/5 दिवस खाणेपिणे जात नाही, शक्तिपात होतो आणि ही व्यायामाने कमावलेली ताकत गमावली जाते आणि पुन्हा पहिल्या पानावरून थेरपी सुरू होते.

प्रसंग ४

माझ्या शोल्डर चा पण एक किस्सा आहे. bilat shoulder OA. कुशीवर वळताना पण कधी पेन्स होतात. सगळ्यांचे अनुभव झालेले. दीनानाथ, चेलाराम. ज्युपिटर. आता संचेतीचा राहीला होता. बहुतेकांनी जॉइंट रिप्लेसमेंट सांगितली. पण माझ्यातला फिजिशियन मला माझ्या इम्यून compramize state मुळे फिटनेस देत नव्हता.मी सर्जरी कदापि करणार नव्हते आणि सगळ्यांना कन्सर्वटिव ट्रीटमेंट मागत होते. संचेती ला पण दुखत असेल तर सर्जरी च करायला सांगितले. पण माझी विनंती ऐकल्यावर म्हणाले नको करूस कारण joint accept नाही झाला तर प्रश्न होईल. we will go for conservative.आणि यात physiotherapy चा मोठा रोल आहे. माझी थेरेपिस्ट एक devine soul आहे.ज्या ममतेने ती कनेक्ट होते आणि प्रश्न समजून घेते त्याला तोड नाही.

(मी माझ्या स्वतः च्या अनुभवामुळे better डॉक्टर होत आहे असे जाणवते.)

मी जे नेहमी माझे गुडघ्यापर्यंतचे शूज वापरते ते तिच्याच देखरेखीखाली कस्टमाइज्ड बनवले आहेत.माझ्या पायाची मसल पॉवर कमी झाली आणि ligaments ची वाट लागली आहे. त्यामुळे झालेल्या डिफॉर्मिटीज गृहीत धरून त्याला एडजस्ट होतील असे ते एकदम खास शूज आहेत. सिंड्रेला सारखेच यूनीक! in other सेन्स.

प्रसंग ५

आता काही छान छान अनुभव. शरीरापलीकडचे मन टवटवीत ठेवण्यासाठी जन्माचा जोडीदार महेश, मुलगा चिन्मय आणि त्याची जोडीदार सलोनी माझ्या लाईफलाईन आहेत. मुलाला ट्रेकिंग खूप आवडते. नुकतेच आम्ही माळशिरस आणि हरिश्चंद्रगडला जाऊन आलो. परवा फ़ोन वर कुणीतरी तक्रार करत होते की कुठे जायचे तर पॅकिंग चा कंटाळा येतो. माझी लिस्ट ऐकून ती अवाक झाली. मला व्हील चेअर, वॉकर, कमोड सीट आणि काठी या गोष्टी आधी पैक कराव्या लागतात.मुलाच्या मोठ्या गाडीत सगळे जाते.विमानात चेक इन ला सगळे खाली जाते. एयरपोर्ट तर व्हील chair फ्रेंडली असतातच. तर हरिश्चंद्र गडाचे सांगत होते. अहाहा! डोळ्याचे पारणे फिटले. लश ग्रीनरी, छोटे झरे, धबधबे सगळाच अद्भुत निसर्ग.त्याच्यापुढे नकळत आपण नम्र होतो. मनात ती हिरवाई, तो खुला श्वास भरून मी घरी येते. नेचर थेरपी बिट्स ऑल थेरपीज. पुन्हा पुढे काय वाढून ठेवले ते माहीत नाही. पण त्याला सामोरे जाण्यास सज्ज होते. गेल्या वर्षात मी डायग्नोस केलेले आणि ट्रीट केलेले gbs पेशंट बरे झाले, ठणठणीत झाले.पण मलाच का असा क्रोनिक रिलॅप्सिंग आजार झाला असावा याला उत्तर नाही. पुन्हा डॅडी आठवतात. म्हणूनच त्यांनी मला डॉक्टर केले असावे. स्वतःच स्वतःला ट्रीट करायला जणू. व्याधी वर उपचार करायला टीम of डॉक्टर्स लागते. पण सुपरस्पेश्यालिटी युगात त्या सगळ्यांची सांगड घालून मला माझ्यातला डॉक्टर कामाला लावावा लागतो.

Life is still blooming. रोजचा सूर्योदय नवी आशा आणि नवी आव्हाने घेऊन येतो आणि ती पेलण्याची शक्ती पण तोच देतो.

(शब्दांकन – डॉ.अंजली परंजपे)

****

The Golden Batch of' 83

" Every child born has the right to live and be cared for." Seema the most compassionate soul ftom 83 writes very inspiring story about how she started ' the love trust'. Who otherwise never have seen the light of the day are now thriving in loving families.

Dr. Seema Garde Agashe

I still vividly remember the first day of college—18th July 1983—when I walked into GMC Aurangabad to begin my MBBS journey.

I remember those bewildered yet excited and curious faces. There was the thrill of making new friends, the immense pride of getting into our dream course, and the aspirations of making our parents proud.

Then came our first three hours in the dissection room. We were allotted our tables and spent those first hours sitting quietly beside our respective cadavers, taking in the unmistakable smell of formalin. It was a completely new world for me—a world that, over the years, gave me lifelong friendships, confidence and, eventually, a sense of purpose.

The years flew by. Soon, we were selected for various postgraduate streams. I was fortunate to get admission to MD Gynaecology.

Those residency years were intense. During my first year of residency, my first baby girl was born. I still regret that, because of the demands of residency, I could hardly see her during those precious growing years. I will always be grateful to my parents, who stood by me and gave me tremendous support.

Residency meant sleepless nights, emergencies, rounds, case presentations and the seemingly never-ending pressure of completing my thesis. But when it was all over, it felt completely worth it.

After my marriage, I moved to Buldhana and started my private practice in 1994.

It was in 1995 that an incident at my hospital changed the course of my life.

A 14-year-old girl, still wearing her school uniform, came to my consulting room with severe abdominal pain. On examination, I realised that she was in full-term labour, with the baby's head already on the perineum. I had to deliver her immediately. She was completely alone.

She delivered a healthy baby girl.

Coincidentally, around the same time, I had been approached by a single woman who was interested in adopting a baby girl. I

contacted the local police, and the woman came with her lawyer. I handed the baby over to the police so that all the necessary legal formalities could be completed.

That incident stayed with me.

It made me realise how many unwanted babies were being abandoned in bins, on roadsides and in other unsafe places in Buldhana, which was then a relatively backward district with a large rural population, widespread illiteracy and low socioeconomic conditions. There were also many cases of unwed pregnancies reaching an advanced stage, when termination was no longer an option.

This was the beginning of an idea—a home where these babies could be given a chance at life, and where unmarried mothers could receive care and dignity.

In 1998, the Love Trust for Indian Children in Need India was established. Our well-wishers from the UK, who were also close family friends, supported us substantially in setting up the project.

My dear husband, Harshawardhan, with his tremendous dynamism and determination, completed all the necessary formalities. Within just four months, we had a state-of-the-art home for our babies.

Our motto was simple:

"Every child born has the right to live and be cared for."

Looking back now, after 27 years, the journey has been difficult—but immensely satisfying.

I have delivered more than 450 unwed mothers free of charge. Over the years, we have successfully placed 750 babies in loving adoptive families, of whom around 60 have been placed through inter-country adoption. These are 750 little lives that were given the opportunity to grow up in loving, secure families and experience the life they deserved.

Many of these children, who might otherwise never have seen the light of day, are today thriving in loving families across India and around the world.

Some of them come back to meet us and see the place where they spent the first years of their lives. Every time that happens, my heart swells with pride and happiness. To see how beautifully they have grown up is a reward beyond anything I could have imagined.

One of our babies is now a commercial pilot in the United States. Another is a soccer player.

I frequently visit Europe, as my daughter has settled in the Netherlands. One family who adopted a little girl and now lives in Spain makes it a point to visit me whenever possible. I am amazed to see the bright, confident young girl she has become. She was born to a mentally challenged mother, yet today she can fluently speak three languages—Spanish, Dutch and English.

There are so many such stories.

And sometimes I look back and wonder—was this the purpose? Was this what life had planned for me? Or, as we sometimes say, was it simply my ikigai?

Whatever the answer, I know one thing for certain: it has been a journey of immense love, sacrifice and teamwork.

And none of this would have been possible without the initiative, determination and vision of my dear late husband, Harshawardhan Agashe. His contribution to this journey will forever remain an integral part of our story.

As I look back at our journey from the bewildered young medical students of 1983 to the people we have become today, I feel incredibly grateful.

I am sure each one of my classmates from the Golden Batch of '83 has their own unique and inspiring story of dreams, struggles, achievements and purpose.

I am really looking forward to reading all your stories too.

With warm memories and affection,

Seema Garde Agashe

A proud member of Batch '83

***

Debt

A Journey of Faith, Friendship, Surgery and Service

''गे मायभू तुझे मी फेडीन पांग सारे'' The very first response to e magzine was from none other than our own icon Jammu boy Dr Adeepkumar! Here he writes very inspiring journey full of hurdles from admission to MBBS and MS. How he made Janmbhumi into Karmbhumi by listening to inner call .

Dr. Adeep Kumar

I studied at Government High School, Majalta, and passed my matriculation in 1981. I subsequently completed my higher secondary education at Government Higher Secondary School, Udhampur.

Then came the turning point of my life.

The Door to Aurangabad

In 1983, I secured admission to Government Medical College, Aurangabad.

Even reaching the college was not straightforward.

When I travelled to Aurangabad for admission, accompanied by my brother, I was initially told that I was not eligible because of a question regarding my higher secondary subjects. I had studied Physics, Chemistry, Biology and English, but had not studied Mathematics.

My case was referred to Dr. Mohan Javele at Marathwada University. The matter took about one month to be clarified. Dr. Javele examined the requirements and clarified that Mathematics was not required for admission to MBBS in my circumstances. His intervention resolved the issue, and I was finally admitted to Government Medical College, Aurangabad.

There was a beautiful coincidence in this episode. Years later, I came to know that Sunil Jawle, who became one of my earliest friends and roommates at medical college, was Dr. Mohan Javele's son.

I joined the college in December 1983, rather late in the academic year. I had missed the beginning of the first MBBS year and had to work hard to catch up. When I appeared for my first MBBS examination in November 1984, I was extremely anxious about whether I would pass.

By the grace of God and with the support of my friends, I did.

That experience taught me one of the earliest lessons of my life:

A difficult beginning does not necessarily determine the outcome.

The People Who Became Family

Perhaps the greatest gift of Government Medical College, Aurangabad was not only the education—it was the people.

My earliest friends were Nilkanth Sagar and Sunil Jawle, who became my roommates and companions.

As the years passed, our circle of friendship expanded.

Their presence, friendship and companionship were an important part of our batch life. Together, we shared the same classrooms, examinations, celebrations, anxieties and countless memories that have remained with us long after we left medical college.

I hesitate to name everyone because the list would be endless,

and I would inevitably leave out someone who deserves to be remembered.

What matters is that we came from different places and different backgrounds, but medical college quickly transformed us into a family.

We studied together, lived together, laughed together, worried together and grew up together.

Those friendships have survived more than four decades.

The Battle for MS Admission:-

After completing MBBS, I wanted to pursue MS in General Surgery.

Although I was in the merit list, an objection was raised that, being from outside Maharashtra, I could not be considered for the institutional seat.

Once again, my friends stood by me.

I travelled to Mumbai and met Dr. Sathe, Director of Medical Education, who had himself been a professor at Aurangabad. He assured me that I should be eligible and advised me to approach Mantralaya.

The next morning, he himself came to Mantralaya and introduced me to Ms. Madhuri Konkane, Under Secretary.

She helped resolve the matter, and an order was issued directing that I should be considered as an institutional candidate.

Dr. Agarwal was the Dean, and ultimately I was admitted to MS General Surgery.

Looking back, I realise how fortunate I was that whenever a door appeared to be closing, someone came forward to help open it.

The Golden Years of Surgery:-

My MS years were among the most intense and rewarding years of my professional life. We worked under several dedicated teachers and surgeons.

We worked day and night.

We performed emergency laparotomies for perforations and intestinal obstructions, resections, carcinoma breast surgery, prostate surgery and a wide variety of major and emergency procedures.

The amount and variety of surgery we performed as young trainees were extraordinary.

We were given responsibility.

We made mistakes.

We learnt from those mistakes.

And gradually, we became confident surgeons.

Those years taught me that surgery is learnt not only from books, but from the patient on the operating table and from the teacher standing beside you.

A Friendship That Became a Professional Partnership

One friendship deserves a special mention—Dr. Ragu Nalgirkar, who was pursuing MD in Anaesthesia.

We had become close friends during our MBBS years, and our friendship became particularly valuable during the MS period.

He would provide the anaesthesia and I would perform the surgery. Whenever there was a difficult or interesting case that I wanted to operate upon, I could often call upon him.

We worked together through numerous emergencies, sometimes at all hours of the day and night.

That close coordination between the surgeon and anaesthetist was an enormous advantage during those formative years.

I remain deeply grateful to Dr. Ragu Nalgirkar for that friendship, professional partnership and support during some of the most important years of my surgical training.

Mumbai and the New World of Laparoscopic Surgery:-

After MS, I moved to Mumbai and worked at institutions including Breach Candy, Nanavati and R. N. Cooper Hospital.

At Breach Candy, I had the privilege of training under Dr. T. E. Udwadia, at a time when laparoscopic surgery was still a relatively new technique.

It was an exciting period in surgery.

Patients from Delhi, Punjab and Jammu frequently travelled to Mumbai for gallbladder surgery. We would perform several laparoscopic cholecystectomies in a day, often working from morning until evening.

At that time, a laparoscopic operation could take two to three hours or more.

Learning this new technique required patience, discipline and repeated exposure.

Those years profoundly influenced my surgical career.

The Oman Opportunity:-

During this period, I was offered a position as a Junior Specialist in Surgery in the Sultanate of Oman.

The opportunity came through an Omani official whose relative had undergone laparoscopic surgery at Breach Candy.

At the interview, a European surgeon asked me about a patient who suddenly developed breathlessness after gallbladder surgery.

I answered:

"Pulmonary embolism."

I was selected.

The job was secured.

The documents were ready.

The passport was ready.

Muscat seemed to be my next destination.

But then I went home.

The Decision That Changed Everything

In those days there were no mobile phones, WhatsApp or instant communication. I had

written to my parents informing them that I had been selected for Oman.

When I reached home, their reaction was different from what I had expected.

They asked me:

"If you go to Oman, what will happen to your family and to the people here?"

They worried that if I went abroad, perhaps I would eventually move to America, Australia or somewhere else, and that I would become disconnected from my family and community.

Their words made me think deeply.

The Oman opportunity was attractive.

But eventually I decided not to go.

I chose to return home.

That decision changed the course of my life.

Shahidi Chowk — The Real Beginning:-

On 25 September 1995, I started a five-bedded nursing home at Shahidi Chowk, Kathua.

Those early years were challenging but immensely formative.

Kathua in those days had limited specialist services.

From Five Beds to an Institution:-

The five-bed nursing home gradually grew.

The institution later shifted to Kalibari, Kathua, and expanded into a larger multispecialty hospital.

What began with five beds eventually became Gupta Hospital & Research Centre, providing a broad range of medical, surgical, cardiac, critical-care, diagnostic and other healthcare services.

But whenever I look at the hospital today, I still remember those five beds at Shahidi Chowk.

That is where the real journey began.

What the Journey Has Taught Me

Looking back, I do not see a straight road.

I see a series of turning points.

Some doors opened because of hard work.

Some opened because of teachers.

Some because of friends.

Some because of strangers who became well-wishers.

And one important door—the door to Oman—closed because of a decision made at home.

Only later did I understand that the closed door had redirected me towards something that perhaps was meant for me.

Medicine taught me that knowledge and technical skill are essential, but they are not enough.

A doctor must also accept responsibility.

One must remain calm when others are frightened.

One must have the courage to learn when the patient in front of you needs something new.

And one must never forget that behind every diagnosis is a human being and a family.

Looking Back at Our Batch

As we meet again in Nagpur, more than four decades after entering medical college, I think about the young students we once were.

We came from different places.

We had different dreams.

We shared classrooms, hostels, examinations,

We made mistakes.

We learnt.

We grew up.

Then life took us in different directions.

But the bond remained.

When we meet again, the years seem to disappear.

For a while, we are students again.

We remember the corridors of our college, our teachers, our friends and the dreams we carried when we were young.

Perhaps that is the greatest gift of Government Medical College, Aurangabad.

We did not merely study medicine together.[SEP]We grew up together.

My journey began in Majalta, Udhampur district of Jammu, took me to Aurangabad and Mumbai, brought me back to Kathua, and eventually led to the building of a healthcare institution.

I cannot say that I planned every step.

I simply kept taking the next one.

And at every important stage, someone helped me—my parents, my teachers, my friends, my colleagues, my patients and, above all, the grace of God.

Today, I look back not merely with pride, but with gratitude.

Gratitude for the opportunities.

Gratitude for the friendships.

Gratitude for the teachers.

Gratitude for the patients who trusted me.

And gratitude for a journey that I could never have imagined when I left my small village as a young student.

From Majalta to Medicine, from surgery to service, and from five beds to an institution—the journey continues. And perhaps that is what life in medicine is ultimately about: To learn. To serve. To remain grateful. And to leave something behind that continues to help others.

डॉ रश्मी बोरीकर

डॉक्टर म्हणून घडण्याचा काळ १९८३-१९९०

१२वी बोर्ड परिक्षा संपल्यानंतर ते निकाल लागण्याचा कालावधी. बोर्डाचे पेपर संपल्यामुळे एक प्रकारचे रितेपण होते. त्याचबरोबर निकाल काय लागतो याचा ताणही मनावर होता. निकाल लागल्यानंतर वैद्यकिय शिक्षण घेता येणार म्हणून मनात आनंद, उत्सुकता होती. सर्व कागदपत्रांची जुळवाजुळव करत करत समुदेशनाचा दिवस उडाला. त्या दिवशी मेडिकल कॉलेजमधल्या सभागृहात प्रथम प्रवेश केला. आपल्यासारखेच अनेक मुले मुली पालकांबरोबर आलेली बघून उत्सुकता वाढत गेली. शहरातले काही चेहरे ओळखीचे होते तर अनेक जण अनोळखी. प्रवेश निश्चित झाला. कॉलेज सुरू होण्याचा दिवस उजाडला. रॅगिंगविषयी इतक्या गोष्टी ऐकलेल्या होत्या त्यामुळे पहिल्या दिवशी घाबरत घाबरत कॉलेजच्या आवारात प्रवेश झाला. सगळे एकत्र होतो. कॉलेज इमारतीच्या प्रत्येक मजल्यावर व्हरांड्यात शिक्षक उभे होते. सिनियर मंडळी आजुबाजुला फिरत होती. इमारतीमध्ये मोठे मोठे लेक्चर हॉल, लाकडी पायऱ्या वर चढत चढत बसायची व्यवस्था. मनावर या सगळ्याचे दडपण आले. एका एका विषयाची - शिक्षकांची ओळख होत होती. हॉल मध्ये जाताना खूप उत्सुकता होती. पण प्रवेश केल्याबरोबर उत्सुकतेची जागा एका अनामिक भितीने हुरहुरीने घेतली. मोठ्या टेबलांवर ठेवलेल्या, पलीकडच्या हॉलमध्ये मोठ्या मोठ्या हौदात मध्ये ठेवलेल्या . मग मात्र साधारणतः १५ दिवस तरी मी झोपू शकली नाही. मनात थोडी भिती, शरीर रचना म्हणजे काय हे बघण्याची उत्सुकता, कसे करतात हे जाणून घेण्याचे कुतुहल अशा अनेक गोष्टी.

हळुहळु टेबलवर एकत्र असलेल्या सहा जणांशी ओळख झाली. प्रॅक्टिकलमध्ये एकत्र असणारे सर्व माहिती झाले. एकमेकांशी संवाद सुरू झाला. याच काळात सुरूवातीला खेळीमेळीत झालेली रॅगिंग. सर्व स्थानिक विद्यार्थी एकत्र जात असताना सगळ्यांना ॲप्रॉन उलटे घालून एका रांगेत चालायला सांगितले. एकत्र सगळ्यांनी राष्ट्रगीत गायले. कळत नकळत स्थानिक मुली, होस्टेलवर राहणाऱ्या मुली असे गुप झाले. १२वीत चांगले मार्क मिळवून मेडीकलला ॲडमिशन मिळाल्याचा अभिमान, ॲनाटॉमीच्या शिक्षकांनी त्यांच्या वागण्यातून-बोलण्यातून असा काही दूर केला की आपलीच ओळख विसरायला झाले. पण त्यातूनच जिद्दिने अभ्यास करत पुढे जाणे शिकलो.

बघता बघता पहिले वर्ष संपले यात कल्चरल नाईट झाली. त्याची तयारी करताना खऱ्या अर्थाने कॉलेज लाईफची मजा आली. त्याच सुमारात कॉलेज कॅन्टीन, कॉलेज लायब्ररी यांची ओळख झाली. आपण मेडीकल कॉलेजच्या इमारतीत स्थिरावलो. दुसऱ्या वर्षाच्या सुरूवात-क्लिनिकल पोस्टींग, वेगवेगळ्या विषयांच्या वॉर्ड्समध्ये क्लिनीक्स सुरू झाले. इथे खऱ्या अर्थाने मेडीकल शिक्षण-पेशंट बघणे, त्यांच्याशी बोलणे, नातेवाईक समुपेशन अशा प्रॅक्टिकल गोष्टी कळू लागल्या. इथे जीवनाच्या एका वेगळ्या बाजुचे दर्शन झाले. समाजातील दारिद्र्य, अशिक्षीतपण, अंधश्रद्धा, अनेक गोष्टी जवळुन बघितल्या. त्यातून मी माणूस म्हणून घडण्याची प्रक्रिया वेगात आणि विवेकी दिशेनी सुरू झाली.

साधारणतः तिसरे वर्ष सुरू होईपर्यंत हॉस्टेलवर राहणारे आणि शहराते राहणारे असे दोन गुप बऱ्यापैकी तयार झालेले होते. पण तिसऱ्या वर्षात मात्र प्रॅक्टिकल्स, क्लिनिक्स, अभ्यास यात हे गुप एकमेकांत मिसळले. सगळ्यांशी चांगली मैत्री झाली. रात्र रात्र-एकत्र जागुन अभ्यास, नोट्स काढणे, लायब्ररीत अनेक तास बसणे, एकमेकांशी बोलुन एखादा टॉपिक समजाऊन घेणे.

मेडीकल कॉलेज मधली साडे चार वर्ष म्हणजे - व्यक्तिमत्व घडण्याची असे वाटते. इंग्रजी भाषा लिहीणे, बोलणे

यात आत्मविश्वास आला. त्याचबरोबर मराठवाडा, खानदेश इथुन येणाऱ्या पेशंटमुळे समाजभान पण विस्तारले. अनेक मित्रमैत्रिण झाले. अभ्यासाबरोबरच या काळात अनेक गमतीजमतीही झाल्या. शहराच्या आजुबाजुला अनेकदा भटकंती झाली. औरंगाबाद लेणी, गोगाबाबा टेकडी, हनुमान टेकडी हा परिसर अनेकवेळी फिरलो. कल्चरल नाईट मुळे आपल्यातले किती तरी जण कलाकार आहेत हे कळले. दोन्ही वर्ष नाटके केली. आजही ही साडेचार वर्ष लख्ख आठवतात. परत एकदा ते अनुभवायची इच्छा होते.

इंटरशिपच्या १ वर्षाच्या काळात मात्र आपण विखुरले गेलो. पण आपल्या कॉलेजने मला या काळात डॉक्टर म्हणून काम करण्याची जी संधी दिली ती पुढच्या व्यावसायिक आयुष्याची पायाभरणी होती. अनेक प्रकारचे पेशंट स्वतः बघून झाले. सर्व सिनिअर्स नी खूप गोष्ट करू दिल्या, शिकवल्या. माझ्या सारख्या औरंगाबाद शहरातच वाढलेल्या एका व्यक्तिला ग्रामिण जीवन जवळून बघता आले. कॉलेजमध्ये कार्यरत असलेल्या हॅलो मेडिकल फाऊंडेशनशी मी जोडली गेले.

पीजी चा काळा सुरू झाला. यात मात्र ओपीडी, ओटी, इमरजंसी, पेशंट-पेशंट आणि फक्त पेशंट. दिवस रात्र, सुट्टया, तिन्ही त्रिकाळ फक्त हॉस्पिटल आणि अभ्यास. नवीन मित्रमैत्रिणी झाले. अनेक सिनिरर्सशी छान मैत्री झाली. पीजी हॉस्टेले मध्ये राहत असताना एक वेगळी मजा आली. रात्रीबेरात्री बसस्टँड समोर मॉडर्न पॅराडाईजा चहा प्यायला जाणे, भर पावसात क्रांती चौक येथे कचोरी आणि गाडीवरचे आइसक्रीम, एखाद्या रविवारी टूव्हिलर घेऊन दौलताबाद-वेरूळची चक्कर अशा भन्नाट गोष्टीही केल्या.

१९८३-१९९०

पदवी / पदव्युत्तर शासकिय वैद्यकिय महाविद्यालय रुग्णालय (घाटी हॉस्पिटल)

मला डॉक्टर म्हणून घडवले.

माझ्यातले माणूसपण जागृत केले.

वेळेचे महत्व Timely decision, महत्व कळले.

आपल्या समाजातील विविधता जवळून बघता आली.

बाईचे दुय्यमपण जवळुन बघितले, कदाचित त्यातूनच पुढे व्यवसायासोबत बायकांसाठी जे काम केले त्याची पायाभरणी झाली.

स्वातंत्र्य सैनिकांची पार्श्वभूमी असलेले घर, गांधीवादी विचारांकडे झुकणाऱ्या घरातून मिळालेले संस्कार, वैद्यकिय महाविद्यालयात लाभलेले शिक्षक, मित्रमैत्रिणी, यातुनच आजची मी आहे.

माझ्या वागण्यातले, राहण्यातले, विचारांतले वेगळेपण मान्य करत माझ्याशी मैत्री करणाऱ्या माझ्या वर्ग मित्रमैत्रीणींमुळे आज मी खूप समृद्ध आहे.

आपण आज वयाच्या ज्या टप्प्यावर आहोत. तिथे Age is just a number असे म्हणत आपल्यातली मैत्री पुढेही टिकावी, बहरावी, हीच इच्छा.

***

Golden Memories....

Going back to our MBBS days

Rahila Nakshbandi

The lasting legacy of 1983 batch of Government Medical College, Aurangabad

Wish you all a happy 60 years of life! And would like to share some of my experiences during those days of MBBS.

I joined you all in my second year of MBBS.

This reunion is an opportunity to reflect with gratitude, celebrate enduring friendships, and honour a life dedicated to healing.

Our friendship stood the test of time, and a journey defined by compassion.

I remember the day I walked through the gates of medical College, the majestic building and the hallowed corridors.

Saw a group of young and ambitious batchmates.

On the porch we girls would spend morning and evening time, near the ladies common room. It was fantastic, saying Hi, hello and meeting all senior and junior girls.

We girls would eat our lunch everyday in the garden, a very sweet memory!

After lunch lecture we would sleep in the classroom!

Sixty years is a milestone that invites not only celebration, but also reflection.

God has been kind to all of us, it is a time to pause and look back in gratitude, cherish the present with joy and embrace the future with hope and wish everyone well.

Going back to our MBBS days, no one could have imagined where life would take us.

We arrived carrying dreams from different cultures, families and towns, yet we remained united.

Strangers became classmates, classmates became friends and friends eventually became family.

But I must say we were very innocent and naive. No social media, etc as compared to today's generation.

We learnt the science of medicine but more importantly we learnt the art of humanity.

It is amazing to see the path our classmates have travelled as physicians and surgeons. Mentoring young doctors, doing research, establishing private hospitals, etc.

Several crossed international borders, carrying values imagined in GHATI.

While medicine teaches us humanity, some or rather most of us are also involved in social work and philanthropy.

Though we have seen medicine evolve, CT scan and MRI were emerging, AI, robotics and telemedicine are changing healthcare...but no machine can replace our empathy.

I remember one incident of those days in our second MBBS! We girls, around 10 to 12 in number, on a rainy day decided to bunk class and went for a Trek from Goga baba to daulatabad.

It was insane, but i enjoyed it thoroughly.

We also went to mhaismal in an ST bus! And those shetty canteen days, eating breakfast after 8 am lecture ! Memories return effortlessly. Giving our final year exams was a marathon, daily practical exams, seniors helping us, teachers being kind role models to us.

Those clinics, opd chaos, first day in it, going to wards to see cases was all thrilling.

Reaching sixty is not about growing old, it is about growing wiser, with the years ahead still holding immense promise!

This institution has given us something more than our degree, it has given us identity and friendships.

For that we shall remain forever grateful. Here's to hoping our best chapters are ahead of us!

Thank you dear batchmates

1983, The Dream: Growing Up To Be A Doctor!

Dr Anuradha (Kudrimoti) Rakh

This was my dream back then in 1983 when I joined our Alma Mater , the 'one and only' Government Medical College in Aurangabad to pursue medicine as a career choice. As a young girl with so many dreams and aspirations this seemed like a great beginning.

And it was!

When I look back today, I realise I have done two journeys, intertwined yet separate, and both amazing!

So, I became a doctor and grew up!

Becoming a doctor looked like a daunting task in the eyes of a teenage girl. Only if she knew what growing up meant.

Being a doctor all my adult life has been very fulfilling and gratifying . I would choose this profession again and again, no doubt about it.

Then comes the growing up part.

From the giggly teenager surrounded by wonderful,loving, caring yet carefree friends to a responsible professional, a loving and supportive partner, a caring daughter to both sides of parents and family, a mother to two amazing kids, a leader and support in the professional capacity to so many and their families.

It was a roller coaster ride of good and challenging times, emotional upheavals, learning some new things unlearning many, finding space to grow and pursue what the heart craved for .

I have had my share of ups and downs, failures and bereavements, all contributing in making a wholesome life happen.

Today, at 60, after nearly 40 years of starting this journey, when I look back, my heart swells with joy, contentment, amazement and mostly gratitude!

In my heart I have the satisfaction of pursuing my dream and coming here where,

Being a doctor feels great,

Growing up feels beautiful!!

***

डॉ. अंजली परांजपे

NSS रुममधील मंतरलेले दिवस! (हॅलो)

नवीन ऍडमिशन, नव्या शहराची नवलाई आणि तालुक्यातून शहरात आल्यावर होणारे नव्या जगाचे दर्शन याने पहिले वर्ष भांबावण्यात गेले. त्यावर सगळ्या मित्रांनी खूप खुमासदार लिहिले आहे. कॅन्टीन कडे जाताना डाव्या हाताला होती NSS रुम आणि तिथे कायम खूप मुले मुली जा ये करत असत. माझ्या रुम पार्टनरचा, संध्याचा भाऊ, ज्याला दादा म्हणत असू (शिरडकर) तिथे दिसे. त्याची बॅच आदराने पहावे अशी होती. आपल्याला कधी जायला मिळेल याची उत्कंठा लागली होती. आनंद नाडकर्णीचे वैद्यकसत्ता व अरुण लिमये यांचे क्लोरोफॉर्म वाचून पारायणे झाल्यामुळे आजार आणि सामाजिक वास्तव यातील परस्पर संबंध समजला होता. त्यासाठी फर्स्ट MBBS पास होणे खूप गरजेचे होते पण!!

आपापल्या गावातील, कॉलेज मधली टॉपर्स इथे चक्क क्लास टेस्ट्स मध्ये ५०% साठी झगडत होती. फर्स्ट MBBS पास होण्याच्या आनंदात आता आपण हॅलोत जाणार हे नक्की होते. सिनिअर हॅलोजन्सनी आपल्या वर्गाची meeting घेतली. अहंकारी सर (आता आपल्यात नाहीत), अशोक बेलखोडे, कराड, संजय, अरुणा शहा, स्वाती, शिरडकर इ. प्रभूती वर्गात आल्या. ती संध्याकाळ अजून आठवते. काहीतरी लार्जेर दान लाईफ त्या दिवशी मिळाले. हॅलो ची सुरुवात त्यांनी सांगितली. वैद्यकीय मुलांचे सामाजिक भान वाढवणे आणि समाजाचे वैद्यकीय भान वाढवणे कसे महत्वाचे आहे त्यावर चर्चा झाली. एक खूप छान प्रोटोकॉल होता हॅलो मध्ये की तुम्ही आरोग्य विषयावर तुमच्या पायातील विचारांची पादत्राणे बाहेर काढून या. इथे आपण एकजीव काम करणार आहोत. संघाचे असा, सेवादलाचे की कम्युनिस्ट पार्टीचे, तुमचे इतर विचार बाजूला ठेवायचे होते. त्यामुळे फारसे वादविवाद न होता हसतखेळत कामे पार पडत असत. (आताचे व्हाट्सअप ग्रुप मधील तावातावाचे वाद बघता पूर्वी बरीच सहिष्णूता होती म्हणायची!

टीनेज संपत आलेले आपल्या वर्गातले ३०/३५ जण भान हरपून ऐकत होते. आणि सगळ्यांनी मनोमन दर रविवार हॅलोसाठी देण्याचे ठरवले होते. बऱ्याच जणांना जमले, काहींना अडचणी आल्या पण थोडे रविवार सुध्दा त्या हॅलो व्हिसिट्स कमालीचे संस्कार करुन गेल्या. डॉ. अहंकारी सर म्हणत की प्रत्येकानेच काही भव्य दिव्य काम केले पाहिजे असे नाही तर हॅलोच्या मुशीतला डॉक्टर एक प्रामाणिक, समाज सन्मुख निघाला पाहिजे.

हॅलोची विजीट दर रविवारी असे. हॉस्टेलर ना तिथे पहिले सक्रीफाइस करावे लागे. सुट्टीत घरी गेलो तर शनिवारी रात्री परत. घरचे रागवत असत. तू नाही गेलीस तर काय फरक पडणार आहे विचारत. फरक त्यांना नाही मला पडणार असे. कंमिटमेन्ट ही गोष्ट तिथे शिकलो. बरोबरीची मुले मुली सिनेमे पहात, ट्रिप करत (ते चांगलेच होते, मी जज नाही करत.) आणि आम्ही हॅलोजन विविध कामात गुंतवून घेत होतो. आमची पण झकास ट्रिप निघाली होती, सिनियर व ज्युनियर असे १५-२० लोक. एक मेटॅडोर व एक ड्राइव्हर आणि तरोताजगी तरुणाई यांनी एक आठवडा कमाल ट्रिप केली. माझी बहीण पण आली होती. आरोळे सरांचा प्रकल्प, गुही कनाशीचे वनवासी कल्याण केंद्र, अण्णा हजारेंचे राळेगणशिंदी, पनवेलचे शांतिधाम आणि कोसबाड अशी सुंदर ट्रीप आखली होती. सोबत कोणी शिक्षक नव्हते. मुले मुलीच गेलो होतो. झोपडीत झोपलो, देवळात झोपलो, धर्मशाळा, गेस्टहाऊस ला राहिलो, मिळेल ते खाल्ले. आता कदाचित आपल्या मुलांना आपण असे पाठवणार नाही. कदाचित आपल्या पालकांचा आपल्यावर जास्तच विश्वास असावा. प्रत्येक ठिकाणी आमच्या चर्चा ऐकून ड्रायव्हर महाशय एव्हढे तयार झाले की ते पण संचालकांना प्रश्न विचारत होते. त्यातील एक प्रसंग आठवतो. एका वनवासी कल्याण आश्रमात आम्ही विचारले की तुम्हाला इथे सुविधा काय आहेत तर ते डॉ आचार्य उद्गारले की आहे त्या सगळ्या सुविधाच आहेत. वर छत, झोपडीला दार, थोडी फार स्वयंपाक करण्याची सोय आणि अखंड काम, तुटपुंजे मानधन! की घेतले न व्रत आम्ही अंधतेने याचा प्रत्यय आला. जामखेडचा आरोळे सरांचा प्रकल्प तर पथदर्शी होता. सगळ्यांनी बहुधा तेव्हा आपण असेच

काही करायचे ते मनोमन ठरवले पण. गुलाबी स्वप्ने अशी तरुणांनीच पहायची असतात. आम्ही सगळे असेच काही उभारणार याची तेव्हा जणू प्रत्येकाला खात्री होतीच. आता हसू येते. लोकोत्तर व्यक्ती कमीच असतात. आपण त्यांना पूरक काम करुन समाजातील वाटा उचलू शकतो. अण्णा हजारे तेव्हा द फेमस अण्णा झाले नव्हते. पूर्ण गाव फिरुन त्यांनी दाखवले. गप्पा मारल्या. खरेच कुठलेही दार उघडा, आतबाहेर घरे, परिसर स्वच्छ होता. इंधन व पाणी व्यवस्था उत्तम होती. या ट्रिपचा खूप इम्पॅक्ट आमच्या पुढील आयुष्यावर पडला. व्यक्ती व त्यांचे कार्य समजून घेण्यास मदत झाली. NSS रुमचे आयुष्यातील स्थान खरेच मोठे होते. तिथे बेत शिजत, जगातल्या सर्व विषयांवर चर्चा झडत. व्हेर देअर ईस नो डॉक्टर या क्रांतिकारी पुस्तकाचा परिचय झाला. कित्येक पाहुणे भेटायला यायचे. PSM च्या साठे सरांना तर NSS रूम आणि त्यातील हॅलोजन पाहुण्यांना दाखवायला फार आवडत असे. तिथे बसून आम्ही एकमेकांच्या खोड्या काढत पोस्टर्स बनवली. गावातल्या मित्रांचे डबे खाल्ले. शेट्टी बंद होण्यापूर्वीचा शेवटचा चहा घेतला. पोलिओ साथीत गावात पोस्टर प्रदर्शने केली, आनंदनगरीत भाग घेतला. मल्टिडायगनोटिक शिबीरे घेतली. ते संयोजनाचे स्किल पुढील आयुष्यात कामी आले. मी साताऱ्यात बऱ्याच दुर्गम भागात शिबीरे घेतली. अंगणवाडीत तेव्हा संयोजक विचारत की तुम्ही या ग्रामस्थांशी कसे काय पटकन कनेक्ट होता? समोरच्या ग्रामीण रुग्णाची घरची स्थिती पटकन डोळ्यासमोर येते कारण दर रविवारी हॅलो ची विजीट केल्यामुळे.

माझ्या हार्ड – कोर फेमिनिसम चा शोध तिथेच मला लागला. रात्री पोस्टर्स बनवून झाल्यावर मुले हॉस्टेल ला सोडायला येत. ते मला पटत नसे. खरे तर ती एक उत्तम गोष्ट होती असे आता केस पिकल्यावर वाटते पण तेव्हा ते स्टीरिओ – टाईपड वाटे. मुलींना स्वतःचे स्वतः जाऊ द्या. तुम्ही तुम्हाला संरक्षक समजू नका असे वाद होत असत. समाजात बदल करायला तर आपल्या ग्रुपपासून, घरापासून सुरुवात करायला हवी. त्यामुळे आमच्या ग्रुपचे खाजगी नाव चांडाळ चौकडी व माझे नाव स्काड्रॉन लीडर पडले. बचके रहना!

आंतरजातीय विवाह झालेच पाहिजेत हे एवढे मनावर बिंबले गेले की मी माझ्या नवऱ्याला होकार देण्यास जात एक असणे अडथळा मानत होते. गद्धेपंचविशी यालाच म्हणत असावेत. जातीबाह्य लग्न केले नाही तर जणू तत्वांशी प्रतारणा असा तो भाबडा आशावाद आम्ही हॅलोच्या चौकटीत राहून जपत होतो. खर तर ही एक मजेदार गोष्ट होती असे आता वाटते. खरी गोष्ट वैचारिक स्वातंत्र होती.

हॅलोमध्ये संस्कारित झालेली मने पूर्वी व आताही कित्येक जण वेगळ्या वाटेने चालत आहेत. माझी मुलगी सायनला शिकायला गेली तेव्हा तिला वाटले इथेही हॅलो असेलच. पण नव्हते असे काही. आपण घाटीचेच लोक भाग्यवान होतो की तिथे रूम आणि पाठींबा देणारे होते, म्हणून ही हॅलो चळवळ रुजली आणि फोफावली. भूकंपानंतर अणदूर येथे हॅलो मेडिकल फौंडेशन कार्यरत आहे व आपला वर्गबंधू डॉ क्रांती ट्रस्टी आहे ही एक अभिमानाची बाब आहे.

आमचे छोटेसे आयुष्य उजळवून टाकणाऱ्या रूम आणि हॅलो ला त्रिवार वंदन!!

Golden Memories....

बॅचमधील काही प्रेरक व्यक्तिमत्वे...

डॉ. उन्मेष टाकळकर

कॅन्सर, जनरल आणि एंडोस्कोपिक सर्जन युनायटेड CIIGMA हॉस्पिटल्स, छ. संभाजीनगर

आमचा बॅचमेट उन्मेष. फर्स्ट इयरपासून शेवटपर्यंत फर्स्ट रँक, आणि आयुष्यातही तसाच टॉप. अक्षरधारा ४३ स्मरणिकेत त्याची ही प्रेरणादायी गोष्ट.

प्रातिनिधिक चित्र: आधुनिक रुग्णालयाच्या कॉरिडॉरमध्ये अभिमानाने उभा असलेला ज्येष्ठ शल्यचिकित्सक

पहिल्या वर्षापासून टॉप

कॉलेजमध्ये आपण सगळे फर्स्ट टर्मला, सेकंड टर्मला मजा करत असताना उन्मेष लायब्ररीत असायचा. थर्ड टर्मचं टेन्शन त्याच्या चेहऱ्यावर; पण निकाल लागला की अभिमानाने कॉरिडॉरमधून जाणारा तोच. प्रत्येक गोष्ट टॉप करण्याचं कॉलेजमधलं त्याचं तंत्र त्याने आयुष्यातही तसाच चालू ठेवलं.

SSC आणि HSC मध्ये राष्ट्रीय गुणवत्ता शिष्यवृत्ती. MBBS मध्ये प्रथम क्रमांकासाठी अनेक पारितोषिकं, त्यात शस्त्रक्रियेसाठी डॉ. कल्पना बर्डापूरकर सुवर्णपदक आणि फायझर पदव्युत्तर पुरस्कार व सुवर्णपदक हे विशेष मानाचे ठसे आहेत.

डॉ. उन्मेष टाकळकर

शस्त्रक्रियेचा प्रवास

MBBS नंतर MS (जनरल सर्जरी). मागील तीस वर्षांत त्याने स्वतंत्रपणे ३०,००० हून अधिक शस्त्रक्रिया केल्या, कर्करोगासह शस्त्रक्रियेच्या जवळपास सर्व शाखांतील. लॅप्रोस्कोपी, एंडोस्कोपी, कॅन्सर सर्जरी; प्रत्येक नवं तंत्र त्याने आत्मसात केलं. २,००० हून अधिक सिस्टोस्कोपी आणि १,००० हून अधिक लॅप्रोस्कोपिक शस्त्रक्रिया त्याच्या नावावर आहेत; आजही तो रोज ५ ते ७ एंडोस्कोपी करतो.

गॅस्ट्रोएन्टेरोलॉजीची फेलोशिप त्याने हैदराबादमधल्या एशियन इन्स्टिट्यूट ऑफ गॅस्ट्रोएन्टेरोलॉजीमध्ये (AIG) घेतली.

पात्रता

MS (जनरल सर्जरी), FUICC, FAIS, FIAGES, FACG, FASGE, MSSAT

२,००० हून अधिक

घडवलेले पीजी विद्यार्थी

५० हून अधिक पदव्युत्तर शल्यचिकित्सक त्याने घडवले. राष्ट्रीय आणि आंतरराष्ट्रीय नियतकालिकांत त्याचे अनेक शोधनिबंध प्रकाशित झाले आहेत, आणि अनेक परिषदांत त्याची सादरीकरणं झाली आहेत.

आमचा अभिमान

आज उन्मेष छ. संभाजीनगरमधल्या युनायटेड CIIGMA हॉस्पिटल्सचा (CARE हॉस्पिटल्सची एक युनिट) व्यवस्थापकीय संचालक आहे. स्टेट-ऑफ-द-आर्ट हॉस्पिटल चालवतो, परिषदा घेतो. अतिशय उत्तम रीतीने काम करणाऱ्या आमच्या या मित्राचा आम्हाला खूप अभिमान आहे. कार्यबाहुल्यामुळे उन्मेषला स्वतःचा जीवनप्रवास लिहून देता आला नाही; पण तो प्रवास आमच्यासाठी इतका महत्त्वाचा आहे की बॅचने तो इथे नोंदवला आहे.

अक्षरधारा ४३ स्मरणिकेसाठी, बॅचमेटच्या शब्दांत. माहिती ऑक्टोबर २०२६ मधील.

डॉ. अरविंद गायकवाड

Dr. Arvind Gaikwad. Post: OSD (Officer on Special Duty) at Government cancer hospital, Aurangabad.Qualification: M.D., P.G.D.H.A.M., FIPHA, L.L.B., M.A.(Pali & Buddhism).prof of preventive oncology

छत्रपती संभाजीनगर येथील शासकीय कर्करोग रुग्णालयाचे विशेष कार्य अधिकारी (OSD) आणि प्रिव्हेंटिव्ह ऑन्कॉलॉजीचे प्राध्यापक. यापूर्वी

डॉ. अरविंद गायकवाड

घाटी रुग्णालयात सहयोगी प्राध्यापक आणि २०११ मध्ये सहायक अधिष्ठाता (महाविद्यालय) म्हणून जबाबदारी सांभाळली.

त्यांच्या नियोजनाखाली कर्करोग रुग्णालयाने आतापर्यंत सुमारे साडेचार लाख रुग्णांना सेवा दिली आहे. नवीन उपचार अभ्यासक्रम, पेट स्कॅन, लिनॅक मशीन आणि मॉलिक्युलर लॅब अशा उपक्रमांत त्यांचा सहभाग राहिला आहे.

"कर्करोगाचे वेळेवर निदान झाले तर तो बरा होतो, घाबरू नका," हा विश्वास ते रुग्णांना देतात. सर्वांना सुलभ, परवडणारी आणि आपुलकीची कर्करोग सेवा देण्यासाठी ते कटिबद्ध आहेत.

क्लिनिकल पॅथॉलॉजिस्ट दत्ताजी भाले रक्तपेढी, औरंगाबाद

आपली मैत्रीण मंजू. रक्तदान म्हणजे सेवा हे तिने शब्दांत नव्हे, तर आयुष्यभराच्या कामातून करून दाखवलं. अक्षरधारा ८३ स्मरणिकेत तिची ही प्रेरणादायी गोष्ट.

सुरुवातीचे दिवस – १९८९ साली औरंगाबादमध्ये डॉ. हेडगेवार रुग्णालयाचं काम सहा ध्येयवादी डॉक्टरांनी सुरू केलं. त्या प्रवासात मंजू सुरुवातीपासूनच सहभागी होती. ६ सप्टेंबर १९९३ रोजी दत्ताजी भाले रक्तपेढीची स्थापना झाली, आणि या संस्थेशीही मंजू सुरुवातीपासून जोडलेली गेली.

रक्तदानाचं हे काम जपण्यासाठी तिने मुद्दाम क्लिनिकल पॅथॉलॉजी हा विषय निवडला. ही निवड म्हणजे केवळ पदवीची नव्हती; ती आयुष्याची दिशा ठरवण्याचा निर्णय होता.

दत्ताजी भाले रक्तपेढी आज ही महाराष्ट्रातील तिसऱ्या क्रमांकाची आणि मराठवाड्यातील सर्वांत मोठी रक्तपेढी आहे. शंभर टक्के स्वैच्छिक रक्तदान आणि नॅट चाचणी केलेलं रक्त हा इथला नियम आहे. २२ विविध रक्तघटकांचे परवाने असणारं हे केंद्र मराठवाड्यात एकमेव आहे.

वार्षिक रक्तसंकलन – २८,००० संच महाराष्ट्रात तिसऱ्या क्रमांकाची रक्तपेढी

मराठवाड्यात सर्वांत मोठी; २२ रक्तघटक-परवान्यांचे एकमेव केंद्र रक्तदान

१००% स्वैच्छिक, नॅट चाचणीपूर्वक आणि जनजागृतीचा ध्यास. रक्तपेढी उभी राहणं म्हणजे फक्त यंत्रणा नव्हे; माणसं तयार करणं आहे. लुना चालवायच्या काळात मंजू

डॉ.मंजू कुलकर्णी

आठ तासांच्या ड्युटीनंतर उरलेल्या वेळात मिस्टर जरीवाला यांच्यासोबत सगळीकडे फिरायची आणि रक्तदानाची जनजागृती करायची.

ऑल इंडिया रेडिओवरील भाषणं, कॉलेजं, शाळा, वस्त्यांतील शिबिरं कुठे संधी मिळाली की ती तिथे पोहोचली. कविता-पोस्टर-निबंध स्पर्धा घेतल्या, पथनाट्यं सादर केली. जागतिक रक्तदाता दिन रक्तपेढीत उत्साहात साजरा होतो. आणि सर्वांत गोड रक्तदात्यांचे वाढदिवस रक्तपेढीत साजरे करण्याची सुरुवात तिने केली. रक्तदाता म्हणजे नोंदीतील नाव नव्हे, तर संस्थेचा सहप्रवासी ही तिची भूमिका आहे.

थॅलेसेमिया प्रतिबंध

थॅलेसेमिया प्रतिबंधाचं मंजूचं काम आता दूरदूर पसरलं आहे. या आजाराला रोखण्यासाठी ती सतत नवनवीन कल्पना राबवत असते. थॅलेसेमियाग्रस्त मुलांना रक्त हवंच; पण पुढच्या पिढ्यांपर्यंत हा आजार पोहोचूच नये हा तिचा खरा ध्यास आहे.

जबाबदाऱ्या आणि मानंद

आज मंजू जनकल्याण चेन ऑफ ब्लड बँक्स अँड मेडिकल सर्व्हिसेसची कार्यवाह आहे. या संस्थेशी संलग्न महाराष्ट्रात १४, कर्नाटकात २ आणि तामिळनाडूत २ अशी १८ रक्तकेंद्रं आहेत. ब्लड बँकिंग क्षेत्रात ती राष्ट्रीय पातळीवरील प्रशिक्षिका नॅशनल फॅकल्टी आहे.

या आधी तिने देवगिरी नागरी पतसंस्थेच्या अध्यक्षपदाची, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर वैद्यकीय प्रतिष्ठानच्या उपाध्यक्षपदाची आणि महाराष्ट्र ब्लड बँक असोसिएशनच्या संयुक्त सचिवपदाची जबाबदारी सांभाळली, तसेच एफडीए च्या तांत्रिक सल्लागार समितीवर सदस्य म्हणून काम केलं.

तिच्या कामाची दखल म्हणून तिला डॉ. आनंदी गोपाळ स्मृती पुरस्काराने (जुलै २०२५) गौरवण्यात आलं. कोविडच्या कठीण काळात अखंड रक्तपुरवठा सुरू ठेवल्याबद्दलही तिला पुरस्कार मिळाला.

मंजू माणूस म्हणून

विद्या विनयेन शोभते.

एकदा कुणाशी तरी बोलताना तिच्या एखाद्या पदाचा उल्लेख ऐकून मला ''ही मंजू?'' असं वाटलं कारण मंजू एवढी साधी आहे. तुलना कुणाशीही करायची नाही; पण साधेपणा आणि थोरपणा एकाच व्यक्तीत जुळलं की सुधा मूर्तींची आठवण होते. विद्या विनयेन शोभते या उक्तीचा प्रत्यय तिला पाहिलं की येतो.

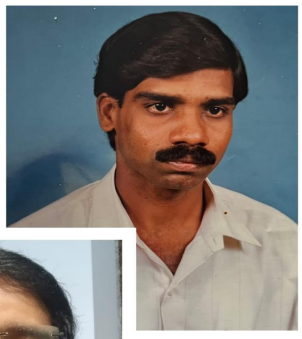
आणि हे सारं सांगताना तिचा स्वतःचा इशारा सगळ्यांत महत्त्वाचा: ''हे टिमवर्क आहे,'' असं ती म्हणते. स्वतःला पुढे ठेवण्याऐवजी ती सहकाऱ्यांसोबत उभी राहते. हा प्रवास रातोरात घडलेला नाही तीस वर्षांहून अधिक काळाची अखंड तळमळ आहे. आणि तीच तिची खरी प्रेरणा.

***

Then N Now

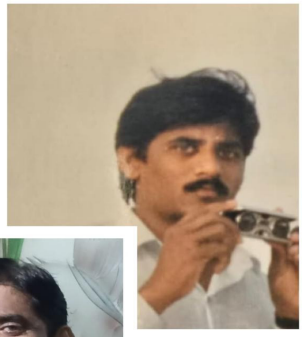

स्नेह सावली

INTEGRITY

यादे

आशाएँ

" The innocence evolved in to the responsibility
The big dreams culminated in to the capability.
We spread out all over the country and world
"Ghati "at our heart,Confident and bold.
Walked through spring,fall and winter
Stood high and firm to shine brighter
Today at sixty,my friends call to meet again
Heart started rolling down the memory lane

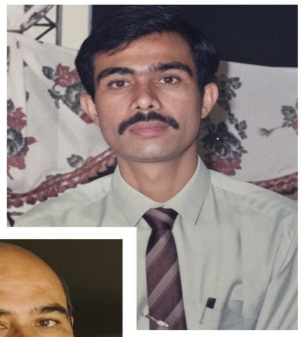
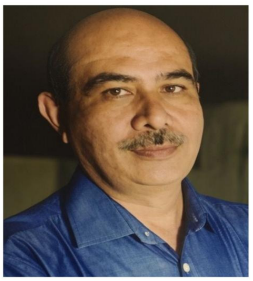
- Dr Kalpana Devane

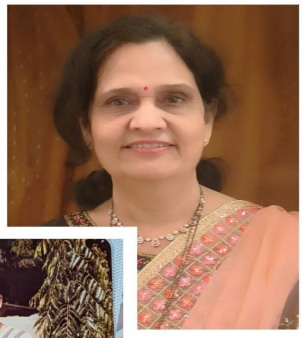
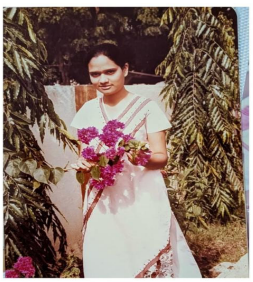

MISCHIEVOUS

GENIUS

POSITIVITY

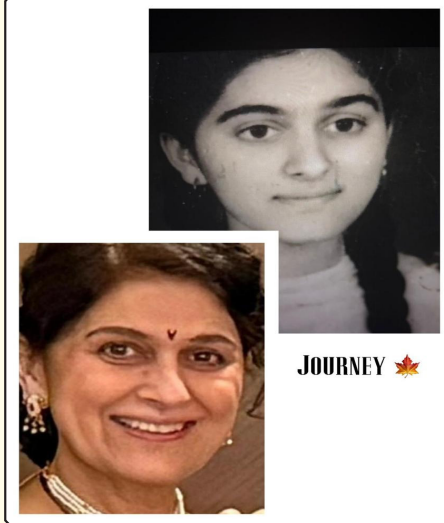

उमंग

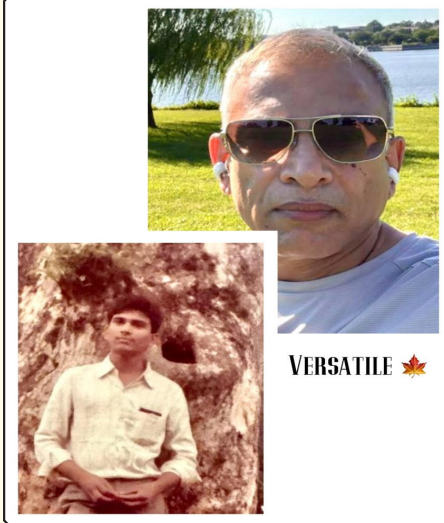
Then N Now

ख़ामोशिया

JOURNEY

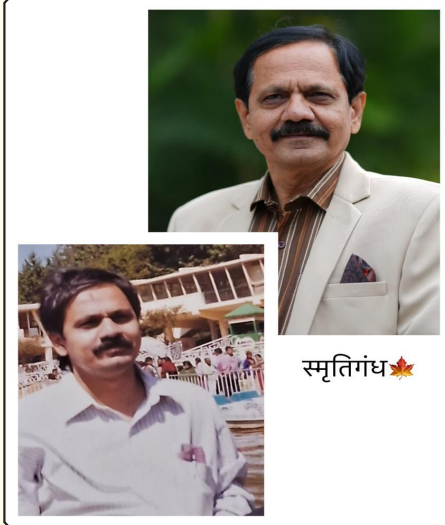
VERSATILE

JOURNEY

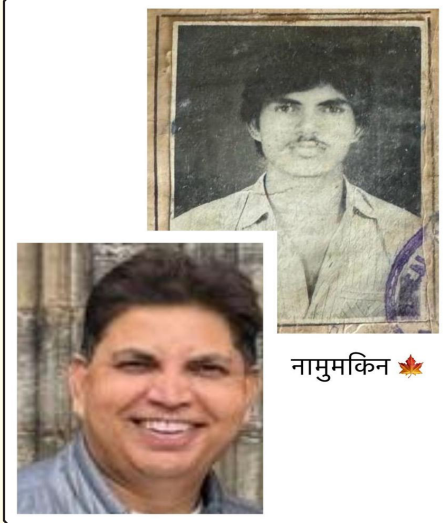
मुसाफ़िर

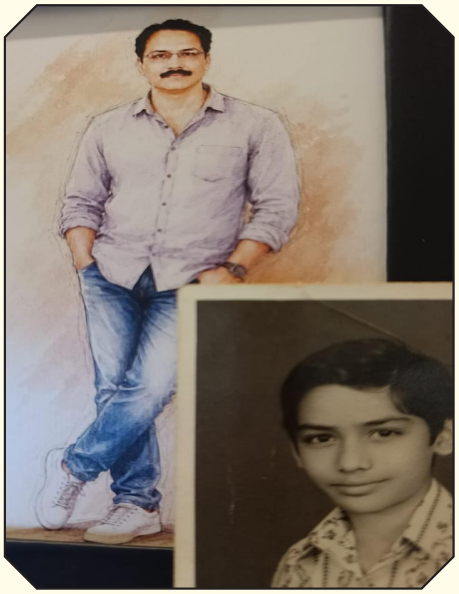
स्मृतिगंध

LIFE

नामुमकिन

Then N Now

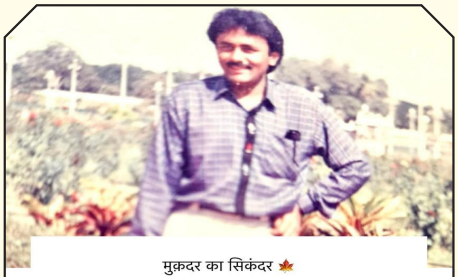
TIMELESS

मुस्कान

मासूम

मुक़दर का सिकंदर

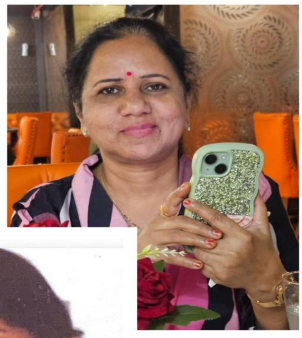
इकीगाई

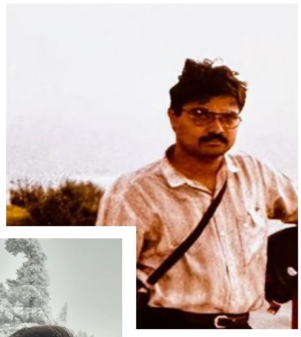

स्वर संध्या 🎵

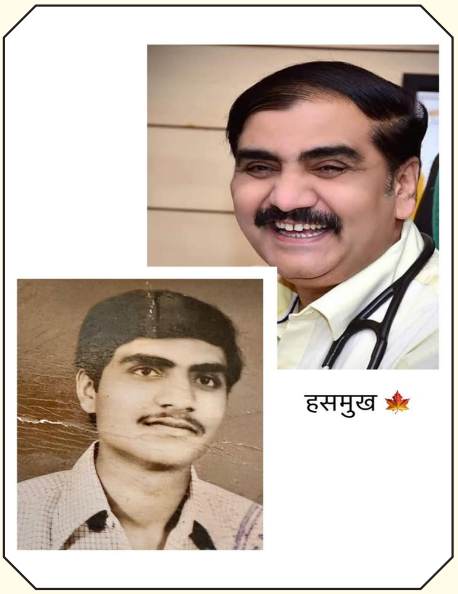
gentle soul

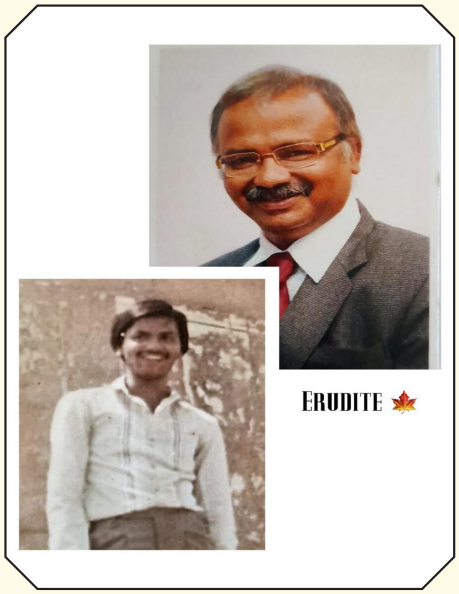

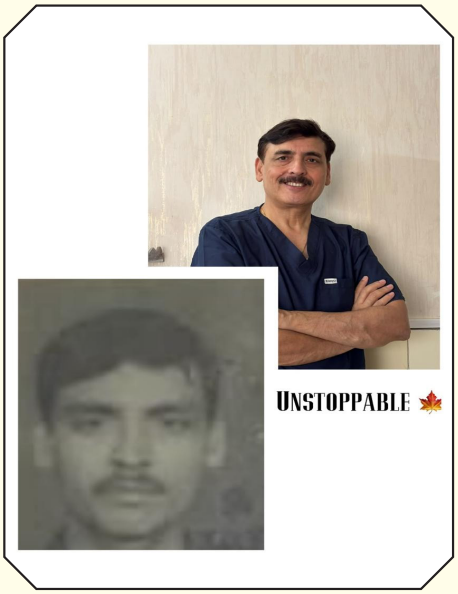

हर्ष

Then N Now

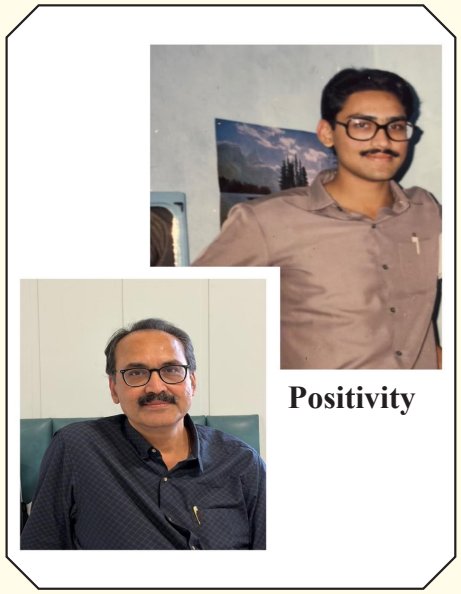

हसमुख

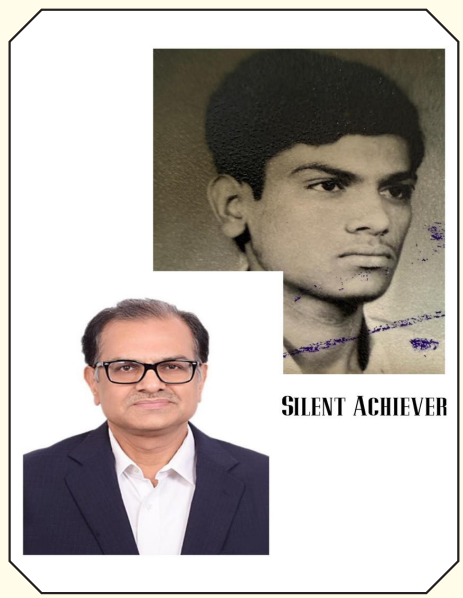

ERUDITE

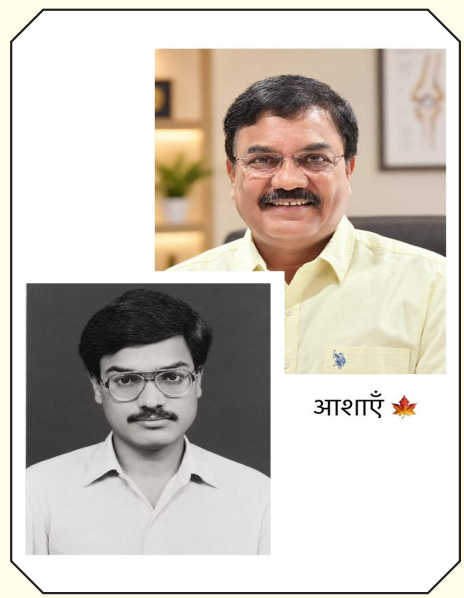

UNSTOPPABLE

उम्मीद

02
心之所向 身之所往
JOURNEY

Positivity

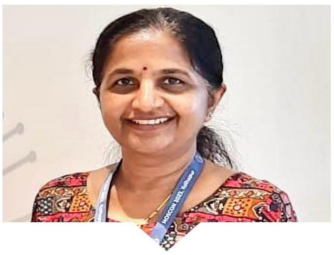

SILENT ACHIEVER

आशाएँ

गंभीर

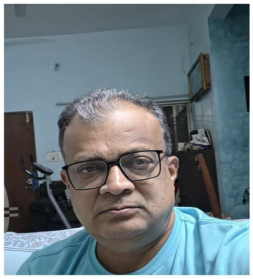
Then N Now

खामोशी

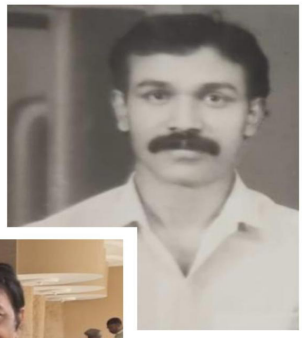

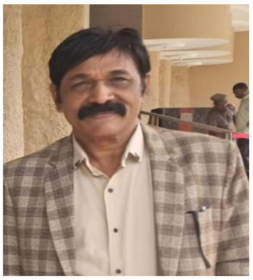
गंभीर

JOURNEY

यादे

MY WORLD

सफ़र

मुस्कान

उमंग

If not medico what you have become?

१. Hitesh	- Finance manager
२. Manju Kulkarni	- Lawyer , judge
३. Menon	- IIT engineer (computer)
४. Jyoti gojamgunde	- Botany professor
५. Anju P	- journalist, mountaineer
६. sickchi	- management groups
७. Kalpana	- full time Writer, teacher
८. Sanjay Patange	- osho style Baba.
९. ज्योत्स्ना	- समुपदेशक इंटीरियर डिज़ाइनर
१०. Ajay Tammewar	- Stage artist specially Marathi Rangbhoomi
११. Sushma Deshmukh	- Sports , Badminton
१२ Seema Agashe	- Lawyer
१३ Narendra Bidarkar	- BodyBuilder and fitness coach...
१४. Varsha Patil	- classical dancer n stage artist
१५. Smita Desai	- Actress
१६. Adeep Kumar Gupta	- Businessman
१७. Varsha Apte	- electronics engineer
१८. Anil Shinde	- chemical engineer
१९. Jayashree Bhale	- psychology councillor
२०. Manoj Kasliwal	- Enterpruner Cricketer.
२१ amol sulakhe	- Mechanical engineer
२२ Vijay Patil	- Investigative journalist
२३ Sunita Bhave	- no other than ए medico
२४. Mrudula Chandak	-Architect and interior designer
२५ prasanna mishrikotkar	- Man industrialist
२६. Sheela verma	- Singer
२७. संध्या मानवतकर	- एक्टर / singer / लॉयर

Golden Memories....

Golden Memories....

